

ANKARA
HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

**BEYÂN-I ERKÂNNÂME-İ MUHAMMED ALÎ
(İNCELEME-METİN-TIPKIBASIM)**

Mehmet GÜRZOĞLU

Tez Danışmanı

Dr. Öğr. Üyesi Kibar TAŞ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ALEVİ BEKTAŞİ KÜLTÜRÜ ANABİLİM DALI

MAYIS 2024

BEYÂN-I ERKÂNNÂME-İ MUHAMMED ALÎ
(İNCELEME-METİN-TIPKIBASIM)

Mehmet GÜRZOĞLU

YÜKSEK LİSANS TEZİ
ALEVİ BEKTAŞİ KÜLTÜRÜ ANABİLİM DALI

ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

MAYIS 2024

ETİK BEYAN

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında; tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, tez çalışmasında yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı, bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu, bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Mehmet Gürzoğlu

21.05.2024

TEZ ONAY SAYFASI

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Alevi Bektaşî Kültürü Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Mehmet GÜRZOĞLU tarafından hazırlanan BEYÂN-I ERKÂNNÂME-İ MUHAMMED ALÎ (İNCELEME–METİN–TIPKIBASIM) Başlıklı tez çalışması 13/06/2024 tarih ve 13:30 saatinde yapılan tez savunma sınavında aşağıdaki jüri tarafından OY BİRLİĞİ ile YÜKSEK LİSANS olarak KABUL edilmiştir.

		Kabul	Ret
Başkan (Prof. Dr. Ahmet TAŞĞIN)	:	☒	☐
Üye (Prof. Dr. İhsan ÇAPCIOĞLU)	:	☒	☐
Üye (Dr. Öğr. Üyesi Kibar TAŞ)	:	☒	☐

BEYÂN-I ERKÂNNÂME-İ MUHAMMED ALÎ
(İNCELEME-METİN-TİPKIBASIM)
(Yüksek Lisans Tezi)

Mehmet GÜRZOĞLU

ANKARA HACI BAYRAM VELÎ ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

Mayıs 2024

ÖZET

Bektaşî erkânnâmeleri genel itibariyle tarıkata ait ibadet pratiklerini içeren metinlerdir. Bu metinler sayesinde tarikat ehlinin ibadet şekilleri, tarikat mensuplarına yasaklanan ve yapılması tavsiye edilen davranışlar anlaşılabilceği gibi bu bilgilerden yola çıkarak Bektaşiliğin ahlak yapısı ve değer yargıları konularında da fikir sahibi olunabilecektir. Bu çalışmanın amacı eski yazı ile yazılmış iki erkânnâme nüshasının yeni yazıya çevrilerek akademik literatüre kazandırılması ve erkânnâmelerde anlatılan konular hakkında fikir yürüterek tahliller yapmaktır. Konuyu iyi tahlil edebilmek için öncelikle literatür araştırması yapılarak erkânnâmeler ile ilgili genel tanımlara yer verilmiş ve ardından çeviriye konu olan nüshaların tavsifi ve eserin muhtevası ile ilgili bilgilere değinilmiştir. Erkânnâmede geçen ayetler bir tablo halinde tasnif edilerek nicel ve nitel bir değerlendirme yapılmıştır. Bunun için ikrar verme erkânında geçen ayetlerin sırasıyla tahlil edilmesi tercih edilmiştir. Eserlerin müstensihini tespit etmek için yüz yüze görüşmeler yapılmış ve müstensihin hayat hikayesine de yer verilmiştir. Çeviri metinde A ve B nüshaları arasındaki farklar belirtilmiş ve ardından iki nüshanın tıpkıbasımları çalışmaya eklenmiştir. Sonuç bölümünde erkânnâmelerin tarihî tutarlılığı, tertip ve tedvin edilmesi konularında çeşitli örnekler üzerinden bazı mülâhazalar yapılmış ve son olarak da benzeri çalışmaların hangi şekilde devam ettirilmesi gerektiği ile ilgili önerilere yer verilmiştir.

Bilim Kodu : 113803 Alevilik Bektaşilik Araştırmaları.
Anahtar Kelimeler : Bektaşilik, Erkân, Erkânnâme
Sayfa Adedi : 105
Tez Danışmanı : Dr. Öğr. Üyesi Kibar TAŞ.

BEYÂN-I ERKÂNNÂME-I MUHAMMED ALÎ
(REVIEW–TEXT–FACSIMILE)
(M.Sc. Thesis)

Mehmet GÜRZOĞLU

ANKARA HACI BAYRAM VELÎ UNIVERSITY
THE INSTITUTE OF GRADUATE STUDIES

May 2024

ABSTRACT

Bektashi erkânnâmes are generally texts containing the worship practices of the sect. With the help of these texts, the ways of worship of the people of the sect, and the prohibited and recommended behaviors for the members of the sect can be understood, and based on this information, it is possible to have an idea about the moral structure and value judgments of Bektashism. This study aims to translate two copies of the erkânnâmes written in the Ottoman script into the new script to introduce them to the academic literature and to analyze and speculate on the subjects explained in the erkânnâme. To analyze the subject well, first of all, literature research was conducted and general definitions of the articles were given, and then the description of the copies subject to translation and information about the content of the work was mentioned. The verses in the erkânnâme were classified in a table and a quantitative and qualitative evaluation was made. For this reason, it was preferred to analyze the verses in the order of confession in order. Face-to-face interviews were held to identify the scribel of the works and the life story of the scribel was also included. The differences between copies A and B were noted in the translated text, and then facsimiles of the two copies were added to the study. In the conclusion section, some considerations were made based on various examples regarding the historical consistency, arrangement, and codification of the articles, and finally, suggestions were given regarding how similar studies should be continued.

Science Code	: 113803 Alevism Bektashism Studies.
Key Words	: Bektashism, Erkân, Erkânnâme
Page Number	: 105
Supervisor	: Assistant Professor Kibar TAŞ.

TEŞEKKÜR

Tez çalışması süresince teşvik edici ve destekleyici yaklaşımı ile çalışmanın ortaya çıkarılmasında katkılarını her zaman hissettiğim değerli hocam ve danışmanım Sayın Dr. Öğretim Üyesi Kibar TAŞ'a; yüksek lisans programı boyunca tüm sürecin mükemmel şekilde tamamlanması, gerek akademik gerekse içtimai alanlarda somut çıktıların elde edilmesi amacıyla ciddi emek harcayan ve bu çalışmanın konusu olan eserlerin temini ve konunun seçilmesindeki destekleri sebebiyle Alevi Bektaşî Kültürü Anabilim Dalı Başkanı Sayın Prof. Dr. Ahmet TAŞĞIN hocama ve nezdinde tüm saygıdeğer hocalarıma; el yazması eserleri Ankara Hacı Bayram Veli Türk Kültürü Açısından Hacı Bektaş-ı Veli Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi Kütüphanesi'ne armağan ederek akademik literatüre kazandırılmasına önayak olan ve çalışma sırasında yaptığımız kişisel görüşmeler ile çalışmaya destek olan Sayın Kazım YILMAZ'a; müstensihnin tespiti ve hayat hikayesinin derlenmesi konularında gece gündüz demeden desteğini eksik etmeyen Sayın Erdal EREN'e; metinlerin tercümesi sırasında okunamayan bölümlerin okunması için değerli katkılarını sunan Sayın Dr. Çağlar DENİZ'e; yüksek lisans dönemi boyunca anlayış ve desteğini hiçbir zaman esirgemeyen değerli eşim Sayın Necibe GÜRZOĞLU'na ve son olarak; ihtiyaç duyulan her anda yetişerek kılavuzluk edip yol gösteren Sayın H. Dursun GÜMÜŞOĞLU nezdinde tüm babagân, dervişân ve muhibbâna teşekkürlerimi sunarım.

Mehmet GÜRZOĞLU

Haziran 2024

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	v
TEŞEKKÜR.....	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLoların LİSTESİ	ix
RESİMLERİN LİSTESİ	x
1. GİRİŞ	1
2. ERKÂNNÂMELER İLE İLGİLİ GENEL TANIMLAR.....	3
2.1. Erkân ve Erkânnâme	3
2.2. Tercemân	5
2.3. Gülbank	5
2.4. Âyîn-i Cem ve Aynü'l-Cem.....	6
3. BEYÂN-I ERKÂNNÂME-İ MUHAMMED ALÎ.....	7
3.1. Nüshaların Tavsifi.....	7
3.1.1. A Nüshası.....	7
3.1.2. B Nüshası	9
3.2. Eserin Muhtevası.....	10
3.2.1. Nüshaların İsimlendirilmesi, B Nüshasında Yapılan Düzeltme ve İlaveler	10
3.2.1.1. Örnek 1	10
3.2.1.2. Örnek 2	10
3.2.1.3. Örnek 3	12
3.2.2. Eserde Geçen Ayetlerin Tasnifi	13
3.2.3. İkrar Verme Erkânında Okunan Ayetlerin Tahlili.....	20
3.2.3.1. Hud 11/41.....	20

3.2.3.2. Saff 61/13.....	20
3.2.3.3. Nur 24/35	21
3.2.3.4. A'râf 7/23	21
3.2.3.5. İsra 17/1 ve Kasas 28/88.....	21
3.2.3.6. İnsan 76/28.....	22
3.2.3.7. Al-i İmran 3/96-97	23
3.2.3.8. Tâhâ 20/121	23
3.2.3.9. Ahzâb 33/56	23
3.2.3.10. Fetih 48/10	23
3.2.3.11. Al-i İmran 3/18-19	24
3.2.3.12. İhlas Suresi ve Al-i İmran 3/200	24
3.2.3.13. Bakara 2/115 ve Fetih 48/29	25
3.2.3.14. İnsan 76/21	25
3.3. Erkânnâmelerin Müstensihî.....	25
3.3.1. Müstensihînin Tespiti	25
3.3.2. Müstensihînin Hayatı ile İlgili Bilgiler	26
4. BEYÂN-I ERKÂNNÂME-İ MUHAMMED ALÎ METNİ	31
4.1. Eserin Türk Alfabesine Aktarılmasında İzlenen Yöntem	31
4.2. Çeviri Metin	32
4.2. Beyân-ı Erkânnâme-i Muhammed Alî – A Nüshası Tıpkıbasım	71
4.3. Beyân-ı Erkânnâme-i Muhammed Alî – B Nüshası Tıpkıbasım.....	84
5. SONUÇ VE ÖNERİLER	101
KAYNAKLAR.....	103
ÖZGEÇMİŞ	105

TABLÖLARIN LİSTESİ

Tablo	Sayfa
Tablo 3.1. <i>Beyân-ı Erkânnâme-i Muhammed Ali</i> ’de Geçen Ayetler	19

RESİMLERİN LİSTESİ

Resim	Sayfa
Resim 3.1. A Nüshası Ön Kapak	8
Resim 3.2. A Nüshası Ön Kapak	8
Resim 3.3. A Nüshası Arka Kapak İç Sayfası Mühür Görünümü	8
Resim 3.4. B Nüshası Ön Kapak	9
Resim 3.5. B Nüshası Ön Kapak	10
Resim 3.6. A Nüshası Sayfa 16	11
Resim 3.7. B Nüshası Sayfa 17	11
Resim 3.8. A Nüshası Sayfa 17	11
Resim 3.9. B Nüshası Sayfa 17	12
Resim 3.10. A Nüshası Sayfa 18	12
Resim 3.11. B Nüshası Sayfa 18	12
Resim 3.12. B Nüshası 49. Sayfada Müstensihin Bitiş Yazısı ve Yeni Yazı ile İmzası	25
Resim 3.13. Ali Gül	27

1. GİRİŞ

Bu çalışmanın konusu Eskişehir’de mukim Kazım Yılmaz Babaerenlerin¹ 2022 yılında Ankara Hacı Bayram Veli Türk Kültürü Açısından Hacı Bektaş-ı Veli Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi Kütüphanesi’ne armağan ettiği iki Bektaşî Erkânnâmesi’nin yeni yazıya çevrilerek akademik literatüre kazandırılması ve tahlil edilmesidir. El yazması eser 29 harfli Türk alfabesine geniş transkripsiyon metoduyla çevrilmiştir. Bununla beraber literatür araştırması yapılarak erkân, erkânnâme, tercemân ve gülbank kavramları açıklanmaya çalışılacak ve Bektaşilikte erkânnâmelerin önemine değinilecektir. Ayrıca kaynak kişilerle yapılan görüşmelerden edinilen bilgiler ışığında müstensihin hayatı ile ilgili bilgiler de verilecektir. Erkânnâmede geçen ayetler tasnif ve tahlil edilerek genel muhteviyat hakkında fikir sahibi olmak da çalışmanın başlıca amaçlarındandır.

Özdemir ve Özdemir’in tespitine göre Türkiye’de Bektaşî erkânnâmelerin neşredilmesi ilk olarak 1983 yılında Bedri Noyan Dedebaba’nın *Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*’nde yayınladığı “Nevrûz Erkânı” başlıklı makalesi ile başlamıştır. Devam eden yıllarda gerek Noyan gibi Bektaşiliğin içinden gelen gerekse akademik camiadan yapılan çeviriler ile erkânnâmeler üzerine yirmiden fazla müstakil çalışma yapılmıştır (2022: 83-87). Noyan, ilgili makalesinde Nevruz Erkânı’nı oldukça detaylı bir şekilde anlatır. Makalede, bu çalışmanın konusu olan eserlerden B nüshasında bulunan *Nevruz Tercemânı*’na çok benzeyen bir gülbank da mevcuttur² (1983: 113-114).

Erkânnâmeler üzerinde yapılan çalışmaların tümünde olduğu gibi bu çalışmanın da cevap aradığı soru, Karacaoğlu’nın yüzyıllar önce sorduğu “Eğlen hocam eğlen bir sualim var / Edep nedir, erkân nedir, yol nedir?” (Arı, 2011: 305) sorusudur.³ Erkânnâmeler dikkatle incelendiği takdirde edep, erkân ve yol eksenlerinin

¹ 1939 yılında Eskişehir’de dünyaya gelen Kazım Yılmaz Babaerenler, 21 Mart 1969 tarihinde Bektaşiliğe intisap etmiş, 8 Mayıs 1998 tarihinde dervişlik ve 16 Nisan 2005 tarihinde babalık hizmetleri görmüştür.

² İleride değinileceği üzere tercemân ve gülbank kavramları zaman zaman birbirine karıştırılmaktadır. Bu örnekte Noyan Dedebaba’nın belirttiği şekilde gülbank kullanımı doğrudur.

³ Edep, erkân, yol kavramlarının peş peşe bir terkip içinde kullanılması yalnızca Karacaoğlu’na ait tesadüfî bir ifade değildir. Mezkûr kavramların Muhyiddin Abdal, Kul Himmet (Özmen, 1998b: 89, 294), Hasan Dede (Özmen, 1998c: 25), Aşık Kul Fakır (Özmen, 1998d: 598), Ali Nutkî Baba (Özmen, 1998e: 814) gibi şairlerce aynı sıralamayla kullanılması ifadenin tasavvuf literatüründeki önemini göstermektedir.

kesişiminden hareketle, Anadolu'yu merkeze alan bu coğrafyada yüzyıllar boyunca varlığını sürdüren ve temas ettiği zümreleri etkileyerek onları münferiden insan-ı kâmile erdirmeye, içtimai olarak ise kendileri ve birbirleri ile barış içinde yaşayan bir toplum yeşertmeye çalışan Bektaşiliğin ve Bektaşilik özelinde Horasan Mektebi'nin; şeriat, tarikat, marifet ve hakikat kapılarından beslendiği pınarlar aralanabileceği gibi yirmi birinci yüzyılda insanoğlunun geçirdiği sosyolojik değişimlere karşın yine bu değerler ışığında dayanabileceği mesnetler bulunabilecektir.

Beyân-ı Erkânnâme-i Muhammed Ali başlıklı eserlerden birinde, 1942 tarihi bulunmaktadır. Bu nüsha A nüshası olarak kabul edilmiştir. B nüshası olarak belirtilen nüshanın A nüshasından istinsah edildiği de yazım aşamasında yapılan düzeltmelerden anlaşılmaktadır. Bu tespit sonraki bölümlerde delillendirilecektir.

Çalışmada iki ana zorlukla karşılaşmıştır. Metin isminin *Beyân-ı Erkânnâme-i Muhammed Ali* olması ilk bakışta eski yazıda Muhammed ve Mehmed isimlerinin aynı şekilde yazılmasından kaynaklı olarak, literatürde varlığından söz edilen *Mehmed Ali Hilmi Dedebaba Erkânnâmesi* (Noyan, 2010: 39) olduğu izlenimini verse de öyle olmadığı anlaşılmaktadır. Metin içinde Hilmi isminin ve Dedebaba ifadesinin hiç geçmemesi de bu ihtimalin yalnızca yazılış benzerliğinden kaynaklandığını göstermektedir. Çalışmada karşılaşılan zorluklardan bir diğeri de müstensihinin kim olduğunun tespit edilmesi sırasında olmuştur. B nüshasının sonunda bulunan Ali Naci imzası, müstensihin Ali Naci Baykal Dedebaba olduğunu düşündürmektedir. Ancak eserde yapılan inceleme ve kendisini tanıyanlarla yapılan görüşmeler neticesinde müstensihin Eskişehir Akçakaya köyünden Ali Gül olduğu anlaşılmıştır.

2. ERKÂNNÂMELER İLE İLGİLİ GENEL TANIMLAR

Bu bölümde erkânnâmelerin Bektaşî ibadet pratikleri içindeki öneminin anlaşılabilmesi için bilinmesi gereken kavramlara değinilecektir. Erkân, erkânnâme, tercemân ve gülbank gibi terimler açıklanacaktır.

Bektaşî tarikatı ya da Bektaşîlerin kendilerine taktığı isimle *Tarik-i Nazenin*'in Hünkâr Hacı Bektaş Veli'ye dayandığı bilinmektedir. Doğum tarihi ile ilgili kayıtlar ihtilaflı olmakla beraber literatürdeki genel kabule göre Nişabur'da dünyaya gelen Hacı Bektaş Veli on üçüncü yüzyılda Anadolu'ya gelmiş ve günümüzde Kırşehir'e bağlı Hacıbektaş ilçesi olarak bilinen Sulucakarahöyük'e yerleşerek dergâhını kurmuştur. Tarikatın ilk yıllarında bu dergâhta yapılan ibadet uygulamalarının bazı örneklerine *Hazâ Kitâb-ı Velâyetnâme-i Hünkâr Hacı Bektaş Velî*⁴ adlı eserde rastlansa da o tarihten bugüne ulaşan yazılı bir erkânnâme bulunmamaktadır. *Velâyetnâme*'de geçen ifadelerin bir örneği aşağıdaki gibidir:

“Andan Sa'id malı mülkin Hazret-i Hünkâr'un nazarına getürdi dervîş oldı fakr-ı ihtiyâr itdi andan Hünkâr Ululuğı emr itdi halîfeler Monla Sa'ide'd-dîn'i tırâş ve bî'at itdiler tâc kisvet erkân fakr itdiler dahı Sa'id hoş havâlet virdi def'a-ı şevke uğradı çok dürlü muhakkikâne müte'allik nefesler buyurdi” (Duran, Gümüsoğlu, 2010: 587).

Metinden anlaşıldığı üzere Hacı Bektaş Veli, Molla Sadeddin'i bir erkâna uygun olarak tıraş ettirmiş, taç ve kisve giydirmiştir.

Hacı Bektaş Veli'ye dayanan Bektaşî tarikatını adeta sönmeye yüz tutmuş bir چراغ iken canlandırıp günümüze ulaşmasına vesile olan Balım Sultan'ın tarikat içindeki önemi o kadar büyüktür ki kendisi *Pîr-i Sâni* yani ikinci pir olarak anılmaktadır. Şüphesiz ki kendisine atfedilen değerin yüceliği Bektaşî tarikatını kurumsal yapıya kavuşturarak yazılı kuralları içeren *Balım Sultan Erkânnâmesi*'ni hazırlamasından ileri gelmektedir (Soyyer, 2019: 86-87). Nitekim bu çalışmanın konusunu oluşturan iki erkânnâme örneği de bu mezkûr erkânnâmenin devamı niteliğindedir.

2.1. Erkân ve Erkânnâme

Rükn kelimesinin çoğulu olarak kullanılan erkân kelimesi sözlükte esaslar, temeller ve ileri gelen kimseler anlamlarını karşılarken (Yeğin vd., 1992: 693), tasavvufî bakımdan “tarikat adabı, tarikat ehlinin uyması gereken usûl ve kuralları”

⁴ Bundan sonra kısaca *Velâyetnâme* olarak bahsedilecektir.

nitelemektedir (Uludağ, 2002: 125). Cumhuriyet dönemi Bektaşî Halifebabalarından Turgut Koca, *Pir Nefes Üstad* adlı eserinde Bektaşîliğin ibadet pratiklerini “erkân-ı fâhire” olarak tanımlar (1998: 1). Yol içinde tatbik edilen erkânlarda nelerin nasıl yapılacağını detaylı olarak anlatan yazılı eserlere de erkânâme denmektedir (Soyyer, 2019: 167).

Velâyetnâme’de Hacı Bektaş Veli’nin sıfatlarından biri olarak “Ol sâhib-i keşf-i min ledün ve ol fahr-i ma’den-i erkân Sultân Hacı Bektaş Velî kaddesa’llahu” (Duran, Gümüşoğlu, 2010: 93) ifadesi kullanılmaktadır. Bu kaynakta geçen ve günümüz Türkçesinde erkân kaynağının övücü anlamına gelen “fahri ma’den-i erkân” ifadesi, doğrudan Hacı Bektaş Veli’yi nitelemektedir.

Farklı metinlerde ya da sözlü gelenekte de tarikat büyükleri için sâhib-i erkân nitelemesine rastlanmaktadır. Daha önce belirtildiği üzere Pîr-i Sâni kabul edilen Balım Sultan için “Sâhib-i erkân Balım Sultân” ifadesinin, yine Bektaşîliğin Rumeli’deki seyrinde oldukça önemli bir yere sahip olan Seyyid Ali Sultan için de kullanıldığı aşağıdaki ifadelerde görülmektedir:

“Rumeli’de meşhur Kutbü’l-ârifin Gavsü’l-vâsılın Sâdât-ı Nebiyyi’l-mürselin cenâb-ı Seyyid Alî Sultân **sâhib-i erkân** efendimizin seyr ü sülûku ve kaaide-i âlileri beyân olunur.” (Noyan, 2010: 79).

Gerek Hacı Bektaş Veli gerekse Balım Sultan ve Seyyid Ali Sultan gibi Bektaşîliğin önemli kişilerini doğrudan niteleyen bu ifadelerin kullanılması, *erkân*ın tarikat içindeki önemini açık bir şekilde göstermektedir. Yukarıdaki açıklamalardan anlaşıldığı üzere erkân kelimesi tasavvuf literatüründe tarikat içindeki ibadet uygulamalarının bütününe ifade eden bir terim olarak kullanılmaktadır. Akademik literatürde *ritüel* olarak tanımlanan bu kavram ayin, tören, dua, vb. ibadet pratiklerinin tümünü ifade eden orijinal bir tabirdir. Bununla beraber, erkânlar ve erkânâmeler yalnızca ibadet pratiklerini tarif etmek ile sınırlı da değildir. Bektaşîlik için aslolan kâmil insan yetiştirmek olduğuna göre, bir Bektaşî, örneğin ikrar erkânından önce aldığı abdesti⁵ yalnızca o meydanla sınırlı tutmayıp hayatının her anında taşımakla yükümlüdür. Öyle ki tarikat abdestini bozanların Bektaşîlikten uzaklaştırıldıkları dahi bilinmektedir. Dolayısıyla erkân ve erkânâmeler aynı zamanda *yol ehlinin* içtimai hayatındaki sınırları da belirler.

⁵ Bkz: *Abdest Tercemânı* (B nüshası, s. 1)

2.2. Tercemân

Gündelik dilde genellikle tercüman olarak kullanılsa da tarihî kaynaklarda tercemân kullanımına rastlandığı için ilgili terim bu çalışmada tercemân olarak kullanılmıştır.

Tercemân kelimesi diller arasında çeviri yapan kişi anlamına geldiği gibi, bir suçtan bağışlanmak amacıyla söylenen ve niyaz içeren sözleri de ifade eder. Aynı zamanda işlenen hataların affedilmesi için verilen para ve tığlanan kurbanlara da tercemân denilmektedir. Tercemânlar genellikle erkân sırasında okunan manzum sözlerden oluşur. Fütüvvetnâmelere dayanan Mevlevilik, Bektaşilik, Rûfâilik gibi tarikatların hepsinde tercemânlar bulunmaktadır. (Gölpınarlı, 1979: 173-175).

Çevirisi yapılan eserlerde bulunan bazı tercemânlar şunlardır: *Tercemân-ı Abdest*, *Tercemân-ı Ayakçılık*, *Tercemân-ı Farâş*, *Tercemân-ı Siyâm*, *Türbe Ziyareti Tercemânı*, vb. Görüleceği üzere meydanda erkân sırasında okunan tercemânlar olduğu gibi, sair zamanlarda örneğin türbe ziyaretinde ya da sabah uyandıktan sonra veya akşam yatmadan önce okunan tercemânlar da mevcuttur.

2.3. Gülbank

Tıpkı tercemânlar gibi yüksek sesle ve kulağa hoş gelen bir usul ile okunan gülbanklar bu benzerliklerinden dolayı genellikle tercemânlar ile karıştırılmaktadırlar. Oysaki aralarındaki en temel fark gülbankların mürşit tarafından, tercemânların ise muhip ve dervişler tarafından okunmasıdır (Soyyer, 2019: 190-191).

Çevirisi yapılan eserde tercemân kelimesi birçok defa kullanılırken gülbank tabiri yalnızca dört yerde geçmektedir. Bunlar; “Gülbank-ı Muhammedî”, “Gülbank-i Hünkâr Hacı Bektaş Velî” ve iki farklı yerde de “mürşid gülbank çeke” şeklindedir. Bu kullanımlarda da açıkça görülmektedir ki gülbank çekmek mürşitlere özgü bir vazifedir.

Mürşit gülbank çekerken hazır bulunan tarikat mensupları hep beraber “Allah Allah!” nidaları ile gülbanga iştirak ederler. Bektaşilikte gülbank çekilirken sağ el üstte olacak şekilde eller birbiri üstüne mühürlenir ve ellerin üzerine doğru eğilir. Son bölümde mürşit ile beraber hep bir ağızdan “hü” çekerek gülbank tamamlanır (Gölpınarlı, 1979: 174).

2.4. Âyîn-i Cem ve Aynü'l-Cem

Eserde ikrar verme erkânı sırasında hazır bulunanları ifade etmek için “âyîn-i cem erenleri” tabiri kullanılmaktadır. Söylenişlerinin birbirine yakın olması sebebiyle zaman zaman bu iki kavramın birbirine karıştırıldığı bilinmektedir.

Noyan, nasip törenine *aynü'l-cem* denmesi gerektiğini, farklı kullanımların yanlış olduğunu açıkça belirtir. Aynü'l-cem'in akşam güneş battıktan sonra başlaması genel bir uygulamadır ancak gündüz erkân yapılamayacağına dair bir yasaklama da söz konusu değildir. Bu meydana yalnızca *nasip almış* kişiler katılabilmekte ve tören sırasında herhangi bir şey yenilip içilmemektedir (2010: 21-26).

Âyîn-i cem ise aynü'l-cem sona erdikten sonra kurulan ve *Ali Sofrası* olarak da bilinen eğitim sofrasıdır. Aynü'l-cem'in aksine bu sofraya nasip almış olmasa dahi mürşit tarafından uygun görülen kişiler katılabilir (Soyyer, 2019: 69-70). Burada aslolan yemek yemek değil, mürşit huzurunda ihvanın görgüsünün arttırılmasıdır. Bunun için mürşit eğer o gün, örneğin Nevruz ya da Muharrem gibi özel bir günse o günün önemine binaen, sair zamanlarda ise kendi uygun gördüğü bir konuda muhabbet eder.

3. BEYÂN-I ERKÂNNÂME-İ MUHAMMED ALÎ

3.1. Nüshaların Tavsifi

3.1.1. A Nüshası

13 cm x 20 cm ölçülerinde, karton kapaklı, çizgisiz bir deftere yer yer rik'a hattının özelliklerini de göstermekle beraber esas olarak Kur'ân-ı Kerîm, dua ve tefsir kitapları gibi dinî içerik muhteva eden eserlerde sıklıkla kullanılan nesih hattı ile kaleme alınmıştır (Yıldız, 2012: 6-8). Metnin ilk bölümünde cetvelle çizilmiş çerçeve içine yazılırken sayfa başlarında numaralandırma yapılmıştır. Bu sayfalar her varakta iki numara olacak şekilde toplam 34 sayfadır.

Metnin devamında çerçeveselendirme ve numaralandırma terk edilerek farklı mürekkeplerle yazılmaya devam edilmiştir. Bu şekilde devam eden sekizinci varığın sonunda “temmetü't-tamâm 18 Mayıs 942 yevm-i pazar” ifadesi ile metin sonlandırılmış olsa da devamında farklı bir mürekkep ve muhtemelen farklı bir el yazısı ile bir varak daha ilave yapılmıştır.

Çeviri metinde, devamlılığı sağlamak adına üzerinde numara bulunmayan sayfalar 34'ten itibaren devam ettirilmiştir.

Resim 3.1.'de görülebileceği üzere cilt olarak kullanılan karton kapakta yeni yazı ile “TEKAİDİNİ ASKERİYE CEMİYETİ” ve “Bir 1 Lira” ifadeleri okunabilmektedir. Buradan Umum Mütেকaidin-i Askeriye Cemiyeti'nin (Tüm Asker Emeklileri Derneği) sattığı bir ürünün temin edilerek el yazması için kullanıldığı anlaşılmaktadır.

1912 yılında kurulan bu dernek 1951 yılına kadar Umum Mütেকaidin-i Askeriye Cemiyeti adını kullanmış olup 14 Haziran 1951 tarihinden sonra Türkiye Muharipler Derneği adıyla faaliyetlerine devam etmiştir (Türkiye Emekli Subaylar Derneği [TESUD], 2024). Kapaktaki yazının yeni harfler ile yazıldığı ve dernek adı dikkate alındığı durumda cilt olarak kullanılan kapağın 1928 ile 1951 arasındaki bir tarihte basıldığı ortaya çıkmaktadır. Bu durumda metin içinde geçen 1942 tarihinin tutarlı olduğu gözükmemektedir.

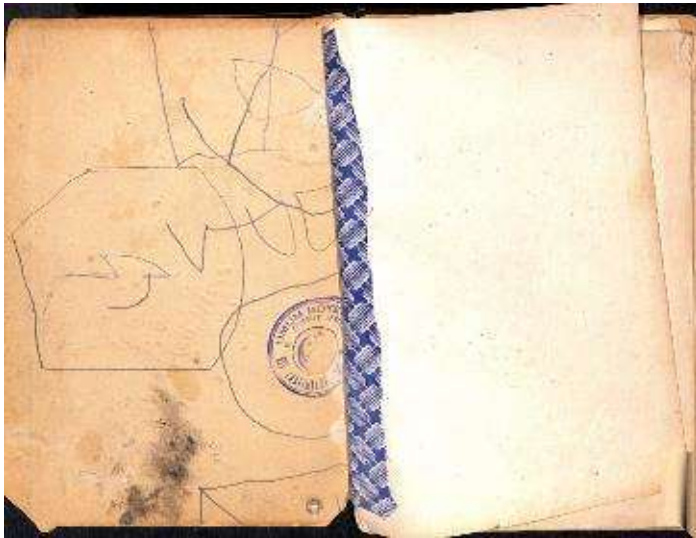
Nitekim Resim 3.3.'te arka kapağın iç kısmında gözüken mühür, ilgili dernek tarafından 1938 yılı için hazırlanmış bir takvim altlığının müstensih tarafından kesilerek el yazmasının kapağı olarak kullanıldığını göstermektedir.

Resim 3.1. A Nüshası Ön Kapak

Resim 3.2. A Nüshası Ön Kapak

Resim 3.3. A Nüshası Arka Kapak İç Sayfası Mühür Görünümü

3.1.2. B Nüshası

13 cm x 18 cm ölçülerinde, siyah karton kapaklı çizgisiz bir deftere tıpkı A nüshasında olduğu gibi yer yer rik'a hattının özelliklerini de göstermekle beraber nesih hattı ile kaleme alınmıştır. Eser ilk 25 varak boyunca cetvelle çerçeve içine alınmış şekilde yazılmış olup sayfalar üzerinde herhangi bir numaralandırma bulunmamaktadır.

25. varağın sağ sayfasında temmetü't-tamâm ifadesiyle ve yeni yazı ile atılmış Ali Naci imzasıyla tamamlandıktan sonra varağın sol sayfasında çerçevesiz olarak farklı bir mürekkep ve farklı bir el yazısı ile çeşitli tercemân ve dualar yazılmaya devam edilmiştir. 4 varak boyunca bu şekilde yazı devam ettikten sonra yine farklı bir mürekkep ve farklı bir el yazısı ile çeşitli tarihlerde gerçekleşen olaylar ve çeşitli dualar ile eser tamamlanmıştır. Erkânnâmenin ana metni Ali Naci bin Halil tarafından istinsah edildikten sonra ileriki tarihlerde birden fazla müstensih tarafından ilaveler yapıldığı anlaşılmaktadır.

A nüshasının aksine bu nüshada eser içinde ya da kapakta tarih belirten bir ifade bulunmamaktadır. Çalışmada B nüshasındaki metinleri tarif etmek için gerek görülen yerlerde nüshanın ilk varağının sağ tarafı birinci sayfa kabul edilerek ve her varakta iki sayfa şeklinde sayfa numaraları belirtilecektir.

Resim 3.4. B Nüshası Ön Kapak

Resim 3.5. B Nüshası Ön Kapak

3.2. Eserin Muhtevası

3.2.1. Nüshaların İsimlendirilmesi, B Nüshasında Yapılan Düzeltme ve İlaveler

Çalışmanın giriş bölümünde belirtildiği üzere istinsah sırasında yapılan düzeltmelerden dolayı içinde 1942 tarihi bulunan nüsha A nüshası, diğeri de B nüshası olarak kabul edilmiştir. Yine giriş bölümünde bu sıralamaya dair tespitin dayanaklarının gösterileceği belirtilmiştir.

Eserin bazı yerlerinde A nüshasındaki metin yazıldıktan sonra üzeri çizilerek düzeltmeler ya da ilaveler yapıldığı görülmektedir. Nüshalar arasındaki tüm farklılıklar çeviri metin içinde dipnot olarak belirtilmiş olup aşağıda bu konuyu açıklayan bazı örneklerin gösterilmesi ile yetinilecektir.

3.2.1.1. Örnek 1

B nüshasını yazarken A nüshasında yazan metin kopyalandıktan sonra “sâhib” kelimesinin fazla olduğuna kanaat getirilerek üstü çizilmiş.

3.2.1.2. Örnek 2

A nüshasında “hakikat şahları ve perverleri” olarak yazılan ifade B nüshasına önce olduğu gibi istinsah edilmiş, sonrasındaysa “perverleri” kelimesinin üstü çizilerek “hakikat şahları ve agâhları” ifadesine çevrilmiştir.

ادلان [فلاں اهدی فلاں در دبه] بکره آیه هم ایزد
 اذن واجازتیه صاحب بر طرفیت سید محمد قضا - ^{مکتب}
 ولی اقتدریک لطیفه نازنینه بولنه دارکانه شاهی اقراری
 و یرمک طلبنده بولند بقدن قوی قوی خواهر وارده
 امر مرشد نه بیور - کتوره لمی شاهم ارنه الله ایرانه

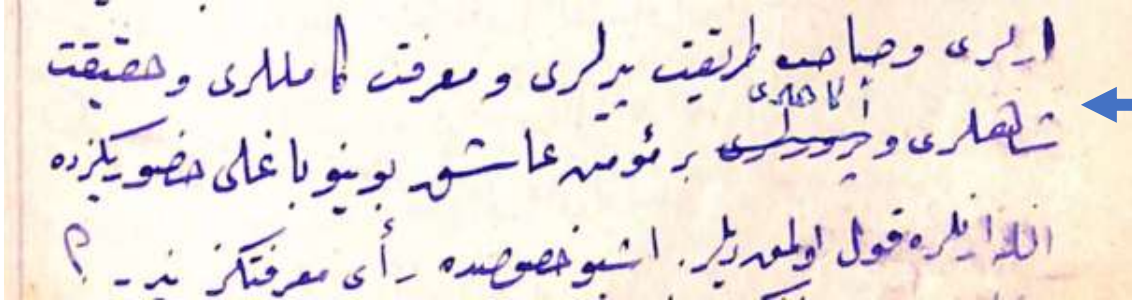
Resim 3.6. A Nüshası Sayfa 16

یه یوزی انده سو - و نه کلمه اوله [فلاں اهدی
 فلاں در دبه] بکره آیه هم ایزد اذن واجازتیه ^{مکتب}
 صاحب بر طرفیت سید محمد قضا - ^{مکتب} فاجی بکتابه ولی اقتدریک لطیفه
 نازنینه بولنه دارکانه شاهی اقراری و یرمک طلبنده بولند بقدن

Resim 3.7. B Nüshası Sayfa 17

ایلری و صاحب طرفیت یرلری و معرفت کلاملری و حقیقت
 شاعلری و یرورلری بر مؤنه عاشق بونی باغلی حضور کرده
 الله ارنه قول ایلوه دبار - ایشو خصوصه رأی و معرفتکز

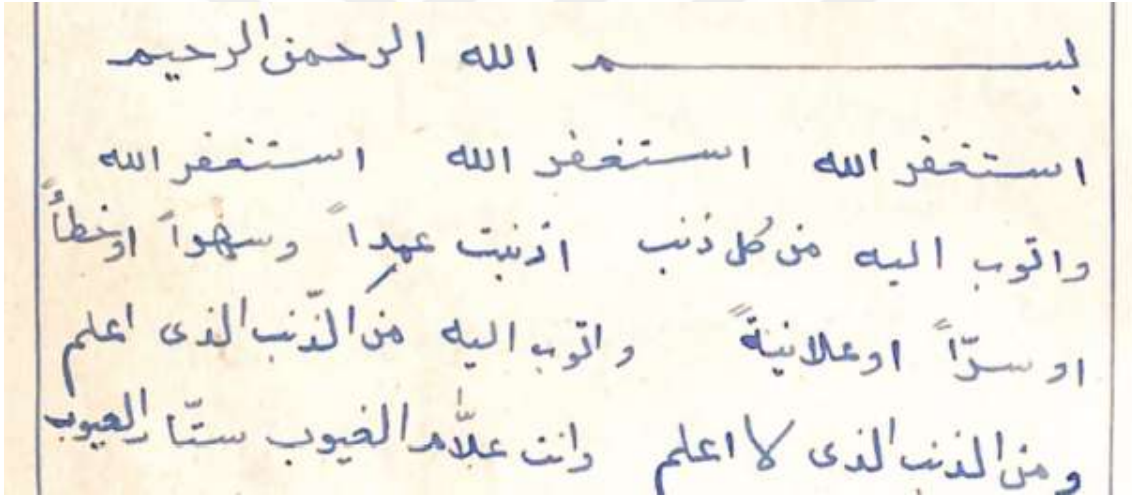
Resim 3.8. A Nüshası Sayfa 17

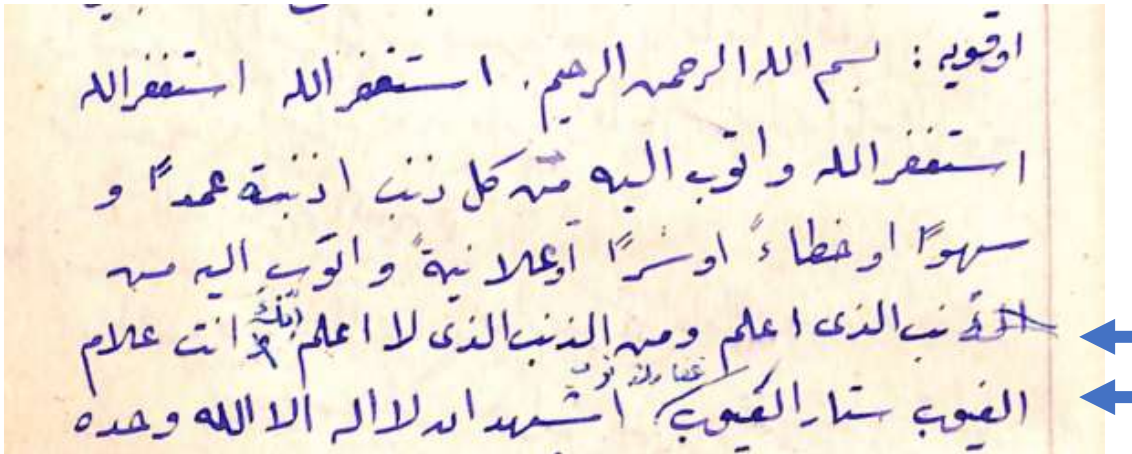
Resim 3.9. B Nüshası Sayfa 17

3.2.1.3. Örnek 3

Aşağıdaki sayfada B nüshası üzerinde düzeltme ve ilaveler yapıldığı görülmektedir. “Ve” kelimesinin üstü çizilerek “inneke” kelimesi eklenmiş; A nüshasındaki “ent’allamü’l-guyûb settarü’l-uyub” ifadesinin sonuna “gaffâru’z-zünûb” ifadesi eklenmiş.

Resim 3.10. A Nüshası Sayfa 18

Resim 3.11. B Nüshası Sayfa 18

3.2.2. Eserde Geçen Ayetlerin Tasnifi

Bu bölümde erkânâmede geçen ayetlerin listelenerek tablo hâline getirilmesinin ardından nitel ve nicel bir değerlendirme yapılması amaçlanmaktadır.

Erkânâme içinde Arapça orijinalleri ile geçen ayetler yeni yazıya çevrilirken Türkçe mealleri metin içine dipnot olarak eklenmiştir. Aşağıdaki tabloda eserde geçen ayetler bulundukları sıra ile tasnif edilerek Türkçe mealleri ve nerelerde, kimler tarafından okundukları belirtilmektedir.

Sıra	Sure/Ayet	Türkçe Meali	Geçtiği Yer
1	Hud 11/41	Nûh, “Haydi gemiye binin! Yüzerken de dururken de Allah’ın adını anın. Şüphesiz ki rabbim çok bağışlayan, pek esirgeyendir” dedi. (Karaman, Çağrıcı, Dönmez ve Gümüş, 2020c: 170)	Tercemân-ı Abdest, ikrar erkânından önce rehber tarafından okunur.
2	Saff 61/13	... Allah’ın yardımını ve yakın bir fetih! Haydi müminleri müjdele. (Karaman vd., 2020e: 339)	İkrar erkânından önce çerağ uyarırken çerağçı tarafından okunur.
3	Nur 24/35	Allah göklerin ve yerin nûrudur. Onun nûrunun misali, içinde kandil bulunan bir kandilliktir. Kandil bir cam içindedir, cam inciye andıran bir yıldızdır; (bu kandil) doğuya da batıya da ait olmayan, yağı neredeyse ateş dokunmasa bile ışık veren mübarek bir zeytin ağacından yakılır. Nûr üstüne nûr. Allah nûruna dilediğini kavuşturur. Allah insanlar için misaller veriyor, Allah her şeyi hakkıyla bilmektedir. (Karaman vd., 2020d: 78-79)	İkrar erkânından önce çerağ uyarırken çerağçı tarafından okunur.

4	İhlâs Suresi	De ki: “O, Allah’tır, tektir. Allah sameddir. Doğurmamış ve doğmamıştır. O’nun hiçbir dengi yoktur.” (Karaman vd., 2020e: 714)	İkrar erkânında mürşit tarafından okunur.
5	Fâtiha Suresi	Rahmân ve rahîm olan Allah’ın adıyla... Hamd, âlemlerin Rabbi olan Allah’a mahsustur. Rahmân ve rahîm. Ödül ve ceza gününün tek hâkimi. (Rabbimiz!) Ancak sana kulluk eder ve yalnız senden yardım dileriz. Bizi dosdoğru yola ilet; nimetine erdirdiklerinin yoluna; gazaba uğramışların yoluna da dalâlete sapmışların yoluna da değil! Âmin! (Karaman vd., 2020a: 58)	İkrar erkânında mürşit tarafından okunur.
6	Saff 61/13	... Allah’ın yardımı ve yakın bir fetih! Haydi müminleri müjdele. (Karaman vd., 2020e: 339)	İkrar erkânında rehber tarafından okunur.
7	A’râf 7/23	Dediler ki: “Ey rabbimiz! Biz kendimize zulmettik. Eğer bizi bağışlamaz, bize acımazsan mutlaka ziyan edenlerden oluruz!” (Karaman vd., 2020b: 509)	İkrar erkânında rehber tarafından okunur.
8	İsra 17/1	Bir gece, kendisine bazı âyetlerimizi gösterelim diye kulunu Mescid-i Harâm’dan çevresini mübarek kıldığımız Mescid-i Aksâ’ya götüren Allah eksikliklerden münezzehtir. O, gerçekten her şeyi işitmekte ve görmektedir. (Karaman vd., 2020c: 457)	İkrar erkânında mürşit tarafından okunur.
9	Kasas 28/88	... O’ndan başka tanrı yoktur. O’nun zatından başka her şey yok olacaktır. Hüküm yalnızca O’nundur ve siz ancak O’na döndürüleceksiniz. (Karaman vd., 2020d: 248)	İkrar erkânında mürşit tarafından okunur.

10	İnsan 76/28	Onları biz yarattık, yaratılışlarını sapasağlam yaptık. Dilediğimizde yerlerine benzerlerini de getiririz. (Karaman vd., 2020e: 521)	İkrar erkânında rehber tarafından okunur.
11	Âl-i İmrân 3/96-97	Gerçek şu ki, insanlar için yapılmış olan ilk ev, âlemlere bir hidayet ve bir bereket kaynağı olan Mekke'deki evdir. Orada apaçık deliller, İbrâhim'in makamı vardır. Oraya giren emniyette olur. (Karaman vd., 2020a: 634)	İkrar erkânında rehber tarafından okunur.
12	Tâhâ 20/121	... üstlerini cennet yaprağıyla örtmeye çalıştılar. (Karaman vd., 2020c: 656)	İkrar erkânında rehber tarafından okunur.
13	A'râf 7/23	Dediler ki: "Ey rabbimiz! Biz kendimize zulmettik. Eğer bizi bağışlamaz, bize acımazsan mutlaka ziyan edenlerden oluruz!" (Karaman vd., 2020b: 509)	İkrar erkânında rehber tarafından okunur.
14	Ahzâb 33/56	Allah ve melekler peygambere salât ediyorlar; ey iman edenler, siz de ona salât ve selâm okuyun. (Karaman vd., 2020d: 939)	İkrar erkânında rehber tarafından okunur.
15	Fetih 48/10	Sana yeminle bağlılık sözü verenler gerçekte bu sözü Allah'a vermiş oluyorlar, Allah'ın eli onların elleri üzerindedir. Bu sebeple kim Allah'a verdiği ahdi bozarsa ancak kendi aleyhine bozmuş olur, Allah'a verdiği sözün gereğini yerine getirene ise Allah yakında büyük ödül verecektir. (Karaman vd., 2020e: 67)	İkrar erkânında mürşit tarafından okunur.

16	Al-i İmran 3/18-19	Allah, hak ve adaleti ayakta tutarak, kendinden başka tanrı olmadığını bildirdi; melekler ve ilim sahipleri de bunu ikrar ettiler. (Evet) O'ndan başka tanrı yoktur; O mutlak güç ve hikmet sahibidir. Kuşkusuz Allah katında din İslâm'dır. (Karaman vd., 2020a: 520)	İkrar erkânında mürşit tarafından okunur.
17	İsra 17/1	Bir gece, kendisine bazı âyetlerimizi gösterelim diye kulunu Mescid-i Harâm'dan çevresini mübarek kıldığımız Mescid-i Aksâ'ya götüren Allah eksikliklerden münezzehtir. O, gerçekten her şeyi işitmekte ve görmektedir. (Karaman vd., 2020c: 457)	İkrar erkânında mürşit tarafından okunur.
18	Kasas 28/88	... O'ndan başka tanrı yoktur. O'nun zatından başka her şey yok olacaktır. Hüküm yalnızca O'nundur ve siz ancak O'na döndürüleceksiniz. (Karaman vd., 2020d: 248)	İkrar erkânında mürşit tarafından okunur.
19	İhlâs 112/1-4	De ki: "O, Allah'tır, tektir. Allah sameddir. Doğurmamış ve doğmamıştır. O'nun hiçbir dengi yoktur. (Karaman vd., 2020e: 714)	İkrar erkânında mürşit tarafından okunur.
20	Âl-i İmrân 3/200	Ey iman edenler! Sabredin, kararlılıkta yarışın, düşmana karşı hazırlıklı olun (birbirinize dayanıp bağlanın), Allah'a karşı gelmekten sakının ki başarıya ulaşabilesiniz. (Karaman vd., 2020a: 738)	İkrar erkânında mürşit tarafından okunur.
21	Bakara 2/115	Doğu da Allah'ındır batı da. Nereye dönerseniz Allah'ın zâtı oradadır. (Karaman vd., 2020a: 192)	İkrar erkânında rehber tarafından okunur.

22	Fetih 48/29	... Secdenin tesiriyle yüzlerine simaları oturmuştur. (Karaman vd., 2020e: 81)	İkrar erkânında mürşit tarafından okunur.
23	İnsan 76/21	Oradakilerin üzerlerinde yeşil renkli, ince ve kalın ipek elbiseler vardır; gümüş bileziklerle süslenmişlerdir, rableri onlara tertemiz bir içecek verir; (Karaman vd., 2020e: 516)	İkrar erkânında şerbet dağıtmadan önce çerağçı tarafından okunur.
24	Maide 5/35	O'na yaklaştırmaya vesile arayın (Karaman vd., 2020b: 264)	Tercemân-ı Siyâm
25	İnsan 76/28	Onları biz yarattık, yaratılışlarını sapasağlam yaptık. Dilediğimizde yerlerine benzerlerini de getiririz. (Karaman vd., 2020e:521)	Tercemân-ı Çamaşur
26	Fetih 48/27	Allah, resulüne gerçeğe uygun rüyasında doğruyu bildirmiştir. Allah izin verirse hiçbir şeyden korkmaksızın, (umrenizi yaptıktan sonra) ya saçlarınızı kazıtarak veya kısmen kestirerek, güven duygusu içinde Mescid-i Harâm'a muhakkak gireceksiniz. Allah sizin bilmediğinizi bilmektedir ve bundan başka hemen gerçekleşecek bir fethi de takdir buyurmuştur. (Karaman vd., 2020e: 79-80) (Tercemânda ayetin bir bölümü yer almaktadır.)	Tercemân-ı Tıraş
27	İhlâs Suresi	De ki: "O, Allah'tır, tektir. Allah sameddir. Doğurmamış ve doğmamıştır. O'nun hiçbir dengi yoktur." (Karaman vd., 2020e: 714)	Vahdete varırken okunan tercemân
28	Fâtiha Suresi	Rahmân ve rahîm olan Allah'ın adıyla... Hamd, âlemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur. Rahmân ve rahîm. Ödül ve ceza	Vahdete varırken okunan tercemân

		gününün tek hâkimi. (Rabbimiz!) Ancak sana kulluk eder ve yalnız senden yardım dileriz. Bizi dosdoğru yola ilet; nimetine erdirdiklerinin yoluna; gazaba uğramışların yoluna da, dalâlete sapmışların yoluna da değil! Âmin! (Karaman vd., 2020a: 58)	
29	Bakara 2/255 (Âyete'l-kürsî)	Allah, O'ndan başka tanrı yoktur; diridir, her şeyin varlığı O'na bağlı ve dayalıdır. Ne uykusu gelir ne de uyur. Göklerde ve yerde ne varsa hepsi O'nundur. O'nun izni olmadıkça katında hiçbir kimse şefaât edemez. Onların önlerinde ve arkalarında olanları O bilir. O'nun ilminden hiçbir şeyi - dilediği müstesna- kimse bilgisi içine sığdıramaz. O'nun kürsüsü gökleri ve yeri içine almıştır. Onları korumak kendisine zor gelmez. O yücedir, mutlak büyüktür. (Karaman vd., 2020a: 398)	Vahdete varırken okunan tercemân
30	Mülk 67/1-2	Mutlak hükümrânlık elinde olan Allah aşkındır, cömerttir ve O'nun her şeye gücü yeter. Hanginizin davranışça daha iyi olduğunu denemek için ölümü ve hayatı yaratan O'dur. O, güçlüdür, çok bağışlayıcıdır. (Karaman vd., 2020e: 415-416)	Vahdete varırken okunan tercemân
31	A'râf 7/23	Dediler ki: "Ey rabbimiz! Biz kendimize zulmettik. Eğer bizi bağışlamaz, bize acımazsan mutlaka ziyan edenlerden oluruz!" (Karaman vd., 2020b: 509)	Baş okutma sırasında talip tarafından okunur.
32	Bakara 2/115	Doğu da Allah'ındır batı da. Nereye dönerseniz Allah'ın zâtı oradadır. (Karaman vd., 2020a: 192)	Türbe Ziyâreti Tercemânı

33	Fetih 48/29	Secdenin tesiriyle yüzlerine simaları oturmuştur. (Karaman vd., 2020e: 81)	Türbe Ziyâreti Tercemânı
34	Saffât 37/107	Biz, (oğlunun canına) bedel olarak ona iri bir kurbanlık verdik. (Karaman vd., 2020d: 541)	Tercemân-ı Kurbân
35	En'âm 6/79	“Ben, O’nun birliğine inanarak yüzümü, gökleri ve yeri yoktan yaratana çevirdim ve ben müşriklerden değilim.” (Karaman vd., 2020b: 428)	Tercemân-ı Kurbân
36	En'âm 6/162-163	De ki: “Benim namazım, (her türlü) ibadetim, hayatım ve ölümüm, hepsi âlemlerin rabbi olan Allah içindir. O’nun ortağı yoktur. Bana sadece bu emrolundu ve ben (hak dine) teslim olanların ilkiyim.” (Karaman vd., 2020b: 496)	Tercemân-ı Kurbân
37	İnsan 76/8	Onlar, kendileri (yemek) istedikleri halde yiyeceği yoksula, yetime ve esire ikram ederler. (Karaman vd., 2020e: 515-516)	Lokmadan Evvel Okunacak Sofra Duası
38	Yâsîn 36/82-83	Bir şeyi istediğinde, O’nun buyruğu “ol!” demekten ibarettir; hemen olur. Her şeyin egemenliği kendi elinde olan Allah bütün eksikliklerden uzaktır ve hepiniz sonunda O’na döndürüleceksiniz. (Karaman vd., 2020d: 512)	B nüshasının son bölümünde bulunmaktadır.

Tablo 3.1. *Beyân-ı Erkânnâme-i Muhammed Ali*’de Geçen Ayetler

Erkânnâme metni içinde 18 farklı surenin çeşitli ayetlerinin kullanıldığı görülmektedir. Bu ayetler toplam 38 yerde kullanılmıştır. Erkân içinde birden fazla kullanılan ayetler aşağıdaki gibidir:

İhlâs Suresi ve A’râf 7/23 ayeti üç farklı yerde; Fâtiha Suresi, Saff 61/13, Bakara 2/115, Fetih 48/29, İnsan 76/28, İsra 17/1 ve Kasas 28/88 ayetleri ikişer farklı yerde kullanılmıştır.

Tablodan görüleceği üzere Bektaşiliğe intisap etmek için yapılan ikrar verme erkânında ve öncesinde toplam 23 yerde 18 farklı ayet okunmaktadır. Bunlardan 11 tanesi mürşit tarafından, 9 tanesi rehber tarafından, 3 tanesi de çerakçı tarafından okunmaktadır. Bu ayetler nüzul sırasına göre incelendiğinde 7'sinin Mekkî, 11'inin Medenî olduğu görülür.

3.2.3. İkrar Verme Erkânında Okunan Ayetlerin Tahlili

İkrar verme erkânı Bektaşî tarikatına intisap etmek için yapılan ilk törendir. Bu erkânı görmeyen kimsenin Bektaşî tarikatına dâhil olması mümkün değildir, dolayısıyla bütün Bektaşiler bu erkândan geçmiştir. Mürşit ve rehber tarafından okunan tercemânlar ve verilen telkinler talibin bundan sonraki hayatında uyması gereken kurallar ve sakınması gereken yasakları içerir (Eyuboğlu, 1980: 193-196). İkrar vermek, yeni nasip alan kişi için mürşit ve rehberin tasavvufi olarak anne-baba görevini üstlendiği ikinci bir doğumdur (Noyan, 2010: 34-46). Bu bölümde sırasıyla metnin temelini oluşturan ikrar verme erkânında okunan ayetlerin kullanım yerleri üzerinden fikir yürütülerek neden kullanıldıklarına dair birtakım tespitler yapılmaya çalışılacaktır.

3.2.3.1. Hud 11/41

Erkân başlamadan önce abdest tercemânının içinde Hud Suresi'nin “Haydi gemiye binin!” ayeti okunur. Bilindiği üzere yaklaşan felaket karşısında Hz. Nuh'a inanıp onun gemisine binenler felaketten kurtulacaklardır. Bu ayet ile Sefîne hadisi arasındaki bağlantı dikkat çekmektedir. Bu kullanım için tarikata giren kişinin Ehl-i Beyt'in gemisine bindiği benzetmesi yapılabilir. Ayetin devamında da Allah'ın bağışlayıcı ve esirgeyici olduğu söylenir. Yukarıda belirtildiği üzere ikrar veren kişi adeta ikinci kez doğmuş gibidir, hayatına yeni bir milat çizer ve geçmişte işlediği günahlar için bunları tekrarlamamak üzere Allah'ın bağışlayıcılığına ve esirgeyciliğine sığınır.

3.2.3.2. Saff 61/13

Bu kısımda çerağçı, mürşit tarafından kendisine verilen çerağları uyarma hizmetine başlarken önce Saff Suresi'nin belirtilen ayetini okur. Aynı ayet ileride rehber tarafından rehberlik hizmetine başlarken de okunacaktır. Dolayısıyla bu ayetin

bir işe başlarken işin sonunda başarılı bir şekilde tamamlanacağını önceden müjdeleyici olması sebebiyle okunduğu anlaşılmaktadır.

3.2.3.3. Nur 24/35

Erkâna başlamadan önce چراغ uyarırken Nur Suresi'nin 35. ayeti okunur. Tefsiri için İslam alimleri tarafından üzerine kitaplar ve sayfalarca yazı yazılmış bu ayet Bektaşilikte de çok önemli bir yere sahiptir. Koca, eserinde ayetin muhtelif yorumlarını aktardıktan sonra yetkin insan (insan-ı kâmil) ekseninde değerlendirerek aşağıdaki şekilde bir yorum getirir:

“Mânâ ve suret iklimlerinin melekûtu İnsandır. O konuşan nefis üzerinde şahıslanmış akıldır. O'nun gönlü Tanrısâl tecellilerin toplandığı yerdir. Bu sebeple sapıklık karanlığını aydınlatacak biricik yıldızdır. O'nun ilmi kutsal bir ağaca benzetilen Velâyetten gelir. O bütün kayıtlardan soyutlanmış, dünyaya ve ahrete ait bütün alâkalardan sıyrılmıştır. Onun feyzi zan ile değil, Tanrısâl bir bağıştır. Rızâlı maldır. Çünkü o derecesi yükseltilmiş bir insandır. Kâmil insandır. Gafil insanoğlunu tevhidle Hak yoluna iletir O'nun gözündeki perde kalkmış olduğundan hiçbir şey ona gizli kalmaz.” (1998: 119-120).

3.2.3.4. A'râf 7/23

Eserde İhlâs Suresi ile beraber en çok geçen ayet A'râf Suresi'nin 23. ayetidir. İkrar verme erkânında rehber tarafından iki farklı yerde bir kez rehberin kendisi, bir kez de yeni nasip alacak talip için okunurken erkânâmenin ileriki bölümlerinde yıllık *baş okutma* sırasında da talip⁶ tarafından okunduğu belirtilir.

İlgili ayeti rehberin kendi için okuması rehberlik hizmetine başlamadan evvel geçmiş kusurlarından arındırılması, meydana hazır bulunan canlar tarafından tasdik edilmesi ve rehberlik hizmetine arı bir şekilde başlaması şeklinde yorumlanabilir.

Sonraki bölümlerde ayet ve peşinden gelen tercemân yeni ikrar verecek talip için okunarak mürşitten tarikata kabul edilmesi istenir. Mürşit de meydana hazır bulunan canların rızalarını alarak kendisini aralarına kabul ettiklerini belirtir.

3.2.3.5. İsra 17/1 ve Kasas 28/88

Bu iki ayet erkân içinde iki farklı yerde peş peşe mürşit tarafından okunmaktadır. Ayetler arasında ise hurûf-ı mukattaa olarak bilinen “elif-lam-mim” harfleri okunur. İlk ayette konu itibarıyla Hz. Peygamber'in miracı anlatılırken ikinci ayette Allah'ın

⁶ Bu tercemânın başlığı her ne kadar “Tâlib Her Sene Başını Okutduğu Zamân Mürşid Huzûrunda Bu Tercemânı Okuya” şeklinde olsa da Bektaşilikte talip, nasip alıp tarikata girmeye talip olan kişilerin hitap şeklidir. İkrar verdikten sonra ise muhip olarak hitap edilmeye başlanır.

birliği ve hüküm sahibi olduğu belirtilerek herkesin O'na döndürüleceği söylenir. Erkân sırasında ayetler ilk okunduğunda mürşit rehberin tacını tekbirleyip başına giydirir, ikincisindeyse talibin.

Noyan, nasip almanın Bektaşiler tarafından miraç olarak nitelendiğini ve (yükselerek) yeni bir yaşama dönüşün başlangıcı olduğunu söyler (2010: 46). İki ayetin konuları ve lafızları itibarıyla Noyan'ın yorumu ile uyumlu olduğu açıktır. Şu hâlde Bektaşiliğin, Hz. Peygamber'in yaşadığı miraç hadisesini tarikata intisap eden kişiye indirgediği, iki olay arasında bir ünsiyet kurduğu görölmektedir. Buna göre talip nasip alarak kişisel miracını yaparken aynı zamanda da geri dönüp hayatına yeni bir sayfa açarak devam eder.

Hurûf-ı mukattaa İslam alimleri tarafından Kur'an'ın ayrılmaz bir parçası olarak kabul edilirken bir kısım ulema bu harflerin manalarını Allah'tan başka kimsenin bilemeyeceğini ve anlamlarının araştırılmamasını söylemektedir. Diğer bir kısım ise bu harflerin anlamlarının araştırılması gerektiğini savunup belirli fikirler ortaya koymuşlardır (Duman, Altındağ, 1998: 401-408). Erkânname'nin bu bölümünde bulunan “elif-lam-mim” terkibi Kur'an-ı Kerim'in 6 farklı suresinde geçmektedir. Bu harflerin anlamı için yirmiden fazla yorum yapılmıştır (Karaman vd., 2020a: 69). Erkân içinde okunduğuna göre Bektaşilik de kendi tasavvufi görüşleri çerçevesinde belirli anlamlar yüklemiş olmalıdır. Noyan bu harfler ile ilgili şöyle der:

“Eski Fütüvvet erbâbı da helva pişirirler ve o zaman hazır bulunanlara ayırıp gönderirlerdi. Helva gönderilen kabın üzerine: Allah Muhammed Alî [veya] Allah Cebraîl Muhammed Alî'yi simgeleyen elif (ل), lâm (ل), mim (م), ayn (ع) harfleri yazılırdı.” (2011: 210).

Bektaşilik; Allah, Muhammed ve Ali'nin suret ve isimler bakımından bir nur olduğunu ve Hakk'ın tam zuhuru olduğunu söyler. Buradan Muhammed ve Ali'nin Allah olduğu çıkarımını yapmak yanlış olacaktır ancak bu ikisinde tecelli edenin Allah olduğunu fehmetmek gerekir. Meydanda bütün suretler dışarıda kalır, dolayısıyla orada zahiri bir şey yoktur (Sunar, 1975: 20). Burada da erkânda geçen iki ayetin arasında elif-lam-mim hurûf-ı mukattaasının okunması ayetler ile uygulama arasında kurulan bağa örnek gösterilebilir.

3.2.3.6. İnsan 76/28

Bektaşilikte nasip almak ikinci doğuş olarak kabul edildiği için (Noyan, 2010: 34), rehber nasip alacak taliplerin emanetlerini meydan eşiğine getirdiği sırada, bu

suredeki yaratılış ile ilgili ayeti okur. Bu ayet ikrar erkânının yani ikinci doğuşun başlamak üzere olduğunun habercisidir artık.

3.2.3.7. Al-i İmran 3/96-97

Rehberin, talibin boynuna tığbendini takarken bu ayeti okuması meydana girmeyi Kabe'ye girmekle özdeşleştirdiği şeklinde yorumlanabilir. Ek olarak ayetin sonunda geçen “oraya giren emniyette olur” ifadesi ile de meydana girip ikrar veren kişinin verdiği ikrarda sabit kadem durması hâlinde emniyette olacağı anlatılmak istenmektedir.

3.2.3.8. Tâhâ 20/121

Talibin eşikten içeri girmesiyle beraber bu ayetin okunması Hz. Âdem'in cennetten çıkmasıyla özdeşleştirilebilir. Hz. Âdem her ne kadar Allah'a karşı gelerek yolunu şaşırmış olsa da Allah onun tövbesini kabul ederek kendisini doğru yola yöneltmiştir.

3.2.3.9. Ahzâb 33/56

Rehber ikrar erkânında talibi mürşide teslim ederken bu ayeti okur. Ayette iman edenlere ithafen, tıpkı Allah'ın ve meleklerin Hz. Peygamber'i övdüğü, desteklediği gibi kendilerinin de Hz. Peygamber'e rahmet ve övgüde bulunulması ifade edilmektedir.

Bektaşilikte mürşit postu *Ahmed-i Muhtar* postu olarak kabul edilir. Edib Harabi'nin bir nefesinde bu durum şöyle izah edilmiştir: “Hakk yoluna doğru giden / Hazret-i Settâr'ı bilir / Mürşidine bî'at eden / Ahmed-i Muhtâr'ı bilir” (Gümüsoğlu, 2013: 325). Erkânda bu ayetin kullanılması da rehberin talibe, tıpkı müminlerin Hz. Muhammed'e salatta bulunulmasının emredilmesi gibi bir telkini olarak kabul edilmelidir. Meydanda Hz. Peygamber ile mürşit arasında kurulan ünsiyet bu şekilde kendini göstermektedir. Zira mürşit Hz. Peygamber'in emirlerini muhiplere bildiren kişidir.

3.2.3.10. Fetih 48/10

Hacı Bektaş Veli, *Makalât*'ında tarikat kapısının ilk makamının el alıp tövbe etmek olduğunu beyan eder (Coşan, 1990: 15). Erkânda da rehber, talibi mürşide teslim ettikten sonra mürşit talibin sağ elini, talip de mürşidin sağ eteğini tuttuğu hâlde mürşit tarafından yüksek sesle Fetih Suresi'nin 10. ayeti okunur. Ayetin içeriğinde iki

konunun öne çıktığı görülmektedir. Birincisi, “Allah’ın eli onların elleri üzerindedir” (Karaman vd., 2020e: 67) kısmı ele alındığında; yukarıda belirtilen Makalât’ın ilgili bölümü, erkândaki uygulama ve ayet arasındaki paralellik göze çarpmaktadır. Diğer yanda ise ikrar verip sözünde duranların, tıpkı ayetin nüzulü sırasındaki muhataplarında olduğu gibi, aynı zamanda Allah’a ikrar vermiş olduğu ve mukafatlandırılacakları belirtilmektedir.

3.2.3.11. Al-i İmran 3/18-19

Mürşit biat aldıktan sonra talibe telkinler verir ve On İki İmamı da zikredecek şekilde kelime-i şehadet getirir. Devamında kaçınması gereken ve yapması gereken davranışları sıralayarak telkinlere devam eder. Sonunda ise tüm bu hususları özetleyecek şekilde bu ayetleri okur.

3.2.3.12. İhlas Suresi ve Al-i İmran 3/200

Mürşid talibin tığbendine üç düğüm atar ve her bir düğüm için bu ayetleri okur. Tığbend Bektaşiliğe intisap edenlere verilen emanetlerden biridir. Ahmet Rifat, *Mir’âtü’l-Mekâsıd fî Defi’l-Mefâsıd*’de Bektaşilikte kullanılan tığbendin İmam Muhammed Bakır zamanından kaldığını ve üç düğüm atılmasının sebebini şu sözlerle anlatır:

“İmdi tarîk-i Bektâşîyye’de işbu tığ-bendin esâsen vaz’iyyeti Abdülmelik oğlu Hişâm nâm Yezîd, Hazret-i İmâm Muhammed Bâkır Efendimiz’i bende çekip salb etmek murâd eylediği vakit üç defa mübârek boyunlarına kirîş takılıp çekildikde evvelen ismullâhı yâd eylediklerine mebnî boğazın sıkmayıp bir düğüm oldu. Sâniyen bend eylediler, ism-i Nebiyy-i zî-şân-ı yâd eyledi. Bir dahî bend eylediler, sâlisen ism-i Ali el-Murtezâ’yı yâd eyledi. Bir düğüm dahî urdular. ...

Ve dahî tığ-bend nedir?

Cevâb: Bulunduğu tarîkde muhkem u kavî durmaktır ki onunla belini bağlarlar. Yünden ma’mûl bir nevi cihâz-ı tarîkdir.

Suâl: Tığ-bendi üç kere ururlar. Ol üç kere düğüm urmakdan murâd nedir?

Cevâb: Biri ahd, diğeri bî’at, üçüncüsü vasiyettir. Ahd oldur ki mürid ve şeyh meyânında kabûl vâki’ olup emrinden taşra olmaya. Ve şeytâna mutaba’at etmeye. Ve menâhîden ve mekr-i menâhîden perhîz ede. Bî’at oldur kim ashâb-ı Hazret-i rasûlüllâh ile ne vechile dirlik eylediler ise mürîd dahî [270] şeyhi ile ol vechile dirlik eyleye. ... Vasiyyet oldur ki kıbleden yüz döndürmeye. Yani farzı terk ve sünneti kâhil olmaya. Dînini ve helâlini saklaya. Ve belî dediğin lâzım kıla. Ve tığ-bendin ma’nâ-yı bâtını şeytânla mü’mîn arasında adâvettir.” (2011: 399-400).

Erkânın bu bölümünde tığbend bağlarken Al-i İmran Suresi’nin 200. ayetinin kullanılması aynı zamanda ayette geçen rabeta kelimesinin bağlamak anlamını da haiz olmasından (Düzgün, 2010: 487) ötürü olduğu izlenimini vermektedir.

3.2.3.13. Bakara 2/115 ve Fetih 48/29

Rehber ve talip mürşide niyaz ederken rehber Bakara Suresi'nin 115. ayetini okur, mürşit de Fetih Suresi'nin 29. ayeti ile kendilerine karşılık verir. Ayetin içeriğinde Allah'ın zatıyla her yönde olduğu belirtilmektedir. Buradan rehberin ve talibin mürşitte tecelli eden Hakk'a secde ettiği anlaşılmalıdır. Secdenin mürşidin şahsına yapılmadığı, mürşidin kendini putlaştırmadığı ve rehber ile talibin yaptığı secdenin esasen kendinden kendine olduğu manası da mürşidin verdiği cevaptan anlaşılabilir.

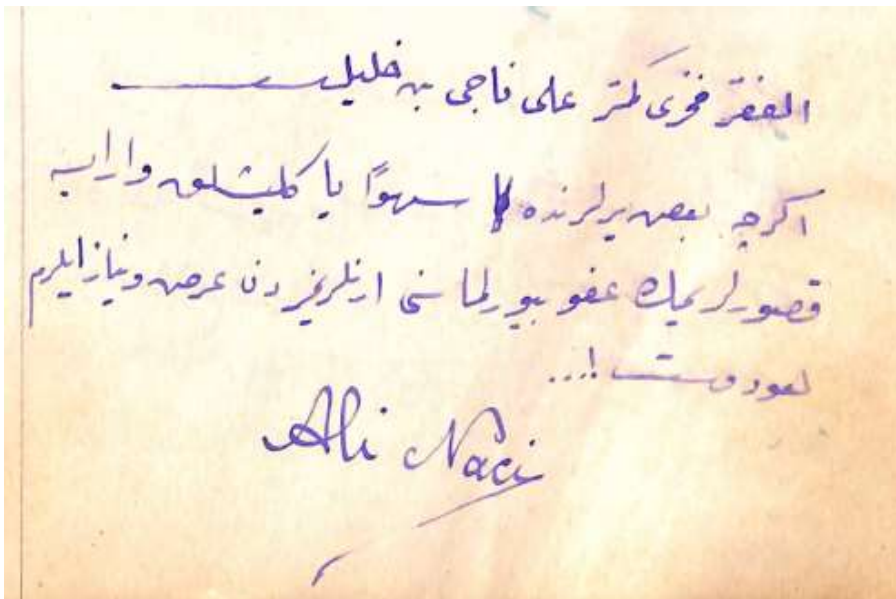
3.2.3.14. İnsan 76/21

İkrar erkânı tamamlandıktan sonra çerağçı şerbet dağıtmaya başlarken bu ayeti okur. Burada ayetteki cennette dağıtılan tertemiz içecek ile meydana dağıtılan şerbet arasında kurulan bağlantı açıkça görülmektedir. Bununla beraber artık tarikata dahil olan talibin cennete girenlerin yolundan gitmesi gerektiği hissettirilmektedir.

3.3. Erkânâmelerin Müstensihi

3.3.1. Müstensihin Tespiti

A nüshasında müstensihin kimliğine ait bir ifadeye rastlanmazken, B nüshasının sonunda; “El-fakru fahr-i kemter Ali Nâcî bin Halîl / Eğerci ba'zı yerlerinde sehven yanlışlık vâir ise kusûrlarımın afv buyurulmasını erenlerimizden arz u niyâz iderim / Hü Dost!...” ifadesi ve yeni yazı ile yazılmış “Ali Naci” imzası bulunmaktadır.

Resim 3.12. B Nüshası 49. Sayfada Müstensihin Bitiş Yazısı ve Yeni Yazı ile İmzası

A nüshasındaki ana metnin sonunda bulunan “17 Mayıs 942 Yevm-i Pazar” ifadesi metnin istinsah tarihinin 1942 olduğunu göstermektedir.

Ali Naci imzası ve 1942 tarihi erkânnâmenin müstensihinin Ali Naci Baykal Dedebaba olduğunu düşündürtse de eserin teslim alındığı Kazım Yılmaz Babaerenler ile yapılan kişisel görüşme neticesinde o dönemde Eskişehir civarında yazısı güzel olup kitap çoğaltan Mehmet Tevfik Oytan ve Ali Gül isimlerine ulaşılmıştır.

Noyan, *Bütün Yönleriyle Bektaşilik ve Alevilik* adlı eserinin 6. cildinde Ali Naci Baykal’ın doğum tarihini belirtmezken Hakk’a yürüdüğü 1960 yılında 75 yaşında olduğunu belirtmektedir (Noyan, 2002: 80). Şu hâlde doğum tarihi 1885 civarında olmalıdır. Dolayısıyla 1942 yılında mezkûr erkânnâmeleri istinsah etmiş olması muhtemeldir, ancak yine aynı eserde baba adı Kadri, ana adı Hidayet olarak nakledilmiştir (Noyan, 2002: 79). Bu durumda el yazması eserde adı geçen Ali Naci bin Halil’in Ali Naci Baykal olma ihtimali oldukça düşüktür.

Ayrıca müstensihin kendinden bahsederken Baba, Halifebaba ya da Dedebaba gibi mürşitlik makamına ait bir sıfat kullanmaması da müstensihin Ali Naci Baykal Dedebaba olmadığı tezini kuvvetlendirmektedir.

Erdal Eren ile 25.12.2023 tarihinde yapılan kişisel görüşme neticesinde Eskişehir Akçakaya köyünden Ali Gül’ün baba adının Halil olduğu öğrenilmiştir, dolayısıyla metni kaleme alan kişinin Ali Gül olması kuvvetle muhtemeldir.

3.3.2. Müstensihin Hayatı ile İlgili Bilgiler

Bu bölümde müstensihin hayatı ile ilgili verilen bilgiler kendisini ve ailesini tanıyan Erdal Eren ile yapılan kişisel görüşme neticesinde derlenmiştir.

Resim 3.13. Ali Gül

Anne adı Hatice, baba adı Halil olan Ali Gül, hicri 1323 (1905) yılında Eskişehir'in 25 km güneyindeki Akçakaya köyünde dünyaya gelmiştir. Doğduğunda ve çocukluğunda oldukça zayıf ve çelimsiz bir çocuk olduğu için nüfus kâğıdı ancak 1328 (1910) yılında alınır. İlkokulu yine Eskişehir'e bağlı ve Akçakaya köyüne yaklaşık 7 km uzaklıktaki Aşağılıca köyünde Mehmet Tefik Oytan'ın⁷ öğrencisi olarak okur. Nüfusa geç kaydettirildiği için okula başladığında resmiyetteki yaşı öğrenci olmasına yetmemektedir. Ortaokulu Eskişehir'de okur ve ortaokul mezunu olarak tahsil hayatı sona erer.

Okuldan sonra Akçakaya köyüne gelerek burada çiftçilik ve hayvancılık yapmaya başlar. Askerlik görevini yaptıktan birkaç sene sonra Ayvacık köyünden bir kızla kısa bir nişanlılık evresi geçirse de nişanlısı ile ayrılırlar. Sonrasındaysa Akçakaya köyünden Havsecik ve Çorum'dan oraya içgüveysi gelen Hüseyin'in kızları Gülsüm ile evlenirler. Bu evlilikten Halil, Hasan Hüseyin ve Kazım adında üç oğulları olur. Bu arada, ilk zamanları caminin lojmanında tek odalı küçük bir yerde olmak üzere 11 yıl boyunca Akçakaya ve civar köylerde yaşayan çocuklara öğretmenlik yapar. Çocukların ilk üç yıllık derslerini verir. Bu süre zarfında çiftçilik ile de uğraşmaya devam eder.

Kesin tarihi bilinmemekle beraber genç yaşlarda Şükrü Metin Baba'dan⁸ nasip alarak Bektaşî olur. Sarar, Ali Gül'ün Şükrü Metin Baba'nın en sevdiği müritlerinden

⁷ Mehmet Tefik Oytan Bektaşî Babası olup *Bektaşîliğin İçyüzü Dibi, Köşesi, Yüzü ve Astarı Nedir?* kitabının yazarıdır (Noyan, 2002: 297).

⁸ Mustafa Şükrü Metin Baba 1873 yılında Seyitgazi'de doğmuş ve 1946'da Eskişehir'de Hakk'a yürümüştür (Taşgın ve Taşgın, 2022: 86).

olduğunu ve kendisinin Hakk’a yürümeden önce divanını Ali Gül’e teslim ettiğini söyler (1997: 14). Şükrü Metin Baba’dan sonra posta oturan Mehmet Tevfik Oytan Baba (2 yıl), Abdurrahman Niyazi Baba (2 yıl) ve Kâmil Aktaş Babalara hizmet eder. Bu Babaların birinden Dervişlik Erkânı görerek Bektaşî Dervîşi olur. Halen Akçakaya köyü Bektaşî dergâhında kendisinin rehberlik yaptığı canlar hizmet görmektedirler.

Öğretmenliği bıraktıktan sonra Akçakaya ve Koşmat köylerinde, bedeli köylüler tarafından Hak adı altında buğday karşılığı ödenen ücretle, hocalık yapmaya başlar. Köyde bayram namazlarını ve cuma namazlarını kıldırır, cenazeleri kaldırır; cenaze yıkama, cenaze namazı, defin hizmetlerini yapar. Mehmet Tevfik Oytan Babaerenlerden cam üzerine şablonsuz yazı yazmayı öğrenir, yaptığı levhaları satarak geçimini sürdürür. Kur’an-ı Kerim’i çok iyi bilir, Arapça ve Osmanlıcası oldukça iyidir. Kendisini tanıyanlar yıldıznâme okuduğunu söylerler. Arapçası iyi olduğu için Kur’an-ı Kerim’i güzel okur ve yorumlar, meclislerde insanları aydınlatıcı konuşmalar yapar. Koşmat köyünde hocalık yaptığı dönemlerde oradaki dört ailenin Bektaşîliğe girmesine etken olur, onlara rehberlik yapar.

1958-1959 yıllarında ortanca oğlu Hasan Hüseyin ortaokula başlayınca küçük oğlu Kazım’ı da yanına alarak Eskişehir’e gider. Kışın Eskişehir’de kalıp yazları ve tatillerde köye gelirler. Eşi Gülsüm ile büyük oğlu Halil köyde kalıp çiftçilik ve hayvancılık işlerini devam ettirirler. Ortaokulu bitiren Hasan Hüseyin, Devlet Demir Yolları’na öğrenci olarak girip okuldan sonra orada çalışmaya devam eder. Küçük oğlu Kazım ise okumayınca onu bir berberin yanına çırak verir. Bu sırada kendisi de Devlet Su İşleri’nde bekçi olarak işe girer. Ne kadar sürdüğü bilinmese de bir dönem Eskişehir’den Adapazarı’na görevli olarak yollanır.

Eskişehir ve Adapazarı’nda çalıştığı dönemlerde de Akçakaya köyü Bektaşî Dergâhı’nda yapılan cemlerden hiç geri kalmaz. Eskişehir’den Gökçekısık köyüne trenle, oradan da Akçakaya’ya binek hayvanları ile ya da yaya olarak gider.⁹ İş yerinden izin alamadığı zamanlarda bir yakının vefat ettiği bahanesi ile izin almaya çalışan Ali Gül’ü bir gün müdürü odasına çağırır ve “Senin kaç halan, kaç teyzen var; işin aslını söyle.” der. Müdürüne, köye ceme katılmak için gittiğini söylemesi üzerine bundan sonra daha kolay izin almaya başlar.

⁹ Gökçekısık Tren İstasyonu ile Akçakaya köyü arası günümüz koşullarında yaya olarak üç buçuk saat civarında sürmektedir.

1972 yılında Eskişehir Devlet Su İşleri'nden yaş haddi ile emekli olur. Emeklilik döneminde köy işlerini tamamen bırakıp Eskişehir'de yaşamaya devam eder. 1998 yılının Kasım ayında rahatsızlanır, ortanca oğlu Hasan Hüseyin'in evinde 8 Aralık 1998 tarihinde Hakk'a yürür. Eskişehir Asri Mezarlığı'na defnedilir. Gelen mihman Ali'dir düsturuyla, hastalığında dahi kapıdan giren herkesi büyük küçük demeden ayakta karşılar, gidecekleri zaman kapıya kadar geçirmeyi ihmal etmez. Üç oğlundan sekiz torunu olmuştur, torunları halen Eskişehir'de ikamet etmektedir. Kendi adına şiir, nefes, kitap derlemesi olmamasına rağmen o dönemlerde elde olan kitapların çoğaltılmasını sağlar. Bazılarını Türkçeye çevirir, tek olan kitapları el yazısı ile çoğaltır.

4. BEYÂN-I ERKÂNNÂME-İ MUHAMMED ALÎ METNİ

4.1. Eserin Türk Alfabesine Aktarılmasında İzlenen Yöntem

Yukarıdaki bölümlerde açıklanan sebeplere istinaden A nüshası olarak adlandırılan yazma ana metin olarak kabul edilmiş olup B nüshası ile karşılaştırması yapılarak nüshalar arasındaki tüm farklılıklar dipnotlarla belirtilmiştir. Ana metin sona erdikten sonra B nüshasında olup da A nüshasında olmayan sayfaların tercümesi yapılarak ilgili bölümlerin yalnızca B nüshasına ait olduğu belirtildiği hâlde çeviri metne eklenmiştir.

Eser yeni yazıya aktarılırken 29 harfli Türk alfabesi kullanılarak geniş transkripsiyon metodu tercih edilmiştir. Arapça ayet ve dualar da çevrilmiş olup Türkçe anlamları dipnotlarda gösterilmiştir.

Her iki nüsha da bir varakta iki sayfa düzeni ile yazılmış ve A nüshasında ilk 34 sayfa boyunca her sayfanın üzerinde numaralandırma yapılmıştır. Çeviri metinde de her sayfanın başında ilgili sayfa numarası belirtilmiştir. Takip eden sayfalarda numara bulunmadığı hâlde metinde devamlılığı sağlamak adına çevirideki sayfa numaraları 35. sayfadan itibaren devam ettirilmiştir. B nüshasında ise sayfalar üzerinde herhangi bir numaralandırma bulunmamaktadır. Yalnızca B nüshasında bulunan metinlerin yerlerini belirtmek için, tıpkı A nüshasındaki gibi, her sayfanın bir numarası olduğu varsayılarak ve başına “B” harfi eklenerek ilgili sayfa başlarında numaralandırma yapılmıştır.

4.2. Çeviri Metin

1

Beyân-ı Erkânâme-i Muhammed Ali¹⁰

Bismillahirrahmanirrahim

Evvelâ ikrâr alacak canlara rehberi şu yolda İmâm Ca'ferü's-Sâdık abdesti aldıra.

Evvelâ üç kere ellerini yıkadub sağ eliyle üç kere ağzına ve üç kere burnuna mesh itdire.¹¹ Ba'de üç kere yüzünü yıkada ve andan sonra sağ koluna üç kere yukarıdan aşağıya suyu döküb kolunun içini ve tışını yukarıdan aşağı üç kere mesh itdire sol kolunu dahî bu minvâl üzere mesh itdire. Ba'de başının dört bölükde bir bölüğünü mesh itdire. Zinhar kulaklarını mesh itdirmeye. Andan sonra ellerine su döküb çıplak ayaklarının parmakları arasından topuklarına kadar üstünü mesh itdire.

İşbu abdest ve gusl mahallerini güzelce icrâ itdirüb ma'âsiden ve çirkâb-ı isyânı yıkayub tathîr itmekden ibâret olduğunu ta'rif.¹²

2

Tercemân-ı Abdest

Bismillah Allah Allah

Neveytu en etevaddae tahkîka vudûin fakrin 'amele'l-kevneyni hurûcin min a'mâli'd-

¹⁰ B nüshası, bu bölümden önce A nüshasında bulunmayan Abdest Tercemânı bölümüyle başlamaktadır. Abdest Tercemânı

- 1- Ezeli ezelden bu ana kadar cenâb-ı Hakk'ın nehiy ettiği menhiyâta el sürdün ise cümlesinden ârî olmak için ellerini yumak Allah'ın farzıdır.
- 2- Ağzına su virirken: Ezeli ezelden bu vakte gelinceye değin ağzından çıkan mâlâya'nî küfr ve hatâ olan nesnelerden ağzını yumak peygamberin sünnetidir.
- 3- Yüzüne su virirken: Bezm-i elest gününden bu güne gelinceğe kadar menhî olan çirkin kokuları almış isen anları def' için peygamberin sünnetidir.
- 4- Yüzünü yur iken: Ezeli ezelden bu ana gelinceğe değin her ne gibi hayâlık vâkî oldiyse cümlesinden berî olmak Allah'ın farzıdır.
- 5- Kollarını yur iken: Küçük yaşından beru her ne kaar nehiy olunan teharrücât var ise kolunu sunduğundan cümlesinden el yumak Allah'ın farzıdır.
- 6- Başına mesh iderken: Â'zâdan en büyüğü başdır. Gövdeyi götürür akl, fikr, fehm, idrâk başdadır. Cem'i günahlardan ârî olub pâk olmak Allah'ın farzıdır.
- 7- Ayaklarını mesh iderken her ne kadar günaha ve kabâhata lâyık olan yerlere ve Allah'ın rızâsı olmayan yerlere mahallere ürümüş isen cümlesinden müberrâ olmak Allah'ın farzıdır.
- 8- Andan sonra tâlibin eline bir havlu virüb bu dahî cümle itdiğin kabahatlerden silinmekdir.

¹¹ B nüshasında "üç kere burnuna mesh itdire" ifadesinin üzeri çizilmiştir.

¹² B nüshası: ta'rif ider

dunyâ takrîben min Allahi Te'âlâ¹³ “ve kâle irkebû fihâ bismillahi mecrâhâ ve mursêhâ inne Rabbî le-Ğafûrun Rahîm”¹⁴. Bismişâh Allah Allah Dest-i kudretullah cemâl-i resûlullah kemâl-i resûlullah kerem-i şâh-ı velâyet Alî kerâmat-ı Hünkâr Hacı Bektaş Velî bi-hörmet-i Balım Sultân ber cemâl-i Muhammed İmâm Hasan ve İmâm Hüseyin Alî ra bülende salavât.

Âyîn-i cem erenlerinin cümlesi sırasıyla mürşide niyâz idüb yerlü yerince oturduklarında mürşid meydâncıya yahut ayakçıya¹⁵ işâret idüb meydâncı dahî kalkub mürşide niyâz idüb meydân taşından buhurdânlığı alub meydân ocağından içine ateş koyub andan dâra gelerek bu tercemânı okuya.

Tercemân-ı Ayakçılık¹⁶

Bismişâh Allah Allah

Yüzüm döndüm ravza-i tûsa

Erenler nazar ide kalbimdeki pûsa

Ayakçılık idem eğer himmet olursa

Efendim keremkân-ı Şâh-ı Abdal Mûsa

Ber cemâl-i Muhammed İmâm Hasan ve İmâm Hüseyin Alî ra bülende salavât.

Allahümme salli ala Muhammed ve Alî ve Fâtıma ve'l-Hasan ve'l-Hüseyin

3

Deyüb buhurdânlığı meydân taşına koyub andan sonra gelüb gülabdânlığı alub dâra çekile ber cemâl-i Muhammed İmâm Hasan ve İmâm Hüseyin Alî ra bülende salavât deyüb mürşide ve âyîn-i cem erenlerine gül suyu serpdikden sonra kendine dahî serpüb dâra durup ber cemâl-i Muhammed İmâm Hasan ve İmâm Hüseyin Alî ra bülende salavât. Erenlerden haklı hayırlı himmet şeyen lillah Allah Eyvallah deyüb tura. Mürşid duâ ide. Ba'de mürşide niyâz idüb yerine otura. Ba'de mürşid ikrâr alacak canları huzûrına çağırub mezkûr canlara işbu nasîhatı söyleye.

¹³ Bir fakirin gerçek abdestini almaya niyet ettim, iki âlemin ameli dünyadan çıkarır Allah'a yaklaştırır.

¹⁴ Hud 11/41: Nûh, “Haydi gemiye binin! Yüzerken de dururken de Allah'ın adını anın. Şüphesiz ki rabbim çok bağışlayan, pek esirgeyendir” dedi. (Karaman, Çağrıcı, Dönmez ve Gümüş, 2020c: 170)

¹⁵ B nüshası: ayakcı

¹⁶ B nüshası: ayakçılık

Ey canlar siz Muhammed Alî efendimizin yoluna ve On İki İmam efendilerimizin katârına ve İmâm Caferü's-Sâdık efendimizin mezheb-i pâkine ve Hazret-i Seyyid Muhammed Hünkâr Hacı Bektaş Velî efendimizin müte'ehhil erkânına girmek murâd idiyorsınız amma bu yol gâyet güç ve melâmet yoludur. Timurdan¹⁷ leblebidir. Kıldan ince kılıçdan keskindir. Erenler buyurmuşlar ki: Gelme gelme dönme dönme gelenin malı dönenin canı son pişmanlık fâ'ide itmez. Erenlerin pend ü nasihatlerini kabûl idüb ve ikrârınızda muhkem turub muktezâsıyla amel ve i'tikâd ideceksiniz ne dursunuz didikde: İkrâr alacak canların cümlesi Allah Eyvallah deyüb niyâz ideler.

4

Andan sonra mürşid buyura ki: Ey tâlibler! Mâdem ki Hakk Erenler yoluna gireceksiniz kendinize birer kefil bulun deyüb hâsılı âyîn-i cemde bulunan muhiblerden bir kefile rabt itdikden sonra mürşid çerâkçıya emr idüb yâ hû erenler kalk bu canların çerâklarını uyandır didikde hemân çerâkçı ayağa kalkub gayret kuşâğını beline bağlayub dâra çekülüb işbu tercemânı okuya:

Bismillahirrahmanirrahim

Nasrûn minallah ve fethûn karîb ve beşirü'l-mü'minîn¹⁸ Yâ Allah Yâ Muhammed Yâ Alî meded ey pîr-i tarîkat Hacı Bektaş Velî ber cemâl-i Muhammed ila ahir¹⁹ deyüb mürşide varub niyâz ide mürşid dahî yanından delîli alub öpüp çerâkçıya vire. Çerâkçı dahî eline alub ve delîli öpüb mürşide niyâz idüb ayağa kalkub kânûn çerâğına gelüb delîli uyandırırken bunu okuya:

Bismişâh Allah Allah Nûr-ı Muhammed Alî'den doğubdur şems'ile mâh biz de bir zerresin alalım destûr Allah eyvallah ber cemâl-i Muahmmmed ilâ ahire deyüb delîli uyarub mürşidin karşusunda dâra turub yüzine karşı bu tercemânı okuya:

5

Bismişâh Allah Allah

Şem'i tevfik-i hidâyettir yüzün

¹⁷ B nüshası: demirden

¹⁸ Saff 61/13: ... Allah'ın yardımını ve yakın bir fetih! Haydi müminleri müjdele. (Karaman vd., 2020e: 339)

¹⁹ B nüshası: Ber cemâl-i Muhammed İmâm Hasan ve İmâm Hüseyin Alî ra bülende salavât.

Ehl-i nâcîye beşâretidir yüzün

Suret-i Hakk'dan işâretidir yüzün

Haccü'l-ehrâma ziyâretidir yüzün

Kıble-i erbâb-ı tâ'atdır yüzün

Mağz-ı Kur'ân'dan ibâretidir yüzün

Ehl-i tevhîde beşâretidir yüzün

Ber cemâl-i Muhammed kemâl-i Îmâm Hasan ve Îmâm Hüseyin

Alî ra bülende salavât deyüb

çerâk önüne gelüb bunı okuya:

Bismişâh Allah Dost Hakk Hû âşıklar sâdıklar yanıklar uyanıklar zâhir bâtın hâzır gâib
âyîn-i cem erenlerine ve sâkinâna aşk olsun ber cemâl-i Muhammed ilâ âhire deyüb
çerâkları uyarmağa başlaya ve uyarırken bu tercemânı okuya:

Bismişâh Allah Allah çerâğ-ı rûşân fahr-i dervişân dem-i alîşân himmet-i pîrân pîr-i
Horasan küşâde-i meydân ber cemâl-i Muhammed ilâ âhire.

Seyyidü's-sâdât muhibbü's-sâdât hülâsa-i mevcûdât şefi-i yevmü'l-arasât, âlemü's-
sırrü'l-hafıyyât ber cemâl-i Muhammed ilâ âhire deyüb çerâkların cümlesi uyandıktan
sonra tahtın sol tarafına

6

durub bunı okuya.

Bismişâh Allah Allah

Çerâğ-ı evliyâ nurü's-semavât

Ki bu menzildir ol Tûr-ı münacat

Kaçan kim rûşen oldukda kıl niyâzı

Vir Muhammed Alî'ye candan salavât

Ber cemâl-i Muhammed ilâ âhire deyüb meydâna gelüb bu ayeti cehr'ile okuya
Bismillahirrahmanirrahim Allahu nuru's-semavati vel ard meselu nurihi ke mişkatin
fiha misbah el misbahu fi zucacetin ez zucacetu ke enneha kevkebun durriyyun yukadu
min şeceratin mubaraketin zeytunetin la şarkiyetin ve la garbiyyetin, yekadu zeytuha
yudiu ve lev lem temseshu narun nurun ala nur yehdillahu li nurihi men yeşau ve

yadribullahul emsale lin nas vallahu bi kulli şey'in alim.²⁰ Sadakallahü'l-azîm ber cemâl-i Muhammed ilâ âhire deyüb bunı okuya: Bismişâh Allah Allah

Çün çerağ-ı fahr uyandırdık Hüda'nın aşkına

Seyyidü'l-kevneyn Muhammed Mustafa'nın aşkında

Sakiyü'l-kevser Aliyyü'l-Mürtezâ'nın aşkına

Hem Hadice Fâtıma hayrû'n-nisânın aşkına

7

Şâh Hasan Hulkü'r-Rıza hem Hüseyin-i Kerbelâ

Ol İmâmü'l-etkîyâ Zeyne'l-Abâ'nın aşkına

Hem Muhammed Bâkır ol kim nesl-i pâk-i Mürteza

Caferü's-Sâdık İmâm-ı rehnümâ'nın aşkına

Musa-yi Kâzım İmâm serfirâz-ı ehl-i Hakk

Hem Alî Musae'r-Rızâ ol asfiyânın aşkına

Şâh Takiyy ve bâ Nakî hem Hasanü'l-Askerî

Ol Muhammed-i Mehdî sâhib livânın aşkına

Pîrimiz Hünkârımız Bektaş Velî'nin aşkına

Haşre dek yanan yakılan âşıkânın aşkına

Ber cemâl-i Muhammed kemâl-i İmâm Hasan ve İmâm Hüseyin Alî ra bülende salavât

Hidmetler kabûldür ey Şâh-ı be hakkı âl-i abâ ve âl-i dergâh erenlerden haklı hayırlı himmet şeyen lillah Allah eyvallah hü dost deyüb tura mürşid bu gülbangı okuya.

Allah Allah akşamlar hayr ola. Hayırlar feth ola. Şerler def' ola. Münkirler mât ola.

Münâfıklar berbâd ola. Mü'minler şâz ola. Meydânlarımız âbâd ola. On İki İmâm On Dört Masûm-ı Pâk

8

Efendilerimizin himmeti hidâyeti üzerlerimizde hâzır ve nâzır ola. Allah erenler bizi On İki İmâm On Dört Masûm-ı Pâk efendilerimizin katârından dîdârından ayırmaya.

²⁰ Nur 24/35: Allah göklerin ve yerin nûrudur. Onun nûrunun misali, içinde kandil bulunan bir kandilliktir. Kandil bir cam içindedir, cam inciye andıran bir yıldızdır; (bu kandil) doğuya da batıya da ait olmayan, yağı neredeyse ateş dokunmasa bile ışık veren mübarek bir zeytin ağacından yakılır. Nûr üstüne nûr. Allah nûruna dilediğini kavuşturur. Allah insanlar için misaller veriyor, Allah her şeyi hakkıyla bilmektedir. (Karaman vd., 2020d: 78-79)

Nefesimiz rûh nutkumuz cân bula. Hakk erenler iftiradan saklayub gözcümüz bekcimiz ola. Hizmetlerimiz ve niyâzlarımız kabûl murâdlarımız hâsıl ola. Nûr-ı nebî kerem-i İmâm Alî gülbank-ı Muhammedî pîrimiz Hünkâr Hacı Bektaş Velî hâzır ve gâib zâhir ve bâtın himmet-i âlîleri ve safâ nazarları üzerlerimize sâye-bân ola. Dil bizden nefes Hazret-i Hünkâr efendimizden ola. Gerçeğin demine hü.

Çerâkçı delîli sırlayub meydâna niyâz ide. Andan sonra mürşide niyâz idüb delîli öpüp mürşide teslîm ide. Mürşid dahî öpüp taht üzerine koya.

Çerâkçı mürşide ve çerâğa ve Horasan postuna niyâz idüb dâra gelüb bunı okuya.

Bismişâh Allah Allah hâzır gâib zâhir bâtın âyîn-i cem erenlerin gül cemâllerine aşk olsun deyüb dâra niyâz idüb yerine otura.

9

Mürşid dahî ey âyîn-i cem erenleri akşamlarımız aşk olsun diye cümlesi oturdukları yere niyâz ideler. Andan sonra euzü besmele ile üç İhlâs ve bir Fâtiha ve bir salavât ve nâd-ı Alî kırâ'at idüb ve postuna niyâz idüb kalkub edeb ile Horasan postuna niyâz idüb postun üzerine çıkub kibleye karşı bu kâmeti okuya:

Allahuekber Allahuekber Allahuekber Allahuekber eşhedu enne lâ ilahe illallah eşhedu enne lâ ilahe illallah eşhedu enne Muhammede'r-resûlullah eşhedu enne Muhammede'r-resûlullah eşhedu enne emîrû'l-mü'minîn Aliyyü Veliyullah eşhedu enne emîrû'l-mü'minîn Aliyyü Veliyullah hayye ale's-salâh hayye ale's-salâh hayye ale'l-felâh hayye ale'l-felâh hayye ala hayru'l-amel hayye ala hayru'l-amel kad kâmetü's-salavât kad kâmetü's-salavât Allahuekber Allahuekber lâ ilahe illallah.

İşbu niyeti eyleye:

Nüveytû en usallî el hâcât rızaen lillah livücûbihi kurbeten ilâ allahu te'âla²¹ deyüb iki rekât hâcât namâzı kıla.

10

Ve ellerini bağlamayub yanı başlarına salu vire. Ve selam virdikden sonra mezkûr posta niyâz idüb kalkub kendi postuna otura. Cümle canlar ayakda baş eğüb oturdukları yere niyâz ideler. Ba'de mürşid tâliblere hitâben diye ki yâ hü bizim yolumuzda bir rehber lazımdır. Ve bu canların cümlesi ikrâr ve îmân sâhibidir.

²¹ Niyet ettim Allah rızasını kazanmak, ona yakınlaşmak için hacet namazı kılmaya.

Rehberliğe kime tâlib oluyorsunuz. Tâlibler dahî filan derviş dirler. Mürşid varın rehberinize niyâz idün dedikde tâlibler dahî birer birer varub rehberine niyâz ideler.

Mürşid dahî rehberine diye ki: Ey erenler! Erkân-ı Muhammed Alî ve tarîkat-ı Hünkâr Hacı Bektaş Veli efendimiz üzere rehberliği icrâ eyle diye. Hemân rehber Allah eyvallah deyüb gayret kuşağını beline bağlayub özünü dâra çeküb bunu okuya. Bismillahirrahmanirrahim Nasrûn minallahi ve fethen karîb ve beşşirü'l-mü'minîn²² Yâ Allah Yâ Muhammed Yâ Alî meded ey pîr-i tarîkat Hacı Bektaş Velî ber cemâl-i Muhammed ilâ âhire

11

deyüb mürşide ve çerağa ve Horasan Postuna niyâz idüb eşiğe gelüb başından vaslesini çıkarub eşiğe niyâz idüb vaslesini sağ eliyle sol koltuğuna alub bu tercemânı okuya.

Bismillahirrahmanirrahim.

Rabbenâ zalemnâ enfüsenâ ve in lem tağfirlenâ ve terhemnâ lenekunenne mine'l-hâsirîn.²³

Bismillahirrahmanirrahim.

Allah Allah elim erde yüzüm yerde özüm dâr-ı Mansûr'da. Hakk Muhammed Alî yolunda cânım kurbân, tenim tercemân. Bu fakîrden ağrınmış incinmiş ve gücenmiş cân kardaş vâre ise dile gelsün bile gelsün hakkını taleb eylesün Allah eyvallah hü dost. Mürşid âyîn-i ceme hitâben bu candan râzı mısınız didikde cümle canlar Allah eyvallah deyüb yerlerine niyâz ideler.

Rehber dahî mürşide niyâz idüb tâcını teslim ide. Mürşid bunu okuya

Bismillahirrahmanirrahim

12

el-Hamdu lillahi'llezi ce'ale't-tâce ve'l-mi'râce ve'l-minbere ve'l-mihrâbe ve'l-burâke [li]seyyidinâ Muhammed ve âlihi't-tayyibîne't-tahirîn.²⁴ Subhânellezî esrâ bi abdihi leylen mine'l-mescidi'l-harâmi ile'l-mescidi'l-aksallezî bâreknâ havlehu li nuriyehu

²² Saff 61/13: ... Allah'ın yardımı ve yakın bir fetih! Haydi müminleri müjdele. (Karaman vd., 2020e: 339)

²³ A'râf 7/23: Dediler ki: "Ey rabbimiz! Biz kendimize zulmettik. Eğer bizi bağışlamaz, bize acımazsan mutlaka ziyan edenlerden olunuz!" (Karaman vd., 2020b: 509)

²⁴ Türkçesi: Hamd; tacı, miracı, minberi, mihrabı ve Burak'ı efendimiz Muhammed'e ve pak ve temiz ailesine kılan Allah'a olsun

min âyâtinâ innehu huve's-semîu'l-basîr.²⁵

Elif lâm mim Allahu la ilâhe illâ hü külli şeyin hâlik illa vechehu lehu'l-hükmu ve ileyhi turceûn.²⁶

Bismişâh Allah Allah sırr-ı Hakk hânedân-ı Muhammed Alî tâcü'l-'ârıfîn gavse'l-vasılîn kutbü'r-rabbâni heykelü'n-nûrânî Hazret-i Pîr-i Hünkâr Hacı Bektaş Veliyyü'l-Horasanîyyü'n-Nişaburî. Azameten tekbîr Allahuekber Allahuekber lâ ilâhe illallah vallahuekber Allahuekber ve lillahi'l-hamd. Havâlet Yâ Şâh evliyâ hü dost deyüb tâcını rehberin başına giydire. Rehber dahî mürşide ve çerâğa ve meydân taşına niyâz idüb bu tercemânı okuya:

13

Bismişâh Allah Allah Erenler aşkına kemter kemîne. Yüzüm hâk eyledim rûy-i zemîne.

Giyüben Kaygusuz'dan tâc-ı izzet hü diyelim erenlerin demine

Ber cemâl-i Muhammed ilâ âhire. Erenlerden haklı hayırlı himmet şeyenlillah Allah eyvallah deyüb tura. Mürşid bu gülbangı çeke:

Bismişâh Allah Allah fahrin mezîd ola. Menzilin pâk ola. Murâdın hâsıl ola. İsteğin feth ola. Günahların mağfîret ola. Er-Hakk Muhammed Alî On İki İmâm On Dört Ma'sûm-ı Pâk efendilerimizin hayır ve himmetleri üzerinde sâye bân ola. Cenâb-ı Hazret-i Pîr efendimiz destgîrin. Ve Balım Sultân efendimiz zâhir bâtın yardımcın ola. Dem-i Pîr kerem-i evliyâ gerçeğe hü.

Rehber yine mürşide ve çerâğa ve Horasan Postu'na ve makâmına niyâz idüb yerine otura.

Ba'de erkân üzere kalkub meydândan taşra çıkub ikrâr alacak canların birer birer başlarından vaslesini alub girü meydân eşiğine gelüb niyâz idüb bunu okuya:

²⁵ İsrâ 17/1: Bir gece, kendisine bazı âyetlerimizi gösterelim diye kulunu Mescid-i Harâm'dan çevresini mübarek kıldığımız Mescid-i Aksâ'ya götüren Allah eksikliklerden münezzehtir. O, gerçekten her şeyi işitmekte ve görmektedir. (Karaman vd., 2020c: 457)

²⁶ Kasas 28/88: ... O'ndan başka tanrı yoktur. O'nun zatından başka her şey yok olacaktır. Hüküm yalnızca O'nundur ve siz ancak O'na döndürüleceksiniz. (Karaman vd., 2020d: 248)

14

Bismillahirrahmanirrahim

Nahnu halaknahum ve şededna esrehum ve iza şî'na beddelna emsalehum tebdila.²⁷

Ber cemâl-i Muhammed ilâ âhire. Deyüb vasleyi mürşide teslîm ide.

Ve mürşid dahî tığbendi rehberde teslîm ide. Rehber dahî tığbendi alub niyâz iderek tâlibin yanına gelüb boynuna takarken bu tercemânı okuya: Bismillahirrahmanirrahim.

İnne evvele beytin vudi'a li'n-nâsi le'llezi bi-Bekkete mubâraken ve huden li'l-alemin.

Fihi âyâtun beyyinâtun makâmu İbrâhîme ve men dahalehu kâne âminen.²⁸

Sadakallahü'l-azîm.

Bismişâh Allah Allah

Hizmet-i merdân ile dil bendini

Gûş-vâre kılmışım pîr pendini

Rehber ile mürşid eteĝin tutmaĝa

Takdı Selmân boynuma tıĝbendini

Ber cemâl-i Muhammed ilâ âhire deyüb tıĝbend ile berâber tâlibin saĝ elinden tutub edeb üzere meydân eşiĝine gelüb eşiĝe niyâz idüb iĉerü gireler.

Nîm ayak atub bu tercemânı okuya.

Bismillahirrahmanirrahim yahsıfâni aleyhimâ min varakıl cenneti²⁹

Ber cemâl-i Muhammed ilâ âhire.

15

Nîm ayak atub bunı okuya. Bismişâh Allah Allah

Arsa-i Hakk'da turub dâr-ı irâdetde özüm

Hâk-i dergâh oluben secde-i vuslatda yüzüm

Her ne fermân olucak şehâ mürüvvette sözüm

Muntazırım râh-ı Hakk'a izn-i icâbetde gözüm

²⁷ İnsan 76/28: Onları biz yarattık, yaratılışlarını sapasaĝlam yaptık. Dilediĝimizde yerlerine benzerlerini de getiririz. (Karaman vd., 2020e: 521)

²⁸ Al-i İmran 3/96-97: Gerçek şu ki, insanlar iĉin yapılmış olan ilk ev, âlemlere bir hidayet ve bir bereket kaynaĝı olan Mekke'deki evdir. Orada apaĉık deliller, İbrâhim'in makamı vardır. Oraya giren emniyette olur. (Karaman vd., 2020a: 634)

²⁹ Tâhâ 20/121: ... üstlerini cennet yapraĝıyla örtmeye çalıştılar. (Karaman vd., 2020c: 656)

Ber cemâl-i Muhammed ila ahire.³⁰

Nîm ayak atub bunı okuya: Bismillah Allah Allah Cenâb-ı bâbü'l-Hakk bi's-sırr ve'l-feyz sâ'ılan mutasarrıfân ve Muhammeden ve Haydarân ve tâlibân bi's-sırr ve'l-feyz minhun ve mine'z-Zehrâ ve Şebbir ve Şübberrâ es-selâm Ehl-i Beytü'n-nübüvvet ve ma'den-i risâlet. Ve mehbitü'l-vahy ve hazâinü'l-ilm ve'l-hilm ve rahmetullah ve berekâtühü.

Nîm ayak atub: Es-selâmu aleyküm ey şerî'at erenleri. Mürşid selamu ala.

Nîm ayak dahî atub: Es-selâmu aleyküm ey tarîkat pîrleri.

Nîm ayak dahî atub: Es-selâmu aleyküm ey ma'rifet kâmilleri.

Nîm ayak dahî atub: Es-selâmu aleyküm ey hakikat şâhları.

16

Mürşid selam ala.

Andan sonra rehber dârda bunı okuya

Bismillahirrahmanirrahim. Rabbenâ zalemnâ enfüsenâ ve in lem tagfirlenâ ve terhemnâ lenekunenne mine'l-hâsirîn.³¹ Bismillah Allah Allah eli erde yüzi yerde özi dâr-ı Mansûr'da Hakk Muhammed Alî yolunda erenler meydânında pîr dîvânında mürşid huzûrunda cânı kurbân teni tercemân On İki İmâm On Dört Ma'sûm-ı Pâk efendilerimizin dostlarına dost ve düşmânlarına düşman olmak kavliyle ve Hakk erenlerin vireceği pend ü nasîhati kabûl idüb muktezâsıyla amel ve hareket itmek üzere başı açık yalın ayak boynu bağlu ciğeri tağlı yüzi üzere sürüne gelmiş olan [felân oğlu felân dervîş] bu kere âyîn-i cem erenlerinin izn ve icazetiyle sâhib-i³² pîr-i tarîkat Seyyid Muhammed Hünkâr Hacı Bektaş Velî efendimizin tarîk-i nâzenîn yoluna ve erkânına müteehhil ikrârı virmek talebinde bulunduğundan koç kuzı kurbânımız vardır emr-i mürşid ne buyurur getürelim mi şâhim erenler Allah eyvallah.

17

Mürşid dahî âyîn-i cem erenlerinin rızâlarını kabûl buyurub dervîş-i dervîşân kabûl-i makbûlân didikde bunı okuya

³⁰ B nüshası: Ber cemâl-i Muhammed kemâl-i İmâm Hasan ve İmâm Hüseyin Alî ra bülende salavât.

³¹ A'râf 7/23: Dediler ki: "Ey rabbimiz! Biz kendimize zulmettik. Eğer bizi bağışlamaz, bize acımazsan mutlaka ziyan edenlerden oluruz!" (Karaman vd., 2020b: 509)

³² B nüshasında "sâhib" kelimesinin üstü çizilmiştir.

Bismişâh Allah Allah

Seyyidü's-sâdât muhibbü's-sâdât mefhar-ı mevcûdât Muhammed Mustafa râ salavât. Çün pîrimiz Hünkâr Hacı Bektaş Velî muhibb-i âl-i ashâb-ı ŧeriat erleri ve sâhib-i tarîkat pîrleri ve ma'rifet kâmilleri ve hakîkat ŧahları ve perverleri³³ bir mü'min âŧık boynu bağlı huzûrunuzda Allah erenlere kul olmak diler. İşbu husûsda rey ve ma'rifetiniz nedir. Ve sizin hüsn-i rızânızı taleb eyler destûrunuz var mıdır? Âyîn-i cem erenleri birden Allah Eyvallah deyüb niyâz ideler. Rehber dahî tâlib ile beraber mürŧide niyâz idüb tâlibi mürŧide teslîm ide.

Ve teslîm iderken bunu okuya

Bismillahirrahmanirrahim

İnnallâhe ve melâiketehü yusallûne ale'n-nebiyy, yâ eyyühellezîne âmenû sallû aleyhi ve's-sellimû teslîmâ³⁴

Ber cemâl-i Muhammed ilâ âhire.

Rehber girü çekilüb otura.

Mürŧid tâlibin sağ elini tutub tâlib dahî mürŧidin sağ

18

eteğini tutub mürŧid bu ayeti cehrile okuya:

Bismillahirrahmanirrahim

İnnellezine yubayiuneke innema yubayiunallah, yedullahi fevka eydihim, fe men nekese fe innema yenkusu ala nefsih ve men evfa bi ma ahede aleyhullahe fe se yu'tihi ecren azima.³⁵

Ve tâlibin sağ kulağına bu telkîni okuya

Bismillahirrahmanirrahim

Estağfirullah Estağfirullah Estağfirullah

Ve etubi ileyh min külli zenbin ez nebtehu ahden ve sehven evhatâen ev sırren ev

³³ B nüshasında “perverleri” kelimesinin üstünü çizip üzerinde “agâhları” kelimesi ilave edilmiştir.

³⁴ Ahzâb 33/56: Allah ve melekler peygambere salât ediyorlar; ey iman edenler, siz de ona salât ve selâm okuyun. (Karaman vd., 2020d: 939)

³⁵ Fetih 48/10: Sana yeminle bağlılık sözü verenler gerçekte bu sözü Allah’a vermiş oluyorlar, Allah’ın eli onların elleri üzerindedir. Bu sebeple kim Allah’a verdiği ahdi bozarsa ancak kendi aleyhine bozmuş olur, Allah’a verdiği sözün gereğini yerine getirene ise Allah yakında büyük ödöl verecektir. (Karaman vd., 2020e: 67)

alâniyeten ve etubi ileyh mine'z-zenbi ellezi â'lemu ve mine'z-zenbi ellezi lâ â'lemu ve ent'allamü'l-guyûb settarü'l-uyub.³⁶

Eşhedu enne lâ ilahe illallah vahdehu lâ şerike leh. Ve eşhedu enne Muhammeden abduhu ve resûluhu. Ve eşhedu enne emirü'l-mü'minîn Aliyyen veliyullah ve vasî-i resûlullah imâmenâ bi'l-Hakk ve eşhedu enne ümmü'l-mü'minîn ve seyyidetü'n-nisâ el-âlemîn Fatimatü'z-Zehrâ ve Hadicetü'l-Kübra min kable'r-rahman.

Ve eşhedu enne emîrü'l-mü'minîn Hasanü'l-mücteba İmâmena bi'l-Hakk.

19

Ve eşhedu enne emîrü'l-mü'minîn Hüseyin eş-şehîd be arz-ı Kerbelâ İmâmenâ bi'l-Hakk.

Ve eşhedu enne emîrü'l-mü'minîn Alî Zeyne'l-Abâ İmâmenâ bi'l-Hakk.

Ve eşhedu enne emîrü'l-mü'minîn Muhammedü'l-Bâkır İmâmenâ bi'l-Hakk.

Ve eşhedu enne emîrü'l-mü'minîn Caferü's-Sâdık mezheb-i pâk İmâmenâ bi'l-Hakk.

Ve eşhedu enne emîrü'l-mü'minîn Musaü'l-Kâzım İmâmenâ bi'l-Hakk.

Ve eşhedu enne emîrü'l-mü'minîn Alîyyü'r-Rızâ İmâmenâ bi'l-Hakk.

Ve eşhedu enne emîrü'l-mü'minîn Muhammedü'l-Takî İmâmenâ bi'l-Hakk.

Ve eşhedu enne emîrü'l-mü'minîn Alîyyü'n-Nakî İmâmenâ bi'l-Hakk.

Ve eşhedu enne emîrü'l-mü'minîn Hasanü'l-Askerî İmâmenâ bi'l-Hakk.

Ve eşhedu enne emîrü'l-mü'minîn imâmü'z-zamâninâ Muhammedü'l-Mehdî İmâmenâ bi'l-Hakk salavâtullah aleyhim ecmaîn.

Ey tâlib-i dîdâr-ı ilahî bu On İki İmâm-ı ilâhî pür nûr vahid bil zinhar yalan söyleme. Harâm yime, şehvetperest olma, kîn ve kibir tutma, gıybet itme, hased eyleme, gördüğünü ört, görmediğini söyleme, elinle koymadığın şeye yapışma, elin irmediği yere el sunma, sözün geçmediği yere söz söyleme,

³⁶ B nüshasında küçük bir farkla bu şu ifade bulunmaktadr: Ve etubi ileyh min külli zenbin ez nebtehu ahden ve sehven evhatâen ev sırren ev alâniyeten ve etubi ileyh mine'z-zenbi ellezi â'lemu ve mine'z-zenbi ellezi lâ â'lemu inneke ent'allamü'l-guyûb settarü'l-uyûb gaffâru'z-zünûb

Türkçesi: Gizli veya açık, bilerek işlediğim günahlarımın veya yanlışlıkla yaptığım hatalarımın tümünden tövbe ederim. Ve bilinen ve bilinmeyen günahlarımdan tövbe ederim. Sen gizlileri bilen, ayıpları örtensin, günahları bağışlayansın.

ibret ile bak, hilmle söyle, küçüğüne izzet, büyüğüne hürmet eyle, her nereye nazar idersen Hakk'ı nazar eyle. Hakk'dan ayrı bir şey'e bakma, On Dört Ma'sûm-ı Pâki nûr-ı vâhid bil³⁷, ikrârını sâf eyle, Hakk'ı özünde mevcûd bil, erenler esrârına agâh ol, tarîkatde sâbit kadem, şerîatda üstüvâr, ma'rîfetde pâyidâr, hakîkatde sâkin ol. Mürşid-i hakîkî Muhammed Mustafa'yı, rehber-i hakîkî Aliyye'l-Mürteza'yı bil. Evvelen âhire.

Bismillahirrahmanirrahîm.

Küllü amentü billahi ve melâiketihî ve kütübihî ve rûsûlihî³⁸ ve şehidallahu inne lâ ilahe illâ hü ve'l-melâiketihî ve ulu'l-ilm kâimen bi'l-kast lâ ilahe illâ hüve'l-azîzü'l-hakîm innellezine inde'l-İslâm³⁹.⁴⁰ Ba'de tekbîr-i tâc.

Bismillahirrahmanirrahîm. el-Hamdu lillahi'llezi ce'ale't-tâce ve'l-mi'râce ve'l-minbere ve'l-mihrâbe ve'l-burâke [li]seyyidinâ Muhammed ve âlihî't-tayyibîne't-tahirîn.⁴¹

21

Subhânellezî esrâ bi abdihî leylen mine'l-mescidi'l-harâmi ile'l-mescidi'l-aksallezî bâreknâ havlehu li nuriyehu min âyâtinâ innehu huve's-semîu'l-basîr.⁴² Elif lâm mim Allahu la ilâhe illâ hü külli şeyin hâlik illa vechehu lehu'l-hükmu ve ileyhi turceûn.⁴³ Bismillahirrahmanirrahim Allah Allah sırr-ı Hakk Muhammed Alî tacü'l-ârifîn gavse'l-vâsılîn kutbü'r-rabbânî heykel-i nûrânî Hazret-i Pîr Hünkâr Hacı Bektaş Velî el-Horasanî en-Nişaburî azamete tekbîr. Allahuekber Allahuekber lâ ilâhe illallah vallahuekber Allahuekber ve lillahi'l-hamd. Deyüb tâcî başına giydire.

³⁷ B nüshası: On Dört Ma'sûm-ı Pâki bir nûr-i vâhid bil

³⁸ Türkçesi: Allah'a ve meleklerine ve kitaplarına ve resullerine tamamen iman ettim.

³⁹ Kelimenin doğrusu "indallahü'l-İslâm" şeklinde olmalı.

⁴⁰ Al-i İmran 3/18-19: Allah, hak ve adaleti ayakta tutarak, kendinden başka tanrı olmadığını bildirdi; melekler ve ilim sahipleri de bunu ikrar ettiler. (Evet) O'ndan başka tanrı yoktur; O mutlak güç ve hikmet sahibidir. Kuşkusuz Allah katında din İslâm'dır. (Karaman vd., 2020a: 520)

⁴¹ Türkçesi: Hamd; tacı, miracı, minberi, mihrabı ve Burak'ı efendimiz Muhammed'e ve pak ve temiz ailesine kılan Allah'a olsun

⁴² İsra 17/1: Bir gece, kendisine bazı âyetlerimizi gösterelim diye kulunu Mescid-i Harâm'dan çevresini mübarek kıldığımız Mescid-i Aksâ'ya götüreren Allah eksikliklerden münezzehtir. O, gerçekten her şeyi işitmekte ve görmektedir. (Karaman vd., 2020c: 457)

⁴³ Kasas 28/88: ... O'ndan başka tanrı yoktur. O'nun zatından başka her şey yok olacaktır. Hüküm yalnızca O'nundur ve siz ancak O'na döndürüleceksiniz. (Karaman vd., 2020d: 248)

Ve andan tığbende üç düğüm ura ve her düğümünde birer İhlâs ve bu tekbiri okuya:
Bismillahirrahmanirrahim

Kul huwallahu ehad Allahu's-samed lem yelid ve lem yuled ve lem yekun lehu kufuven
ehad.⁴⁴

Ya eyyuhellezine amenusbiru ve sabiru ve rabitu

22

vettekullahe leallekum tuflihun.⁴⁵ Azamaten tekbîr. Allahuekber Allahuekber lâ ilâhe
illallah vallahuekber Allahuekber ve lillahi'l-hamd. Deyüb tığbendi beline bağlaya. Ve
tâlibe diye ki

Ey tâlib virdiğin ikrâr aldığın imân ve pend ve nasîhati aldın kabûl itdin mi deyüb sû'âl
ide. Tâlib Allah eyvallah deyüb niyâz ide.

Mürşid diye ki

Ey tâlib var rehberinin rızâsında ol deyüb rehbera teslim ide rehber ile tâlib berâber
dâra gelüb ve rehber tâlibin sağ elinden tutub dârda bunu okuya

Bismişâh Allah Allah

Hamdulillah ki men oldum bende-i hâs-ı Hüdâ

Cân u dilden aşkla hem çâker-i âl-i abâ

23

Râh-ı zulmetden çıkub toğrı yola basdım kadem

Hâb-ı gafletten uyandım cân gözim kıldum küşâ

On İki İmâm bendesiyim men gürûh-ı nâcîde

Yetmiş iki fırkadan oldum berî dahî cüdâ

Mezhebim Hakk Caferî'dir iştibâhım yok benim⁴⁶

Pîrim üstâdım Hacı Bektaş kutbü'l-evliyâ

Hakk deyüb bel bağladım ikrâr virüb erenlere

⁴⁴ İhlâs 112/1-4: De ki: "O, Allah'tır, tektir. Allah sameddir. Doğurmamış ve doğmamıştır. O'nun hiçbir dengi yoktur." (Karaman vd., 2020e: 714)

⁴⁵ Âl-i İmrân 3/200: Ey iman edenler! Sabredin, kararlılıkta yarışın, düşmana karşı hazırlıklı olun (birbirinize dayanıp bağlanın), Allah'a karşı gelmekten sakının ki başarıya ulaşabilesiniz. (Karaman vd., 2020a: 738)

⁴⁶ B nüshası: Mezhebim Hakk Caferî'dir gayrilerden el yudum

Mürşidim oldu Muhammed rehberimdir Mürteza

Ber cemâl-i Muhammed ilâ âhire

Erenlerden haklı hayırlı himmet şey'en lillah Allah Eyvallah diye. Mürşid bu gülbangı
çeke

Bismişâh Allah Allah dâr-ı dîdârlar kabûl ola murâdlar hâsıl ola istekler feth ola Allah
erenler Hakk Muhammed Alî zâhir ve bâtın yardımcımız ola Hazret-i Pîr

24

Efendimiz ve cenâb-ı Balım Sultân efendimiz mu'în ve destgîrimiz ola. On İki İmâm
On Dört Ma'sûm-ı Pâkân efendilerimizin hayır himmetleri üzerlerimizde sâyebân ola.
Ve bu cânı dahî Allah erenler ikrârında sâbit kadem eyleyüb kötü işlerde bulundırmaya.
Nâmerde muhtâc itmeye. Dünyevî ve uhrevî murâd ve maksûdına nâ'il eyleye. Şerr-i
münâfıkından hıfz eyleye. Kısmeti ganî ola. Uğuru açık ola. Allah erenler sâlûs
mekrinden münâfık şerrinden⁴⁷ cümlemizi hıfz u emîn eyleye. Allah erenler hâzırân,
gâ'ibân, âşıkân, sâdıkân, muhibbân makâsıdları bâ himmet ricâlullah huzûl pezîr ola.
İki cihânda korktuğumuzdan emîn umduğumuza nâ'il eyleye. Allah erenler
duâlarımızı kabûl eyleye. Hâzır gâ'ib zâhir bâtın erenler ve gerçekler demine hü
diyelim hü. Rehber ile tâlib dâra niyâz idüb gelüb mürşide niyâz idüb cümleden
cümleye diyerek âyîn-i cemin sağ tarafına sonra sol tarafına niyâz itdirdikden⁴⁸ sonra

25

def'a mürşide niyâz iderken rehber bunu okuya

Bismillah Allah Allah

Cemâlidir senin nûr-ı ilâhi

Yüzindir âlemin mihr ile mâhı

Ayağının basdığı ey mazhâr-ı Hakk

Ârifler⁴⁹ başının tâc-ı külâhı

Niyâz olsun sana dünyâ ve ukbâ

Ki sensin dîn ü dünyâ pâdişâhı

⁴⁷ B nüshasında "münâfık şerrinden" ifadesi bulunmuyor

⁴⁸ B nüshası: itdikden

⁴⁹ B nüshası: Erenler

Lillahi'l-maşriku ve'l-magribu fe eynemâ tüvelli fesemme vechullah⁵⁰. Mürşid dahî simâhim fî vücûhim min eseri's-sücûd⁵¹ diye. Andan sonra rehber ile tâlib mürşide niyâz itdikden sonra rehber tâlibin kulağına diye ki

Ey tâlib-i dîdâr-ı ilâhi! Buna erenler meydânında mürşid-i hakîkî Muhammedü'l-Mustafa Ahmed-i Muhtâr⁵² dirler. Cemi' ulûm-ı evvelin ve âhırın yüzi suyu hürmetine⁵³ halk olunmuştur. Cümlelerin atası anası budur. Cemi' mü'min ve mü'mine bu makâmdan ahz-ı bî'at⁵⁴ idüb vâsıl-ı dîdâr olmuşlardır. Makâm-ı mürşid-i âlemdir Hakk'a irişilen makâmdır deyüb ve niyâz itdirüb⁵⁵ andan Rehber Postı'na getüre ve diye ki

Ey tâlib-i dîdâr-ı ilâhi buna erenler meydânında rehber-i hakîkî Aliyye'l-Mürteza Haydar-ı Kerrâr postı dirler şerîatın tarîkatın marifetin hakîkatın evvelki bâbı budur. Bu makâma gelinmedikçe şerîat, tarîkat, marifet, hakîkat bilinmez makâm-ı rehber-i âlemdir Hakk'a irişilen makâmdır.

26

Deyüb niyâz itdirir.⁵⁶ Andan tahta getüre ve diye ki

Ey tâlib-i dîdâr-ı ilâhi buna erenler meydânında Taht-ı Muhammedî dirler. Menzil-i gadr-i humda peygamber-i âlişan efendimiz için kurulub ashâbı Hakk'a da'vet eylediği⁵⁷ makâmdır. Hakk'a irişilen menzildir deyüb niyâz itdirir.⁵⁸ Andan kânûn çerâğına getüre ve diye ki:

Ey tâlib-i dîdâr-ı ilâhi

Buna erenler meydânında kânûn çerâğı dirler. Cümle âlem ve cümle canlar bunun nûruyla münevverlenüb Hakk'ın cemâlini müşâhede iderler. Hakk'a irişilen makâmdır deyüb niyâz itdirüb andan Aşçı Postı'na getüre ve diye ki

Ey tâlib-i dîdâr-ı ilâhi buna erenler meydânında Aşçı Postı dirler. Çiyler[i] pişürici ve lezzetsizlere lezzet virici ve terbiyesizleri terbiye idicidir. İmâm Hasan efendimizin

⁵⁰ Bakara 2/115: Doğu da Allah'ındır batı da. Nereye dönerseniz Allah'ın zâtı oradadır. (Karaman vd., 2020a: 192)

⁵¹ Fetih 48/29: ... Secdenin tesiriyle yüzlerine simaları oturmuştur. (Karaman vd., 2020e: 81)

⁵² B nüshası: Ahmed-i Muhtâr postu dirler

⁵³ B nüshası: bunun yüzi suyu hürmetine

⁵⁴ B nüshası: ahz u bî'at

⁵⁵ B nüshası: Hakk'a irişilen makâmdır Niyâz idelim

⁵⁶ B nüshası: itdirüb

⁵⁷ B nüshası: itdiği

⁵⁸ B nüshası: itdirüb

makâmı ve Seyyid Alî Sultân efendimizin menzîlidir. Hakk’a irişilen makâmıdır deyüb ve niyâz itdirüb andan Ekmekçi Postı’na getüre ve diye ki

Ey tâlib-i dîdâr-ı ilâhi buna erenler meydânında Ekmekçi Postı dirler. Bu makâmı cenâb-ı Allah’ın⁵⁹ nân u ni’meti pişüb Allah’ın dostları intifâ’lanur İmâm Hüseyin efendimizin makâmı ve Balım Sultân

27

Efendimizin menzîlidir. Hakk’a irişilen makâmıdır deyüb niyâz itdirdikden sonra⁶⁰ Atacı Postı’na getüre ve diye ki

Ey tâlib-i dîdâr-ı ilâhi buna erenler meydânında Atacı Postı dirler. Şâh-ı Velâyet efendimizin⁶¹ esb-i hakîkîleri bulunan Düldül mübârekin hizmetçisi Kanber Alî Sultân efendimizin makâmıdır Hakk’a irişilen makâmıdır deyüb ve niyâz itdirüb andan Mihmândâr Postı’na getüre ve diye ki

Ey tâlib-i dîdâr-ı ilâhi buna erenler meydânında Mihmândâr Postı dirler. Hazret-i Hızır Aleyhisselam efendimizin makâmıdır. Evvel erenler dergâhında⁶² bu makâma dâhil olunur Hakk’a irişilen makâmıdır deyüb niyâz itdirüb andan Nakîb Postu’na getüre ve diye ki:

Ey tâlib-i dîdâr-ı ilâhi buna erenler meydânında Nakîb Postı dirler. Kaygusuz Sultân efendimizin makâmıdır. Hakk’a irişilen makâmıdır deyüb ve niyâz itdirüb⁶³ andan Ayakçı Postı’na getüre ve diye ki

Ey tâlib-i dîdâr-ı ilâhi buna erenler meydânında Ayakçı Postı dirler. Çirk-i enfüsîden arıdub pâk idici Abdal Musa Sultân efendimizin makâmıdır Hakk’a irişilen makâmıdır deyüb niyâz ve itdirüb⁶⁴ andan Küre’ye getüre ve diye ki

Ey tâlib-i dîdâr-ı ilâhi buna erenler meydânında Küre dirler. Bunda çiğ olan nesneler pişüb kurtarılır Şâh Şâzelî

⁵⁹ B nüshası: cenâb-ı Hakk’ın

⁶⁰ B nüshası: niyâz itdirüb andan

⁶¹ B nüshası: Şâh-ı Velâyet penâh efendimizin

⁶² B nüshası: Erenler dergâhında evvelâ

⁶³ B nüshası: Deyüb niyâz itdirüb

⁶⁴ B nüshası: Deyüb niyâz itdirüb

Efendimizin makâmıdır Hakk'a irişilen makâmıdır deyüb ve niyâz itdirüb⁶⁵ andan Horasan Postı'na getüre ve diye ki

Ey tâlib-i dîdâr-ı ilâhi buna meydân-ı Muhammed Alî'de sâhib-i Pîr-i tarîkat seyyid Muhammed Hünkâr Hacı Bektaş Velî efendimizin makâmı ve Horasan Postı dir[ler] Hakk'a irişilen makâmıdır deyüb ve niyâz itdirüb⁶⁶ andan Meydân Taşı'na getüre ve diye ki

Ey tâlib-i dîdâr-ı ilâhi buna erenler meydânında Meydân Taşı dirler. Elinde kudret kılıcı ile turan Hacım Sultân efendimizin makâmıdır. Bu makâmıda erenler yoluna doğru gitmeyeni terbiye iderler. Gâyet korkub hazer idilecek makâmıdır deyüb ve niyâz itdirüb⁶⁷ andan Meydân'ın ortasına getüre ve diye ki

Ey tâlib-i dîdâr-ı ilâhi bu meydâna meydân-ı Muhammed Alî ve tarîkat-ı Hünkâr Hacı Bektaş Velî meydânı dirler. Cümle mü'min ve mü'mine bu meydân-ı erenlerde yed tutub ikrâr-bend olub vâsıl-ı dîdâr olmuşlardır. Es-salavâtu mirâcü'l-mü'minu bu makâmıdır Hakk'a irişilen menzildir deyüb ve niyâz itdirüb ve dâra gelüb⁶⁸ bunu okuya:

Bism-i Şâh Allah Allah

Kerem bâbın küşâd etmiş şehâ her dem serâ gördüm

Muhammed Mustafa'yı destgîr her gedâ gördüm

Gelüb ayne'l-yakîn Şâh-ı Velâyet'i pîşvâ gördüm

Özüm cümle merdânla fî tahte'l-livâ gördüm

Ber cemâl-i Muhammed ilâ âhire Erenlerden haklı hayırlı himmet şeyen lillah Allah Eyvallah deyüb

29

dârda tura mürşid gülbank çeke.

Andan mürşide getürüb niyâz itdire ve andan meydân taşına götürüb niyâz itdire ve andan meydânın ortasında ayak üzere bunu okuya:

Bismişâh Allah Allah Allah dost hâzır gâib zâhir bâtın âyîn-i cem erenlerin gül

⁶⁵ B nüshası: Deyüb niyâz itdirüb

⁶⁶ B nüshası: Deyüb niyâz itdirüb

⁶⁷ B nüshası: Deyüb niyâz itdirüb

⁶⁸ B nüshası: gele

cemâllerine ve sâkinâna aşk olsun deyüb cümle birden meydâna niyâz ide. Ve âyîn-i cem erenleri dahî cümlesi bir uğurdan oturdukları yire niyâz ideler.

Ve andan rehber tâlibi Horasan Postu'na götürüb bunu okuya.

Bismişâh Allah Allah sırr-ı cemâl-i dost

Yüce âdem hutût-ı heft-i mihrâb

Elest çâr köşe-i post⁶⁹

Âyîn-i cem erenlerine hü dost. Ber cemâl-i Muhammed ila ahire deyüb Horasan Postuna niyâz itdirdikden sonra rehber tâlibi makâmına götürüb ve yirine oturub⁷⁰ rehber tâlibe bu nasihati söyleye

Ey Tâlib Allah erenlerin avn-ı inayetiyle ve baba efendimizin himmet ve hidayetiyle ve âyîn-i cem erenlerin izn ü icâzetiyle tarîk-i müstakîmi ve mirac erenleri görüb ikrâr-bend oldun. Allah erenler ikrârında sabit kadem eyleye. Bu oturan canlar hep senin musâhibindür manevî kardaşlarıdır. Biz seni senden alub sana virdik seni sana teslîm itdik sen sana sâhib ol deyüb rehber tâlibin

30

dizine niyâz idüb dâra gelüb bunu okuya

Bismişâh Allah Allah

Cümle hizmetlerimiz kabûl eyle ey şâh

Be hakkı âl-i abâ ve âl-i dergâh

Erenlerden haklı hayırlı himmet şeyen lillah Allah eyvallah

Hü dost diye

Mürşid işbu gülbangı okuya

Allah Allah⁷¹ hizmetlerin kabûl ola. Murâdın hâsıl ola. İsteğin feth ola. Er Hakk Muhammed Alî zâhir bâtın yardımcın ola. Hazret-i Pîr efendimiz dest-gîrin ola. Balım Sultân efendimiz yâr ve yâverin ola. Dem-i Pîr kerem-i evliyâ gerçeğe hü diye. Andan rehber mürşide ve çerağa ve Horasan Postuna niyâz idüb makâmına oturdukda mürşid

⁶⁹ B nüshasında sayfanın sol tarafına sonradan ilave edilmiş açıklamalar mevcut: Dost cemâlinin sırrı Âdem'in yedi hattı hâvî olan yüzünden zâhirdir elest mihrâbındaki dört köşeyi postun sâhibleri ayn-i cem erenlerine hü dost

⁷⁰ B nüshası: oturub

⁷¹ B nüshası: Bismişâh Allah Allah

aşk olsun diye. Rehber yerine niyâz ide vesselam.

Andan mürşid çerakçıya hitâben diye ki kalk erenler seyyidü’ş-şühedâ cenâb-ı Hüseyin-i Kerbelâ efendimizin rûh-ı pâki için sebîl eyle dedikde çerakçı kalkub mürşide ve meydân taşına niyâz idüb meydân taşından şerbet tasını alub dâra çekile bu tercemânı okuya

31

Bismillahirrahmanirrahim

Âliyehum siyâbu sundusin hudrun ve istebrakun ve hullû esâvira min fiddatin ve sekâhum rabbuhum şarâben tahûrâ⁷² sadakallahu’l-azîm

Bismişâh Allah Allah [Ayn-i âb-ı revân-ı selsebilest]

[Pür teşne-yi lebân-ı Hakk sebilest.]⁷³

Ber cemâl-i Muhammed ilâ âhire deyüb evvelâ mürşide getürüb şerbet tasını virirken bunu okuya [Sekâhüm Yâ Hüseyin] mürşid ile cümle canlar [Selamullah ale’l-Hüseyin la’netullah ale’l-katili’l-Hüseyin] diyeler. Bu minvâl üzere cümle canlara sebîl eyledikten sonra meydâna çekilüb kendi dahî [Sekâhüm Yâ Hüseyin] deyüb nûş ide. Ayağa turub⁷⁴ bu tercemânı okuya

Bismişâh Allah Allah

Cân u başdan geçmişüz biz Rûm erenler aşkına

Kerbelâ-yı deşt-i gamda cân virenler aşkına

Dembedem cân göziyle Hakk’ı görenler aşkına

Ol Yezîdler elinde teşne leb kalanlar aşkına

Kerbelâ’da su su deyüb ser virenler aşkına

Gözüm yaşım sebîl itdim On İki İmâmlar aşkına

Sekâhum Yâ Hüseyin

Ber cemâl-i Muhammed ilâ âhire. Erenlerden Haklı hayırlı himmet şeyen lillah Allah

⁷² İnsan 76/21: Oradakilerin üzerlerinde yeşil renkli, ince ve kalın ipek elbiseler vardır; gümüş bileziklerle süslenmişlerdir, rableri onlara tertemiz bir içecek verir; (Karaman vd., 2020e: 516)

⁷³ B nüshasında sayfanın sol tarafına sonradan ilave edilmiş açıklamalar mevcut: Makamı bu su akıcı sebîldir Hakk’a susamışlara hidâyet yoludur

⁷⁴ B nüshası: Ba’de ayağa turub

eyvallah hü dost deyüb tura⁷⁵. Mürşid işbu gülbangı okuya

32

Bismişâh Allah Allah Şühedâ-yı Kerbelâ evliyâ-yı Kerbelâ asfiyâ-yı Kerbelâ sülehâ-yı Kerbelâ efendimiz hazretlerinin rûh-ı revânları şâz u handân ola. Çağırdığımız yerde feryâdlarımıza irişe. Allah erenler ziyaretlerini şefâ'atlerini zâhir bâtın cümlemize müyesser ve mukadder eyleye. Er Hak Muhammed Alî ve On İki İmâm ve On Dört Ma'sûm-ı Pâk efendilerimizin hayır ve himmetleri üzerimizde sâyebân ola. Hazret-i Pîr efendimiz dest-gîrimiz ola. Balım Sultân, Seyyid Alî Sultân ve Ak Yazılı Sultân efendilerimizin safâ nazârları cümlemizi ferahyâb eyleye. Allah erenler ve sekâhüm rabbühüm şarâben tahura âyet-i celîlesine mâ sadak idüb içenlere nûr-i îmân ola. Gittiği yerler⁷⁶ gam ve gussa görmeye. Dem-i Pîr kerem-i evliyâ be hakkı seyyidü'ş-şühedâ gerçek erenlerimizin demine hü diye.

Ba'de sâkî şerbet tasını yerine koya niyâz idüb ayakda bunı okuya.

Erenler meclisinde sâkî-yi merdâna aşk olsun

Safâlık olunan dergâh ile meydâna aşk olsun

Muhib-i handânın hâtırı pür şevk ola dâ'im

Hasan ile Hüseyin aşkına içen canlara aşk olsun

Ber cemâl-i Muhammed ilâ ahire.

Mürşid bu gülbangı okuya:

Bismişâh Allah Allah Cümle hizmetlerin kabûl makbûl ola. Murâdın hâsıl ola. İsteğin feth ola. Seyyid-i ferrâş ve Selmân-ı Pâk

33

Efendilerimizin hayır ve himmetleri üzerine sâyebân ola. Er Hakk Muhammed Alî zâhir bâtın yâr ve yâverin ola. Hazret-i Pîr efendimiz dest-gîrin Balım Sultân efendimiz yardımcın ola. Dem-i Pîr kerem-i evliyâ gerçek erenler demine Hü. Ba'de mürşid huzûrundan seccâdeyi kaldıra. Ba'de câr ve farâş eline alub farâş eşik önüne koyub ve câr ile mürşid huzûrundan süpürerek istivânı çeküb farâşın içine çeke. Ba'de farâş sol eline ve cârı sağ eliyle sol koltuğuna ala. Bu tercemânı okuya

⁷⁵ B nüshası: dârda tura

⁷⁶ B nüshası: yerlerde

Tercemân-ı Farâş,

Bismişâh Allah Allah

Hüseyin-i Kerbelâ için bu gözlerim yaşıdır

Yezid'e la'net etmek⁷⁷ erenlerin işidir

Ne senden geçeriz ne hod râhından

Pîrimiz Kırklar içinde Hazret-i Seyyid ferrâşdır

Bercemâl-i Muhammed kemâl-i İmâm Hasan ve İmâm Hüseyin Alî ra-bülende
salavât⁷⁸

Andan sonra leğen ve ibrik getürüb evvelâ mürşid elini yıkaya andan sonra âyîn-i cem
erenleri yıkayub dâra turub bu tercemânı okuya

Bismişâh Allah Allah.

Haydar'ın râhında oldu sinemiz çâk

Yüz sürüb dergâhına eyleriz pâk

34⁷⁹

Olduk er Hakk hizmetinde çâk çâk

Pîrimiz Kırklar içinde Selmân-ı Pâk⁸⁰

Ber cemâl-i Muhammed kemâl-i İmâm Hasan ve İmâm Hüseyin Alî râ-bülende
salavât⁸¹

Hizmetlerimiz kabûl it ey şâh

Be hak-ı âl-i 'abâ ve âl-i dergâh

Erenler⁸² Hakkı hayırlı himmet şey'en lillah Allah eyvallah diye mürşid 32'nci
sahifenin sonunda başlayub 33'üncü sahifede nihâyet bulunan gülbangı okuya. Ba'de
mürşid erenler safâsına ve rahatına vara diyerek⁸³ âyîn-i cem erenlerine ferah

⁷⁷ B nüshası: eylemek

⁷⁸ B nüshası: Bercemâl-i Muhammed ilâ ahire

⁷⁹ Numaralandırılmış sayfaların sonu. Devam eden sayfalarda eser üzerinde numalarandırma yapılmamıştır ancak devamlılığı sağlamak adına sonraki sayfalar da 34'ten itibaren devam ettirilecektir.

⁸⁰ B nüshası: Hazret-i Selmân-ı Pâk

⁸¹ B nüshası: Ber cemâl-i Muhammed ilâ ahire

⁸² B nüshası: Erenlerden

⁸³ B nüshası: mürşid bu gülbangı okuya: Bismişâh Allah Allah cümle hizmetlerin kabûl makbûl ola. Murâdın hâsıl ola. İsteğin feth ola. Seyyid-i ferrâş ve Selmân-ı Pâk efendilerimizin hayır ve himmetleri üzerine sâyebân ola. Er Hakk Muhammed Alî zâhir bâtın yâr ve yâverin ola. Hazret-i Pîr efendimiz

oturmağa⁸⁴ mezuniyet vire andan sonra sofralar kurula.^{85 86}

35

Tercemân-ı Siyâm⁸⁷

Bism-i Şâh Allah Allah

Erenlerin himmetine er Hak Muhammed Ali'nin aşkına Hazret-i İmâm Hüseyin efendimizin niyet-i savm-ı atşânına ve Kerbelâ'da şehîd olan canların ervâh-ı tayyîbelerine ve niyet-i siyâm-ı mâtem-i Fâtımatü'z-Zehrâ'nın⁸⁸ şefaatine düvâzdeh-i İmâmân ve çârdeh ma'sûm-ı pâkân⁸⁹ efendilerimizin hürmet-i şevkine ve ricâl-i gâib erenlerinin himmet-i âlîleri hâzır ve nâzır ola yuf münkire lanet Yezid'e rahmet mü'mine gerçeklerin demine hü. Ber cemâl-i Muhammed kemâl-i Fâtıma İmâm Hasan İmâm Hüseyin Alî râ bülende salavât Allahümme salli alâ Muhammedin ve âlihi ve evlâdihi ve ehl-i beyte ecmain

Bismişâh

Vebtegû ileyhi'l-vesîlete⁹⁰ deyu buyurulmuştur ya'ni beni bulmak dilermeniz beni bulmuş kullarım vardır onları bulub anlardan bi'at idin sırr-ı Hakk'a ulaştırır demek olur.

36⁹¹

37

Destûr Yâ Haydar

Tercemân-ı Teehhül

Bismillahirrahmanirrahim

Allahumme ente'l-evvelu feleyse kableke şey'un ve ente'l-âhirü feleyse ba'deke

dest-gîrin Balım Sultân efendimiz yardımcın ola. Dem-i Pîr kerem-i evliyâ gerçek erenler demine hü. Çerakçı leğen ve ibriği yerine koya. Meydâna ve mürşide ve Horasan Postuna niyâz idüb yerine otura. Bi'l-âhire mürşid: "Erenler safâsına ve râhatına vara" diyerek

⁸⁴ B nüshası: oturmaklığa

⁸⁵ B nüshası: andan sofralar kurula vesselâm.

⁸⁶ Ana metin burada bitiyor, eserin devamında sayfa numarası bulunmayan ilave metinler mevcut. Çeviride sayfaların takibi açısından sayfa numaraları kaldığı yerden devam ettirilmişti.

⁸⁷ Bu tercemân B nüshasında ilerideki sayfaların birinde (B-52) bulunmaktadır.

⁸⁸ B nüshası: Hazret-i Fâtımatü'z-Zehrâ'nın

⁸⁹ B nüshası: çârdeh ma'sûmân-ı pâkân

⁹⁰ Maide 5/35: ... O'na yaklaşılmaya vesile arayın (Karaman vd., 2020b: 264)

⁹¹ Boş sayfa

şey'un ve ente'z-zâhirü feleyse fevkake şey'un ve ente'l-bâtını feleyse dûneke şey'un ve ente'l-azîzü'l-hakîm yâ kâ'inen kable kulli şey'in ve yâ bâkiyen ba'de kulli şey'in ya men huve akrebu ileyhi min habli'l-verîd yâ men huve fe'âlun limâ yurîd yâ men hüve yehûlu beyne'l-mer'i ve kalbihi yâ men huve bi'l-manzari'l-a'lâ ve huve bi'l-ufuki'l-mubîn yâ men leyse ke-mislihi şey'un ve huve's-semî'ul-basîr yâ men huve 'alâ kulli şey'in kadîr ikdî hâcetî bihakki Muhammedin ve âlihi't-tayyibîne't-tâhirîn.⁹²

38

Hazâ Salavâtı Şerîfe

Bismişâh

Allahümme sallı ve sellem ve zid ve bârik alâ nûri seyyidinâ ve seyyîdinâ'l-enbiyâ-yı Muhammedü'l-Mustafâ. Allahümme sallı ve sellem ve zid ve bârik alâ nûri seyyidinâ ve seyyidinâ'l-evliyâ-yı İmâm bi'l-Hakk Aliyye'l-Mürtezâ. Allahümme sallı ve sellem ve zid ve bârik alâ nûri seyyîdetinâ ve seyyidetü'n-nisâyü'l-âlemîn Fâtımatü'z-Zehrâ ve alâ ümmühâ ve ümmü'l-mü'mînün Hadîcetü'l-Kübrâ. Allahümme sallı ve sellem ve zid ve bârik alâ nûri seyyidinâ el-İmâm Hasanü'l-Müctebâ. Allahümme sallı ve sellem ve zid ve bârik alâ nûri seyyidinâ el-İmâm Hüseyin eş-şehîdü'l-garîbü'l-mazlûm be arzı Kerbelâ. Allahümme sallı ve sellem ve zid ve bârik alâ nûri seyyidinâ el-İmâm Ali Zeyne'l-Âbidîn.

39

Allahümme sallı ve sellem ve zid bârik alâ nûr-ı seyyidinâ el-İmâm Muhammedü'l-Bâkır. Allahümme sallı ve sellem ve zid bârik alâ nûr-ı seyyidinâ el-İmâm Caferü's-Sâdık mezheb-i pâk. Allahümme sallı ve sellem ve zid bârik alâ nûr-ı seyyidinâ el-İmâm Musâyü'l-Kâzım. Allahümme sallı ve sellem ve zid bârik alâ nûr-ı seyyidinâ el-İmâm Alî Musâ er-Rızâ'. Allahümme sallı ve sellem ve zid bârik alâ nûr-ı seyyidinâ el-İmâm Muhammedü't-Takî. Allahümme sallı ve sellem ve zid bârik alâ nûr-ı seyyidinâ el-İmâm Aliyyü'l-Nakî el-Hâdî. Allahümme sallı ve sellem ve zid bârik alâ

⁹² Rahman ve rahim olan Allah'ın adıyla

Allah'ım sen kendisinden önce hiçbir şeyin olmadığı evvelsin ve sen kendisinden sonra hiçbir şeyin olmadığı ahirsın ve sen üzerinde hiçbir şeyin olmadığı zahirsın ve sen ötesinde hiçbir şeyin olmadığı bâtınsın ve sen azizsin hakîmsin. Ey her şeyden önce olan ve ey her şeyden sonraya kalacak olan ve ey şah damarından daha yakın olan, ey her istediğini yerine getiren, ey kişi ile kalbi arasına giren, ey gözün ulaştığı en yüce yerde olan ve o apaçık olan ufuktur ey kendisi gibi hiçbir şeyin olmadığı ve o her şeyi işiten ve her şeyi gören, ey her şeye kadir olan benim hacetimi Muhammed'in ve onun temiz pak ailesinin hakkı için gider.

nûr-ı seyyidinâ el-İmâm Hasanü'l-Askerî. Allahümme salli ve sellem ve zid bârik alâ nûr-ı seyyidinâ el-İmâm zamâninâ Muhammedü'l-Mehdî salavâtullah ve selâmuha aleyhi ve aleyhim ecmaîn.⁹³

40

Hazâ Duâ-yı Şerîfe

Bismişâh

Allahumme enne heulâi eimmetunâ ve sâdâtunâ ve kâdetuna ve kuberâunâ şufe'âunâ bihim netevellâ ve min a'dâihim neteberreu fi'd-dunyâ ve'l-âhirati. Allahumme vâli men vâlâhum ve 'âdi men 'âdâhum ve'nsur men nasarahum va'hzul men hazelehum ve'l'an 'alâ men zalemehum ve'nsur şî'atehum va'ğdab 'alâ men cahedehum ve 'accil feracehum ve'hluk 'aduvvehum mine'l-cinni ve'l-insi ecmâ'în mine'levvelîne ve'l-âhirîn ilâ yevmi'd-dîn Allahumme'rzuknâ fi'd-dunyâ ziyâratehum ve fi'l-âhirati şefâ'atehum ve zidnâ muhabbetuhum ve'hşurnâ ma'ahum ve fi zumratihim ve fi tahti livâihim bi-fadlike ve ihsânike ve cûdike ve keremike ve rahmetike

41

Yâ Erhame'r-râhimîn ve Yâ Hayra'n-nâsırîn ve sallâllahu 'alâ nûri seyyidinâ Muhammedin ve âlihi't-tayyibîne't-tâhirîn.⁹⁴

⁹³ Türkçesi: Bu Salavâtı Şerîfedir. Bismişâh

Allah'ım sen efendimiz ve peygamberlerin efendisi olan Muhammed Mustafa'ya salat eyle ve selamet ver ve onu ziyadeleştir ve mübarek kıl. Allah'ım sen efendimiz ve velilerin efendisi olan hak İmam Ali Mürteza'ya salat eyle ve selamet ver ve onu ziyadeleştir ve mübarek kıl. Allah'ım sen hanımefendimiz ve tüm kadınların hanımefendisi olan Fatıma Zehra'ya ve onun annesi ve müminlerin annesi Hatice Kübra'ya salat eyle ve selamet ver ve onu ziyadeleştir ve mübarek kıl. Allah'ım sen efendimiz olan İmam Hasan Mücteba'ya salat eyle ve selamet ver ve onu ziyadeleştir ve mübarek kıl. Allah'ım sen efendimiz Kerbela toprağında şehit, garip ve mazlum olan İmam Hüseyin'e salat eyle ve selamet ver ve onu ziyadeleştir ve mübarek kıl. Allah'ım sen efendimiz olan İmam Ali Zeynel Abidin'e salat eyle ve selamet ver ve onu ziyadeleştir ve mübarek kıl. Allah'ım sen efendimiz olan İmam Muhammed Bakır'a salat eyle ve selamet ver ve onu ziyadeleştir ve mübarek kıl. Allah'ım sen efendimiz olan pak mezhep sahibi İmam Cafer Sadık'a salat eyle ve selamet ver ve onu ziyadeleştir ve mübarek kıl. Allah'ım sen efendimiz olan İmam Musa Kazım'a salat eyle ve selamet ver ve onu ziyadeleştir ve mübarek kıl. Allah'ım sen efendimiz olan İmam Ali Musa Rıza'ya salat eyle ve selamet ver ve onu ziyadeleştir ve mübarek kıl. Allah'ım sen efendimiz olan İmam Muhammed Taki'ye salat eyle ve selamet ver ve onu ziyadeleştir ve mübarek kıl. Allah'ım sen efendimiz olan İmam Ali Naki Hadi'ye salat eyle ve selamet ver ve onu ziyadeleştir ve mübarek kıl. Allah'ım sen efendimiz olan İmam Hasan Askeri'ye salat eyle ve selamet ver ve onu ziyadeleştir ve mübarek kıl. Allah'ım sen efendimiz olan zamanımızın İmam'ı Muhammed Mehdi'ye salat eyle ve selamet ver ve onu ziyadeleştir ve mübarek kıl. Allah'ın salavatı (desteği, yardımı) ve onun selamı hepsinin üzerine olsun.

⁹⁴ Allah'ım işte bunlar bizim imamlarımız, seyitlerimiz, yöneticilerimiz, büyüklerimiz, şefaatçilerimizdir ki biz dünyada ve ahirette bunlara tevella ederiz, bunların düşmanlarından teberrâ ederiz. Allah'ım sen onları dost edinenleri dost edin, düşmanlık edenlere düşmanlık eyle, onlara yardım edenlere yardım et, onları terk edenleri terk et ve onlara zulmedenleri lanetle. Onların taraftarlarına yardım et, onları inkâr edenleri gazap eyle, onların gelişini hızlandır. Ve onların cinlerden ve insanlardan

Hazâ Nâd-ı Alî

Bismillahirrahmanirrahim

Allahümme ente samedî ve min ‘indike mededî ve ‘aleyke mu’temedî yâ eba’l-gays ilâhî bihakkî⁹⁵ nâdi Alîyyen mazhara’l-acâib teciduhu ‘avnen leke fi’n-nevâib lî ilallah te’âlâ hâceten ed’ûke fi kulli hemmin ve ğammin seyencelî bi nûri azametike Yâ Allah Yâ Allah Yâ Allah ve bi nûri nübüvvetike Yâ Muhammed Yâ Muhammed Yâ Muhammed ve bi nûri sırrı velâyetike Yâ Alî Yâ Alî Yâ Alî ve bi nûri iffeti ismetike Yâ Fâtıma Yâ Fâtıma Yâ Fâtıma

42

ve bi demi şühedâike Yâ Hasan Yâ Hüseyin Yâ Hasan Yâ Hüseyin Yâ Hasan Yâ Hüseyin edriknî edriknî edriknî Yâ Alîyyun Yâ Alîyyen Yâ ebâ’l-Hasan Yâ ebâ’l-Hüseyin Yâ eba’t-Turâb hallu muşkilin serveru dîn şâfi’un yevme’l-hisâb yâ sâhibe’l-cemâl ve’l-kemâl Yâ zi’l-heybeti ve’l-celâl Allahumme bihakkı Hüseyin ve ceddihi ve ebîhi ve ummihi ve ahihi ve benîhi hallisnî min kulli hemmin ve ğammin bimâ ene fihi ilâhî birahmetike yâ erhame’r-râhimîn ve Yâ hayre’n-nâsirîn Yâ mukallibe’l-kulûbi ve’l-ebsâr kallib kulûbenâ ve bassirnâ bihakkı rızâike ve ru’yeti likâ’il-müştâkîne’l-ahyâr lâ fetâ illâ Alî lâ seyfe illâ Zülfikâr Rabbenâ tekabbel minnâ bihakkı Muhammedin ve Haydar⁹⁶

Sabâh ve akşâm gaflet olunmayarak⁹⁷ okunacak evrâd-ı Bektaşîye burada hitâm buldı.

16 Mayıs 942⁹⁸

43

Tercemân-ı İkrâr

Bismişâh

Hamdulillah kim men oldum bende-i hâs-ı Hüdâ

Cân u dilden aşk’ile hem çâker-i âl-i abâ

olan düşmanlarının hepsini de evvellerden ve ahirlerden kıyamet gününe kadar helak eyle. Allah’ım sen bizleri dünyada onların ziyaretıyla, ahirette şefaatiyle rızıklandır. Onlara olan muhabbetimizi arttır ve bizi onların zümresinde sancaklarının altında fazlınla, ihsanıyla, cömertliğiyle, kereminle ve rahmetinle onlarla beraber haşreyle. Ey merhametlilerin en merhametlisi ve ey yardım edenlerin en hayırlısı ve efendimiz Muhammed’e ve onun pak ve temiz ailesine salat eyle.

⁹⁵ Bu kelime B nüshasında yok.

⁹⁶ B nüshası: Haydarin Hü Dost.

⁹⁷ B nüshası: olunmayub

⁹⁸ B nüshasında tarih bulunmamaktadır.

Râh-ı zulmetden çıkub toğru yola basdım kadem
Hâb-ı gafletden uyandım cân gözin kıldım küşâ
On İki İmâm bendesiyim men gürûh-ı nâcîde
Yetmiş iki fırkadan oldum berî dahî cüdâ
Mezhebim hak Ca'ferî'dir gayrılardan el yudum
Pîr-i üstâdım Hacı Bektaş kutb-ı evliyâ
Hakk deyüb bel bağladım ikrâr virüb erenlere
Mürşidim oldı Muhammed rehberimdir Mürtezâ
Ber cemâl-i Muhammed kemâl-i İmâm Hasan ve İmâm Hüseyin Alî râ bülende salavât

44

Sabâh Akşam Gülbangı

Vakt-i şerîfler hayrola hayırlar fethola şerler def' ola münkirler mât ola münâfıklar
berbâd ola mü'minler şâd ola meydânlar âbâd ola sırlar mestûr ola gönüller mesrûr ola
hânedân-ı fukarâ ma'mûr ola er-Hakk Muhammed Alî yardımcımız gözcümüz
bekcimiz ola On İki İmâm On Dörd Ma'sûm-ı Pâk efendilerimizin şefâatleri
üzerimizde hâzır ve nâzır ola pîrimiz Hünkâr Hacı Bektaş Velî ve Balım Sultân
efendilerimizin⁹⁹ mu'în ve destgîrimiz ola. Üçlerin Beşlerin Yedilerin Kırkların ve
kutbü'l-aktâb efendilerimizin şefâatleri üzerimize¹⁰⁰ sâye bân ola hastalarımıza şifâ
borçlarımıza edâ¹⁰¹ ihsân eyleye vaktimizin hayrı gele zümre-i nâcîden ve gürûh-ı
sâlihînden eyleye dîl bizden nefes Hazret-i Pîr efendimizden ola yuf münkire la'net
Yezîd'e rahmet mü'mine nûr-ı nebî kerem-i İmâm Alî pîrimiz Hünkâr Hacı Bektaş Velî
gerçek erenler demine Hü diyelim Hü¹⁰².

45

Tercemân-ı Çamaşur

Bismillahirrahmanirrahim

⁹⁹ B nüshasında önce efendilerimizin şeklinde yazılmış, sonra “-in” ekinin üzeri çizilerek kelime efendilerimiz hâline getirilmiş.

¹⁰⁰ B nüshası: üzerimizde

¹⁰¹ B nüshası: edâlar

¹⁰² B nüshası: Hü diyelim Yâ Alî Hü

Nahnu halaknâhum ve şedednâ esrahum ve-izâ şinâ beddelnâ emsâlehum tebdîlân¹⁰³
Ber cemâl-i Muhammed kemâl-i İmâm Hasan ve İmâm Hüseyin Alî râ bülende salavât.

Tercemân-ı Mâ'

İçmeden evvel:

Bismillahirrahmanirrahim

İçdikden sonra:

Selamullahu ale'l-Hüseyin la'netullahu alâ kâtili'l-Hüseyin

Tercemân-ı Tıraş

Tıraşa başlarken:

Bismillahirrahmanirrahim muhallikîne ruûsekum ve mukassırîne lâ tehâfûn fe alime
mâ lem ta'lemû fe ceale min dûni zâlike fethan karîben¹⁰⁴ Bismişâh Allah Allah

46

Tıraş olduk bugün minnet Hüdâ'ya

Tevellâmız Muhammed Mustafâ'ya

Teberrâ kılmışuz biz hâricîye

Esîr olduk Alî Zeyne'l-abâ'ya

Ber cemâl-i Muhammed kemâl-i İmâm Hasan ve İmâm Hüseyin Alî râ bülende
salavât¹⁰⁵

Tıraş olduktan sonra:¹⁰⁶

Çün tıraş olduk bugün bulduk safâ

Ehl-i Beyt'e bendeyiz kıldık vefâ

Nâzil oldu âyet-i Muhalleku¹⁰⁷

¹⁰³ İnsan 76/28: Onları biz yarattık, yaratılışlarını sapasağlam yaptık. Dilediğimizde yerlerine benzerlerini de getiririz. (Karaman vd., 2020e:521)

¹⁰⁴ Fetih 48/27: Allah, resulüne gerçeğe uygun rüyasında doğruyu bildirmiştir. Allah izin verirse hiçbir şeyden korkmaksızın, (umrenizi yaptıktan sonra) ya saçlarınızı kazıtarak veya kısmen kestirerek, güven duygusu içinde Mescid-i Harâm'a muhakkak gireceksiniz. Allah sizin bilmediğinizi bilmektedir ve bundan başka hemen gerçekleşecek bir fethi de takdir buyurmuştur. (Karaman vd., 2020e:79-80) (Tercemânda ayetin bir bölümü yer almaktadır.)

¹⁰⁵ B nüshası: Ber cemâl-i Muhammed ilâ

¹⁰⁶ B nüshasında tercemân "Bismişâh!.." ifadesi ile başlamaktadır.

¹⁰⁷ Ayet-i Muhalleku ifadesiyle Fetih Suresinin 27. ayeti işaret edilmektedir.

Hem tıraş oldu ânın'çün Mustafâ

Ber cemâl-i Muhammed kemâl-i İmâm Hasan ve İmâm Hüseyin Alî râ bülende
salavât¹⁰⁸

Vahdete Varırken Bu Tercemânı Okuya¹⁰⁹

Yatdım Allah kaldır meni Rahmetine taldır meni

Eğer va'dem yetdi ise İmân ile gönder meni

Yatdım sağıma döndüm soluma sığındım sübhânıma

47

Mürşidime rehberime pîrime dînime îmânıma kalkarsam Allah kalkmazsam amentü
billah ilâ âhire.

Euzü besmele İhlâs¹¹⁰ Fâtiha¹¹¹ âyete'l-kürsî¹¹² ba'de tebarekellezi bi yedihî mulku
ve huve ala kullî şey'in kadir ellezi halakal mevte vel hayate li yebluvekum eyyukum
ahsenu amela ve huvel azi zul gafur sadakallahul azim¹¹³ ber cemâl-i Muhammed ilâ
âhire

Yüzini Yıkarken Okuna¹¹⁴

Bismişâh Allah Allah Dest-i kudretullah cemâl-i Resûlullah kemâl-i Resûlullah kerem-
i şâh-ı velâyet Alî kerâmet-i Hünkâr Hacı Bektaş Velî bi-hörmet-i Balım Sultân

Ber cemâl-i Muhammed ilâ ahire

Tâlib Her Sene Başını Okutduğu Zamân

Mürşid Huzûrunda Bu Tercemânı Okuya

Bismişâh Allah Allah

Cân u dilden bağlayub bel evliyâ erkânına

Hamdulillah yine turduk pîrimiz dîvânına

¹⁰⁸ B nüshası: Ber cemâl-i Muhammed ilâ ahire...

¹⁰⁹ B nüshasında tercemân "Bismişâh Allah Allah" ifadesi ile başlamaktadır.

¹¹⁰ Kelimenin altında Arap rakamlarıyla 3 yazmaktadır.

¹¹¹ Kelimenin altında Arap rakamlarıyla 1 yazmaktadır.

¹¹² Kelimenin altında Arap rakamlarıyla 1 yazmaktadır.

¹¹³ Mülk 67/1-2: Mutlak hükümler elinde olan Allah aşkıdır, cömerttir ve O'nun her şeye gücü yeter. Hanginizin davranışça daha iyi olduğunu denemek için ölümü ve hayatı yaratan O'dur. O, güçlüdür, çok bağışlayıcıdır. (Karaman vd., 2020e: 415-416)

¹¹⁴ B nüshası: Okuya

Çok kusûrum var aman el-aman zikr iderek
 Sığınub geldim erenler lütfuna ihsânına
 Cânımı kurbân tenim kıldım bu yolda tercemân
 Allah eyvallah cândan pîrimiz fermânına

Ba'de İşbu Tercemânı Okuya

Bismillahirrahmanirrahim Rabbenâ zalemnâ enfûsinâ ve in lem tağfirlenâ ve terhemnâ lenekunenne mine'l-hâsirîn.¹¹⁵

Allah Allah yüzüm yerde¹¹⁶ özüm darda Hakk Muhammed Alî dîvânında erenlerin dâr-ı Mansûr'unda cânım kurbân tenim tercemân bu fakîrden ağrınmış incinmiş ve gücenmiş¹¹⁷ cân karındaş vâr ise dile gelsün bile gelsün hakkını taleb eylesün Allah Eyvallah.

Deyüb dârda tura. Ba'de mürşid başını tekbirledikten sonra bunu okuya:

Bismişâh Allah Allah¹¹⁸

Erenler aşkına men kemter kemîne¹¹⁹

Yüzüm hâk eyledim rûy-ı zemîne

Giyuben Kaygusuz'dan tâc-ı izzeti

Hü diyelim erenlerin demine

Ber cemâl-i Muhammed kemâl-i İmâm Hasan ve İmâm Hüseyin Alî râ bülende salavât¹²⁰ Ba'de dârda tura. Mürşid gülbank çeke. Ba'de mürşide, çerâğa, ve âyîn-i cem erenlerinin sağ ve sol taraflarına [cümleden cümleye] diyerek niyâz ide ve Horasan Postuna da niyâz idüb yerine otura.

Türbe Ziyâreti Tercemânı¹²¹

¹¹⁵ A'râf 7/23: Dediler ki: "Ey rabbimiz! Biz kendimize zulmettik. Eğer bizi bağışlamaz, bize acımazsan mutlaka ziyan edenlerden oluruz!" (Karaman vd., 2020b: 509)

¹¹⁶ B nüshası: Allah Allah elim erde yüzüm yerde

¹¹⁷ B nüshası: incinmiş gücenmiş

¹¹⁸ B nüshası: Bismillah Allah Allah

¹¹⁹ B nüshası: Erenler aşkına kemter kemine

¹²⁰ B nüshası: Ber cemâl-i Muhammed ilâ âhir

¹²¹ B nüshası: Tercemân-ı Türbe Ziyâreti

Bismişâh Allah Allah

Es-selâmu aleyküm ey erenler

Cân gözüyle dâ'im Hakk'ı görenler

Bu dünyâ varlığını terkin kılanlar

Bismillahirrahmanirrahim tevefenni müsliman ve'l-hiknê bi's-sâlihîn

Ber cemâl-i Muhammed kemâl-i ilâ âhir¹²²

Ba'de'z-ziyâre okunacak:¹²³

Cemâlidir senin nûr-ı ilahi

Yüzündür âlemin mihr ile mâhı

50

Ayağın bastığı ey mazhar-ı Hakk

Erenler başının tâc u külâhı

Niyâz olsun sana dünyâ ve ukbâ

Ki sensin dîn ü dünyâ pâdişâhı

Bismillahirrahmanirrahim

Ve lillahi maşriku ve mağribu fe eynemâ tevellü fesemme vechullah¹²⁴ simâhüm fi vücuhuhim min eserü's-sücûd¹²⁵. Ber cemâl-i Muhammed ilâ âhire.

Hastalık Zamânında Veyâ Vakt-i Hâcette Okuna

Bismişâh Allah Allah

Allahumme innê eteveccehu binebiyyike nebiyyu'r-rahmeti ve ehle'l-beyti'llezî ihtertehum 'ale'l'âlemîn Allhumme zellil lî su'ûbetehâ ve ekfinî şerrahâ fe-inneke el-'kâfi ve'l-Mu'âfi ve'l-gâlibu ve'l-Kâhire¹²⁶

- Temmeti't-tamâm –

¹²² B nüshası: Ber cemâl-i Muhammed ilâ âhir.

¹²³ B nüshasında tercemân "Bismişâh Allah Allah" ifadesi ile başlamaktadır.

¹²⁴ Bakara 2/115: Doğu da Allah'ındır batı da. Nereye dönerseniz Allah'ın zâtı oradadır. (Karaman vd., 2020a: 192)

¹²⁵ Fetih 48/29: ... Secdenin tesiriyle yüzlerine simaları oturmuştur. (Karaman vd., 2020e: 81)

¹²⁶ Allah'ım senin peygamberinle ki bu peygamber rahmet peygamberidir ve alemlere seçmiş olduğun ehl-i beytinle sana yöneliyorum. Allah'ım sen onların zorluklarını benim için gider ve onların şerlerinden beni kurtar çünkü sen affedensin ve muafiyet verensin ve galipsin ve kahredensin.

(Devamında farklı bir el yazısı ile ilave tercemânlar mevcut.)

51

Tercemân-ı Kurbân

Bismişâh Allah Allah

Ve fedeynahu bi zibhın azim¹²⁸ İnni veccehtu vechiye lillezi fatares semavati vel arda hanifen ve mâ ene minel müşrikin¹²⁹ Kul inne salati ve nusuki ve mahyaye ve memati lillahi rabbil alemin la şerike leh ve bi zalike umirtu ve ene evvelul muslimin¹³⁰

Bismişâh Allah Allah

Fermân-ı celîl, Kurbân-ı Halîl, delîl-i Cebrâîl, tekbîr-i İsmâîl, Allahu ekber, Allahu ekber, lâ ilâhe illallah vallahu ekber ve lillahi'l-hamd

Sübhanallah ve'l-hamdülillah ve lâilahe illallah vallahu ekber la havle velâ kuvvete illâ billahü'l-azîm. Ber-cemâl-i ila âhire.

Allahumme salli alâ Muhammed ve alihi ve evlâdihi ve ehlibeyte ecma'in. Allahu ekber bismillah vallahu ekber deyüp kurbânın boğazına bıçağı çalar vesselâm.

52

Tercemân-ı Siyâm

Bismişâh Allah Allah

Erenlerin himmetine er Hak Muhammed Alî'nin aşkına Hazret-i İmâm Hüseyin efendimizin niyet-i savm-ı atşânına ve Kerbelâ'da şehîd olan canların ervâh-ı tayyîbelerine ve niyet-i siyâm-ı mâtem-i Fâtımatü'z-Zehrâ'nın şefaatine düvâzdeh-i İmâmân ve çârdeh ma'sûm-ı pâkân efendilerimizin hürmet-i şevkine ve ricâl-i gâîb erenlerinin himmet-i âlîleri hâzır ve nâzır ola yuf münkire lanet Yezid'e rahmet

¹²⁷ B nüshasında tarih bulunmamaktadır. A nüshasındaki yazıların haricinde şu ifadeler bulunmaktadır: “El-fakru fahr-i kemter Ali Nâcî bin Halîl Eğerçi ba'zı yerlerinde sehven yanlışlık vâir ise kusûrlarımın afvı buyurulmasını erenlerimizden arz u niyâz ıderim Hû Dost!...”

Ali Naci (İmza şeklindeki isim yeni yazı ile yazılmıştır.)

¹²⁸ Saffât 37/107: Biz, (oğlunun canına) bedel olarak ona iri bir kurbanlık verdik. (Karaman vd., 2020d: 541)

¹²⁹ En'âm 6/79: “Ben, O'nun birliğine inanarak yüzümü, gökleri ve yeri yoktan yaratana çevirdim ve ben müşriklerden değilim.” (Karaman vd., 2020b: 428)

¹³⁰ En'âm 6/162-163: De ki: “Benim namazım, (her türlü) ibadetim, hayatım ve ölümüm, hepsi âlemlerin rabbi olan Allah içindir. O'nun ortağı yoktur. Bana sadece bu emrolundu ve ben (hak dine) teslim olanların ilkiyim.” (Karaman vd., 2020b: 496)

mü'mine gerçeklerin demine hü. Ber cemâl-i Muhammed kemâl-i Fâtıma Hasan
Hüseyin Alî râ bülende salavât Allahümme salli alâ Muhammedin ve âlihi ve evlâdihi
ve ehl-i beyte ecmain

Tercemân-ı Gusl-i Tarîkat

Bismişâh Allah Allah Neveytu an aktesele min gusli el-fenâi netahheru'n-nefs min
erbâbi's-şeriat ve'l-tarîkat ve min hurûcu'd-dünya tegarruben illallahu teâla
birahmetike ya erhame'r-rahimîn

Ber cemâl-i ilâ âhire¹³¹

B-50¹³²

Tercemân-ı Nevruz

Bismişâh Allah Allah

Nevruz-ı Sultân mevlûd-ı Şâh-ı Merdân sipâs şükr-i yezdân tülü-ı âfitâb-ı cihân
berrâk-ı nevrûz-ı âsumân iyd-i eyyâm-ı nişân server-i ihvân ve ehl-i î mân hürrem ü
şâd-ı handân bezm-i cemî'-i ehlullah küşâde-i meydân icrâ-ı erkân küllü yevmin hüve
fişân

Bismişâh Allah Allah

Hayırlar feth ola belâlar def' [u] ref' ola Hakk Erenler senelerinizi mübârek eyle[y]e
meydânımız şen gönüllerimiz rûşen ola Hakk Muhammed Alî soframızdan
meydânımızdan yârânımızdan ihvânımızdan eksikliğini göstermeye tutduğumuz işler
âsân ve gönüllerimizin umduğunu ihsân ile hâzır gâib zâhir bâtın ve Hakk Erenlerin
hayır himmetleri üzerimizde sâyebân ola dervişlere kast iden münkirlerin sâlûsların
mel'ûnların boynunda Zülfükâr-ı Haydar-ı Kerrârı eksik olmaya yuf münkire la'net
Yezîd'e rahmet mü'mîne nûr-ı nebî kerem-i İmâm Alî gülbank-i Hünkâr Hacı Bektaş
Velî ve Balım Sultân gerçekler demine hü.

¹³¹ A nüshasının sonu

¹³² B nüshası Ali Naci bin Halil'in yazdığı bölüm sona erdikten sonra farklı el yazısı ile eklenen bölüm ile devam etmektedir. Sayfa karışıklığını önlemek için bundan sonraki sayfalar B nüshasına ait numaralarla belirtilecektir.

B-51

Tercemân-ı Kurbân

Ve fedeynahu bi zibhın azim¹³³ İnni veccehtu vechiye lillezi fatares semavati vel arda hanifen ve mâ ene minel müşrikin¹³⁴ Kul inne salati ve nusuki ve mahyaye ve memati lillahi rabbil alemin la şerike leh ve bi zalike umirtu ve ene evvelul muslimin¹³⁵

Bismişâh Allah Allah

Ferman-ı celîl kurbân-ı Halîl delîl-i Cebrâ'îl tekbîr-i İsmâîl Allahuekber Allahuekber la ilâhe illallah vallahuekber ve lillahi'l-hamd sübhânallah velhamdulillah ve lâ ilâhe illallah vallahuekber lâ havle ve lâ kuvvete illa billahu'l-azim ber cemâl-i ilâ âhire

Allahümme salî alâ Muhammed ve âlihi ve evlâdihi ve ehl-i beyte ecmaîn Allahuekber Bismillah vallahuekber deyüb kurbânın boğazına bıçağı çalar.

B-52

Tercemân-ı Siyâm

Bismişâh Allah Allah

Erenlerin himmetine er Hak Muhammed Ali'nin aşkına Hazret-i İmâm Hüseyin efendimizin niyet-i savm-ı atşânına ve Kerbelâ'da şehîd olan canların ervâh-ı tayyîbelerine ve niyet-i siyâm-ı mâtem-i Hazret-i Fâtımatü'z-Zehrâ'nın şefaatine düvâzdeh-i İmâmân ve çârdeh-i ma'sûm-ı pâkân efendilerimizin hürmet-i şevkine ve ricâl-i gâib erenlerinin himmet-i âlîleri hâzır ve nâzır ola yuf münkire la'net Yezid'e rahmet mü'mine gerçeklerin demine hü. Ber cemâl-i Muhammed kemâl-i Fâtıma İmâm Hasan İmâm Hüseyin Alî râ bülende salavât Allahümme salî alâ Muhammedin ve âlihi ve evlâdihi ve ehl-i beyte ecmain

B-53

Tercemân-ı Çerâk

Bismişâh Allah Allah

Rûşen oldu çün çerâğ-ı kânûn-ı evliyâ ehl-i fahre oldu bürhân rehnümâ virelim candan

¹³³ Saffât 37/107: Biz, (oğlunun canına) bedel olarak ona iri bir kurbanlık verdik. (Karaman vd., 2020d: 541)

¹³⁴ En'âm 6/79: “Ben, O'nun birliğine inanarak yüzümü, gökleri ve yeri yoktan yaratana çevirdim ve ben müşriklerden değilim.” (Karaman vd., 2020b: 428)

¹³⁵ En'âm 6/162-163: De ki: “Benim namazım, (her türlü) ibadetim, hayatım ve ölümüm, hepsi âlemlerin rabbi olan Allah içindir. O'nun ortağı yoktur. Bana sadece bu emrolundu ve ben (hak dine) teslim olanların ilkiyim.” (Karaman vd., 2020b: 496)

salavât her zamân derûn-ı bî-riyâ ol resûl-i Ahmed-i Mürsel şâh Aliyye'l-mürtezâ
Ber cemâl-i ilâ âhire

Çerâk Sır Olacağı Zamân

Bâtın oldu çerâğ-ı nûr-ı Ahmed zâhir oldu şems [u] mâh-ı Muhammed Ber cemâl-i ilâ
âhire

Lokmadan Evvel Okunacak Sofra Duası

Bismişâh Allah Allah

Sofra-i merdân ni'met-i yezdân berekât-ı Halîl-i rahmân havâlet pîrân
Bismillahirrahmanirrahim

Ve yut'imunet taame ala hubbihi miskin ve yetimen ve esira¹³⁶

Lokma hakkına cömertler demine evliyâ keremine gerçekler demine hü

B-54

Sofra Kalkarken Okunacak Tercemân

Bismişâh Allah Allah

Elhamdulillah elhamdulillah elhamdulillah ni'met-i celîlullah berekât-ı halîlullah
şefâ'at-i resûlullah bu gitti ganîsi gele er Hakk Muhammed Alî berekâtini vire yiyüb
yidirenlere nûr-ı îmân ola aşk u şevk ola gitdiği yer gam kasavet görmeye niyâz ve
kurbân lokma sâhiblerinin kurbânı lokması kabûl ola pişirüb kotaranın sa'yi meşkûr
zenbîni mağfur ameli makbûl ola hizmet sâhipleri hizmetlerinden şefâat bula Allah
Erenler dirlikden birlikden ayırmaya namerde muhtâc eylemeye Allah Erenler münkir
münafık şerrinden sâlûs mekrinden hıfz [u] himâye eyleye Allah Erenler gözcümüz ve
bekcimiz ola On İki İmâm On Dört Mâ'sûm-ı Pâk efendilerimizin katâr ve dîdârından
ayırmaya üçlerin beşlerin yedilerin ricâl-i gâ'ib erenleirinin himmet-i hidâyetleri
üzerlerimizde sâye bân ola nûr-i nebî kerem-i İmâm Alî pîrimiz kutb-ı 'âlem Hünkâr
Hacı Bektaş Velî ve Balım Sultân sofra hakkına şâh dolusına evliyâ keremine gerçekler
demine hü

¹³⁶ İnsan 76/8: Onlar, kendileri (yemek) istedikleri halde yiyeceği yoksula, yetime ve esire ikram ederler.
(Karaman vd., 2020e: 515-516)

B-55

Vakt-i Hâcetde Okunacak Duâ

Yâ Mahmûd bi-hakkı Muhammed Yâ Alî bi-hakkı Alî Yâ Fâtirun bi-hakkı Fâtımatü'z-Zehrâ Yâ Muhsinun bi-hakkı'l-Hasan Yâ zi'l-ihsân bi-hakkı'l-Hüseyin Yâ uddetî inde şiddetî ve yâ Gavsî 'aynde kurbetî ecirnî bi aynike'l-letî lâ tenâm ve ekfinî bi-rüknike'l-lezi lâ yerâm¹³⁷

Lî hamsetün utfî bihâ harre'l-vebâi'l-hâtime

El-Mustafâ vel-Murtazâ ve'b-nâhümâ ve'l-Fâtıme

Min ba'dehim an neslihim kad câenâ min fazlihim

El-Âbidu ve'l-Bâkırû ve's-Sâdıkû ve'l-Kâzıme

Sümme'r-Rızâ sümme't-Takî sümme'n-Nakî ve'l-Askerî

Velî hüccetullahu'l-Celî hazret-i Mehdiyü'l-Hâtime¹³⁸

B-56

Tercemân-ı Akyazılı

Bismişâh Allah Allah

Sır ola nûr ola içdiğimiz şaraben tahûr ola kırkların ezdiği engür ola derdlere dermân gönüllere îmân ola Akyazılı Sultân efendilerimizin keremi vârlar ola himmet-i âlileri üzerimizde hâzır ve nâzır ola Allah erenler birlikden dirlikden ayırmaya daima muhabbet aşkına içile nûr-ı nebî kerem-i İmâm Alî pîrimiz Hünkâr Hacı Bektaş Velî Balım Sultan gerçekler demine hü

¹³⁷ Türkçesi: “Muhammed hakkı için Ey Mahmud, Ali hakkı için Ey Ali, Fatımatü'z-Zehra hakkı için Ey Fâtır, Hasan hakkı için Ey Muhsin, Hüseyin hakkı için ey ihsan sahibi, ey dara düştüğümde güvencem ve ey derde düştüğümde imdada yetişen, kapanmayan gözünle beni gözet ve ümit edilen desteğinle bana kifayet eyle.”

¹³⁸ Abdülkadir Geylani'nin Ehl-i Beyt'i öven meşhur beyti ile başlayan bu bölümde aliterasyon sanatı ile On İki İmâm'ın isimleri tamamlanmıştır. Türkçesi:

“Benim için beş zat vardır ki vebanın yakıcı ateşini bunlarla söndürürüm.

Bunlar Mustafa, Mürteza, bu ikisinin iki oğlu ve Fatıma'dır.

Onlardan (Ehl-i Beyt'ten) sonra, onların neslinden faziletleri sebebiyle bize gelmiştir.

Abid ve Bakır ve Sadık ve Kâzım

Sonra Rıza, sonra Taki, sonra Naki ve Askeri

Yüce Allah'ın hücceti benim içindir: O da hatim olan Hazret-i Mehdi'dir.”

B-57

Tercemân-ı Gusl-i Tarîkat

Bismişâh Allah Allah

Neveytu an aktesele min gusli el-fenâi netahheru'n-nefs min erbâbi's-şeriat ve'l-tarîkat ve min hurûcu'd-dünya tegarruben illallahu teâla birahmetike ya erhame'r-rahimîn

Ber cemâl

21 Mart 950 Pazartesi akşamı ilk evlâdımız Rabia Yılmaz ve refakam Emine Yılmaz bir yaşıt müsâhibdirler refakamın atası Kâmil Efendidir Mehmet Tevfik Baba'dan imkâne gelmişlerdir

21 Mart 952 Cuma günü akşam saat 15'de Hüseyin Uspan Enver Uspan Hanife Kerîme imkâne gelmişlerdir. Cumartesi Niyâzi Baba'dan Hüseyin Başkan Hatice Başkan Zeynep Kara 22 Mart 952 imkâne gelmişlerdir

Halit Baba'dan Ali Ömürlü Zehra Ömürlü

20 Mart Perşembe günü 20/3/958 saat onda imkâne gelmişler Ahmet Halit Baba'dan Mustafa Uspan

22/3/958 Cumartesi gün saat onda imkâne gelmiştir Ahmet Halit Baba'dan

B-58

6-3-959

Cuma gün saat altı buçukda merasim başladı

Saat 8'de Baba makâmına oturub icazetim teslîm ve tebrik edildi Naci Baykal Dedebaba'dan

B-59

Kâf-ı Alî keremallahu vechehu

Kefâke rabbûke ve kem yekfike

Kefkâ fehâ kekemîmin kâne

Minke leke kâtekurri kerren

Kekerri'l-kerrî fî kebedî

Tahkî müşekkeketen kelete leke

El-kelekâ kefâke mabeyne kâfe'l-kâfe

Kurbetehu Yâ kevkeben kâne yahkî

Kevkebe'l-feleka kâfen kefâhen

Kâfeten kef kâfeten kufukû

Küfûven keyfen kefâfen keffî

Keffu¹³⁹

B-60

İnnema emruhu iza erade şey'en en yekule lehu kun fe yekun fe subhânellezi bi yedihi
melekutu kulli şey'in ve ileyhi turceun¹⁴⁰

Kemer kuşanırken kanberiye

Nişân virdim sana Kanber-i Ali'den

Erenler hâdimi Şâh-ı Velî'den

Kanberem Düldül'e kayret kuşağı

Kuşandım ben ânı pîrin elinden Eyvallah

Teslim taşı dakarden

Erenler erkânı oldu îmânım

Kalmadı gönlümde şekki gümânım

Takub teslim oldum Hakk'a hemişe

Erenler yoluna fedâdı cânım Allah Eyvallah

B-61

Hırka Giyerken

Hânedân-ı Ahmed'e kıldık iktidâ

Başı cânı terk idüb eyle fedâ

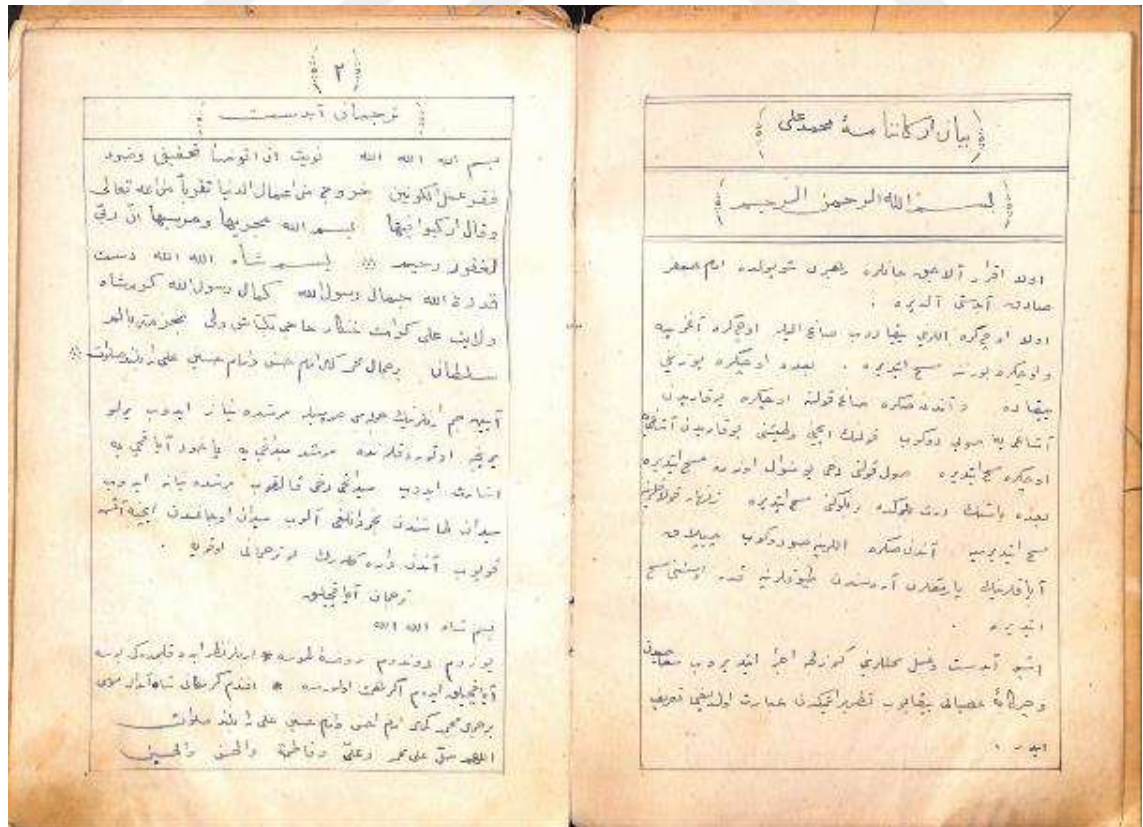
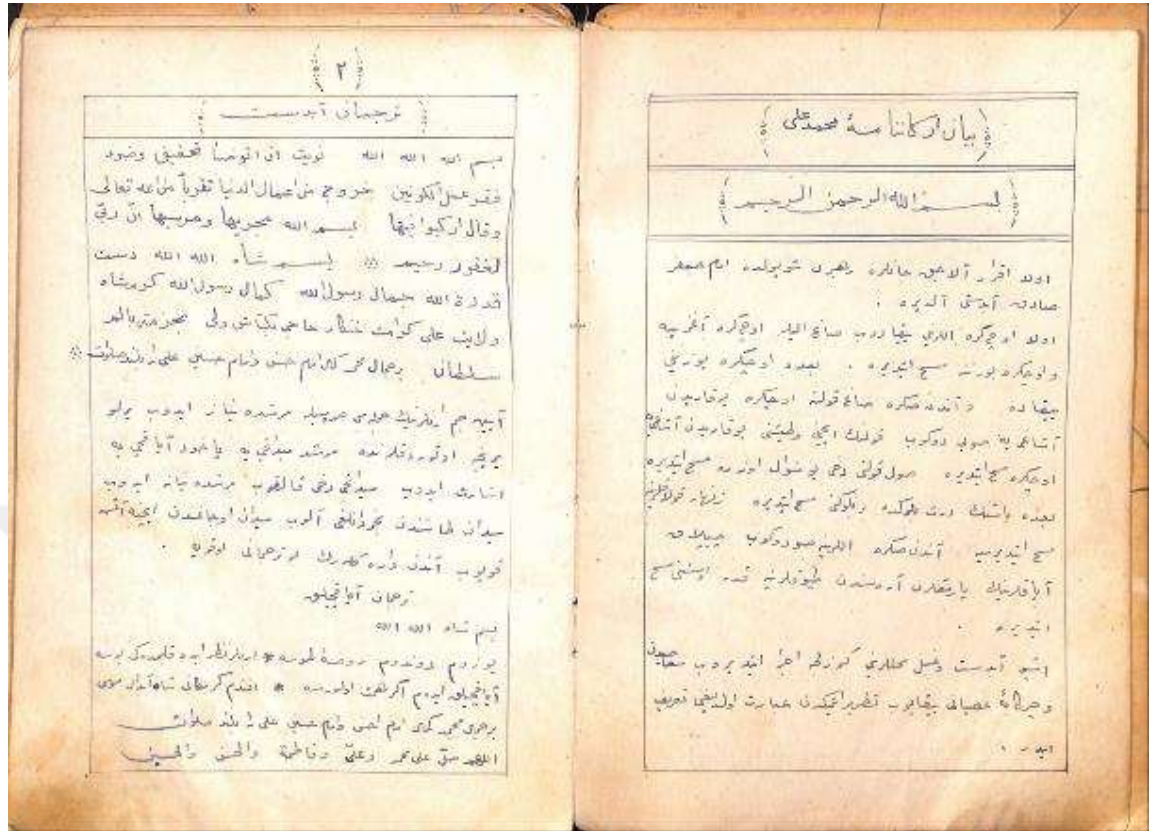
Cehdi idersen giydire tâ erenler

Hırka-i fahri Muhammed Mustafa Allah Eyvallah hü dost

¹³⁹ Bu bölümdeki ifadeler kuvvetle muhtemel bir dua olmakla beraber tam olarak manalı bir metin çıkarılamamıştır.

¹⁴⁰ Yâsîn 36/82-83: Bir şeyi istediğinde, O'nun buyruğu "ol!" demekten ibarettir; hemen oluverir. Her şeyin egemenliği kendi elinde olan Allah bütün eksikliklerden uzaktır ve hepiniz sonunda O'na döndürüleceksiniz. (Karaman vd, 2020d: 512)

4.2. Beyân-ı Erkânâme-i Muhammed Âlî – A Nüshası Tıpkıbasım

والرب مؤتمده وشرفه وكرامته وحسنه يان ايدي
استبدكمون يا صديق و صليتي عينا عونا اشك يا صديق
وصليتي صاغ القلب حول خرافة آل البيت نورهم اجمعين
بسم الله الرحمن الرحيم

وَمَا أَطْمَأْنِنُ أَنْفُسَنَا وَأَنْ لَمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُونَ مِنْ
الْخَاسِرِينَ

بسم الله الرحمن الرحيم

الله الله الم اوده بوزوم بروه اوزوم زه
نصوبده جو بزمی بولده هانم زمان شمع زحان
برخیزون آفریمه کوشیده هانم فارداش
والله ربم کلون بلم کلون فتح لب کلون الله
والله کلورون

مرشد آئینه جم خطا بر جانن اصیبار دیگره
 علم دارانه ابراهه دیوب بر کرم خانه ایدر

تبریزی مرسته نیات اندرون تاخیزه فیلیم اید مرسته
اول اردو به

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذي جعل التاج والمعراج والميزان والحراب
والبراق سيدنا محمد وآله الطيبين الطاهرين
سجنان الذي أسرى بعبده ليقبضه من المسجد الحرام
إلى المسجد الأقصى الذي بآركا حوله لنبيه من
آمانا أنه هو المصيح البصر
أما الله لا اله الا هو كل شئ في هالك الا وجهه
له الحكم واليه ترجعون

بسم شاه الله الله سرسختی مانند
محمد علی تاج العارفین غوث المومنین
قطب الزمان هیکل النوری حضرت پیر خکا
حاجی بکاش و فی الخراسانی الشافعی

عظمة تكبير الله أكبر الله أكبر لا اله الا الله
والله أكبر الله أكبر والله الحمد . حوالت

پاشا اولیا اللہ دوست
ماستہ کدیرہ

و میدان شاهانه نیاز آید بپیر رحمانی از قریه

بسم شاه . الله الله . ارنلو عشقنه مگو
کنه . یوزوم خاک ایلدم روی زمینه .

كبريٰ قبه سودان قبا عسكر
لقد ربي لم اذناك دينا

از یاد من حقیقی میرسد گفت شباً الله اعلم انی اعلمه الله
مشت بود علی که میگوید

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
مَرادك بخاص اوله . استغن فتح اوله . كن هذاك مغفرت اوله .

۱۔ اعلیٰ درجہ کی تعلیم اور اعلیٰ درجہ کی ملازمت
۲۔ تعلیم اور ملازمت کے ذریعہ معاشرہ کی بہتری

اخصمیر دستگیرك . عالم اسلام اخصمیر طاعن و اعلم
 با در حقیقت اوله . دم یی کرم اولیا کرمیکه لکوه .

مقامه نیاید اجود بر بنم اولور و
بر کبر بنم برتده و هیئت و هوسان پرستیه و

اخره آلهه ما برك بر ما بشارت در حدیقه آلب

لیروسیان اسمیتم کا نام پانچ ایروپہ نوبلی اوتوریہ

بسم الله الرحمن الرحيم
نحن خلقناهم وشددنا أسرهم
وأنشأنا قبائلنا

وہمہد بی مرتدہ تسلیم اید۔

طالبات بائنه كروب بوشنه طفاكية
بسم الله الرحمن الرحيم

ان اول بيت وضع للناس للذي ببكة مباركا وهدى لقبا

آمیناً ۛ صدق الله الخیر ۛ

مقدمت مردان ابدی و بی بدی
مردان ابدی و بی بدی

بر حقیقت که این امر در
تجارت با این برادران بسیار
از دست می افتد و این امر در

بسم الله الرحمن الرحيم
والمحققان بحضرت علیهما السلام ورحمة الله

برجوه نحو الى آخره .

راه طلبیدن محبوب شود بدو قدم قدم
نحوه تعلیق او اندام جان کردیم خلیل کشا

اون آنگی اتم بده ایتم چه کرده ناییده
نیمه آنگی فرودن اولدم بری دخی جدا

خداقم بعد معفریده اشتیاقم برودم
برم استقامت علی کتابه قطب اولیا

بعد درین بی باغ قدم افرا درده زده باره
سرشدم اولدی محمد لقمم در برلق

برجی محمد آل اعره

از مدون حق می خیزد لغت جنبه الله الله البریه
در رشت در کلماتی عیبه

بسم شاه اشه الله دلم دیدار لر قبول اولم

مراور خلیل اولم ایینه کدرش اولم الله ارمه

خود کمر علی ظاهر و باطنه یار دگر اولم حضرتین

اصدیک و صباب بالی سلطان احمد بر معینه دوستگیر اولم

اون آنگی اتم اولد دشت معصوم با طاف احمد عزیز ک طیر

لغزلی اوز لرز زده سالیان اولم . و یونانی دخی

الله ارمه ارزیده ثابت قدم ایوب کور استبره

بولدندیم مین . نازده خواجه انیم . دنیوی و اخروی

مراور و مقصودینه نائل ایلیم . شتر ساقینه نه حفظ

ایلم . ششمنی اولم . اوجوری آیین اولم .

الله ارمه سلوک سکرده و ساقیه شردن حمدی

حفظ و ایینه ایلم . الله ارمه حاضر غائبان

عاشقان صادقان عیانی معاصری با لقت حال الله

مغول بدو ایلیم . آنگی جلایده خوشتر دخی ایینه

ادمیغیر . نائل ایلم . الله ارمه دعا کرم قبول ایلم .

خاطر غائب ظاهر باطنه ارمه دگر کیم دخی

دیم لم شو . رهبرایر طالب دلم نیاز لید

کارب مرده نیاز ایدوب حمدون عظیم دیم رب آیین

عیک صانع طرقت سکده مول طرفه نیاز ایدوب رکعت کما

دلم مرده نیاز ایدوب هر بری اوجوب

بسم الله الله الله

حاکم ملک ملک نور آنگی بر کمالک سرور مکی

آیاغله بعد بر ایضه حق عاقله شسته نای کمالک

نیان اولون ساقیه عیبه که سیک دیم دنیا پارتی

الله المشرقی والمغرب غایبنا قولوا فتم دیم الله مرشد

سراجی و حوهره فانی السجود دیم

آند سکده بشارت طالب مرده نیاز ایدوب سکده عیبه

حاکم خواجه دیم که

ای طالب دیدار اکره . دیم ایدوب مرده

عمر المصطفی و عمر رضا . دیم جمیع علم الیه و آخره

برای صوفی حشمت غفور و شرف . حمدون آمانی و آمانی بود

جمیع توفیق و برکت بر مقام انصاف ایدوب اولدیم

اولشاده . مقام مرشد عالم . عیبه ایدوب مرده

دیم نیاز ایدوب . آند کیم برشته کوره دیم که

دیم نیاز ایدوب . آند کیم برشته کوره دیم که

ای طالب دیدار اکره . دیم ایدوب مرده

شرف غفره . بفرع عیبه احمد بر ایضه

اصحابی عیبه دعوت ایدوب عیبه . عیبه ایدوب مرده

دیم نیاز ایدوب . آند قافون برشته کوره دیم که

ای طالب دیدار اکره

دیم ایدوب مرده . دیم ایدوب مرده

دیم ایدوب مرده . دیم ایدوب مرده

دیم ایدوب مرده . دیم ایدوب مرده

دیم ایدوب مرده . دیم ایدوب مرده

دیم ایدوب مرده . دیم ایدوب مرده

دیم ایدوب مرده . دیم ایدوب مرده

دیم ایدوب مرده . دیم ایدوب مرده

دیم ایدوب مرده . دیم ایدوب مرده

دیم ایدوب مرده . دیم ایدوب مرده

افضل من كل شئ له - هذا ارضي الله مقاصد - وايضا وبنات الله وبناته
 مني اناهي فوسل كنوزي ودمه

نام صاحب دیوانه
 نام دولت اندیشه است عشق بدارد اینان را
 قدیمی قرنی سلف اندیشه می باشد
 نام دولت اندیشه است عشق بدارد اینان را
 قدیمی قرنی سلف اندیشه می باشد

ای طلب و از آنجا که
درین صورت
از آنجا که
درین صورت

عنه لم يلب وبعده - الله - لم يزل يلهو به نقيب ديش وبلر
فيمر من سلكه فمترك مقامه - بقا ايشله في مقامه و درين
مقام اندر دوش آيدل اياقي درسته كتره و دوشكه

ایضا در دیوانه ای که از اندیشه اندیشه آگاهی روش و دیگر
هرک انجمنه پاک ایچی آیل موس سلطان احمد بزرگ مقاصد
حق ابراهیم مقاصد و چون دیان ابودردی - آنرا گویند
نیز در حدیث

ی طالب دماء اقدس لعلی انوار میباشند کوره دهر برنده
میدان اولاد نسل بر جنت و بهشت شادمانی است بزرگ

اقدیمولک معاصیر در عرصه ابریشمیه معاصره - دیوبند و نیاز ایدریت
میرزا غلامحاج میر حسن کتوره و دیگر

ای طالب دیار - انور دیوان شمس الدین محمد بن علی
صاحب بیرونیقت سید محمد حسن - حاجی نقی سید ولی الله دیوان
شاهی و خراسانی برشتی در حق ارباب دیار مقام دیار
دیوانه اندر دیار آندین دیوان طایفه انور در دیار که

ای طالب ویدار که
لنده قدرت قلبی این ملوک را
نوشته اند ملوک ملوک کیمیا
خدا ابد به پیشانده درین دنیا
در تاسه گتوره دیر که

ای طالب دنیا - اهل بیرون در میان محرم و طریقه خفا
عاجی بنامه - ولی سیدک دیر . محمد بنامه و بنامه بریدان
اندره به طریقت آخر - نه اکتوب داخل دیو و اکتوب
[اولی ص ۱۱۱] برنامه - حق ایشون بنامه

[illegible]

مرشد کلک حله
آمد مرشد ککوب بیاض شیریه و آخن میدانی هاشمه کنده
نیاز شیریه و آخن میدانی ارده شده آله واره برنی زنده
آب شاد آه آه آه دوست حاضر غلبه طاهر جان آینه
انکه کل حاضر عشق الحسین و سقاخانه عشقه الحسین و آب

همد روز سینه تیار آید : و آیه هم زاری و توبه و دعا
 و بخردن و آرد و زاری و سینه تیار آید
 و آید و سینه تیار آید و سینه تیار آید
 بسپاه امانه و سینه تیار آید
 در راه آدم خطره و سینه تیار آید

است چار گوشه دوست
 آیین صمدانم کمر دوست
 خزان پرده باز اند که نصرت
 کند دوست و دوست اولی دوست

ای طالب الله از ملک خود بخواستیم و یا از قدرت
لغت و بخواستیم و آنچه از ملک او و بخواستیم هر چه
و معنی از برای خود و از قدرت او

الله اعلم
مصابك
سبحانك
الله اعلم

[illegible]

درست است و گویا که او در
اینجا از خدمت خود قبول اوله ، رزق حاصل اوله -
ایم که فتح اوله ، ارض محمدی ظاهر بالیه یاریش اوله
صفت بر آید و دستگیر اوله ، بالم سلطان احمد زار

دم بر سر کرم اولیا کریمه شد . دبه
آب آن بجز مرده و غیره و در میان مرده نیاید و در
مرده شعله آتش دبه . مرده شعله آتش دبه .

هناك شجرة كروية خضراء زكية
وهي شجرة كروية خضراء زكية

مراجعی فی القرب مرشد و میدان دانسته نیان اردو میدان فاشد
شریت خاص آلود دارد بیکید مرزهای اوخریه

ترجمہ جہانم

بسم اللہ

اور تیرا کہتے اور جو محمد بن عتیقہ حضرت امام حسین
 اقدس بزرگ بن صوم عقیقہ تھے دگر بوردہ تھیں اولادہ جانور
 اور داو طیبہ لڑنے و نیت جہانم سائیم فاعیہ الزکریا من متعاقبہ
 دو و از دہ امامہ و چار دہ شیعہ امام علیہ اقدس بزرگ حضرت
 سونفہ و رجال نجیب ا۔ تیرے کہتے عابدی خاطر و ناظر اولہ
 ہونے مگر کہتے بزرگ رحمت مؤمنہ کہ جگہ پر منہ لگو
 بر جان صد کمال فاطمہ امام حسینہ امام حسینہ علی را بے جلوہ
 الامام من علی محمد و آلہ و اولادہ و آلہ بنیہ اجماع

بسم اللہ

و ایستو اللہ التوبیۃ و در بوردہ تھیں سبکی و بزرگ
 بزرگ بزرگ و اولادہ و اولادہ بزرگ بزرگ و اولادہ
 بزرگ بزرگ و اولادہ و اولادہ و اولادہ

ہذا صلواتی شریفہ

(بسم اللہ)

اللہ صلواتی شریفہ و در بوردہ تھیں سبکی و بزرگ
 سیدنا الانبیاء محمد بن مصطفیٰ
 صلواتی شریفہ و در بوردہ تھیں سبکی و بزرگ
 امام الخو علیہ السلام و در بوردہ تھیں سبکی و بزرگ
 علی بن ابی طالب و در بوردہ تھیں سبکی و بزرگ
 فاطمہ الزہراء و در بوردہ تھیں سبکی و بزرگ
 حبیبتہ الکبریٰ الامام حسن و در بوردہ تھیں سبکی و بزرگ
 علی بن ابی طالب و در بوردہ تھیں سبکی و بزرگ
 و در بوردہ تھیں سبکی و بزرگ
 الظہور بآمر کربلا اللہ صلواتی شریفہ و در بوردہ تھیں سبکی و بزرگ
 و در بوردہ تھیں سبکی و بزرگ

و در بوردہ تھیں سبکی و بزرگ

بسم اللہ

بسم اللہ التوبیۃ و در بوردہ تھیں سبکی و بزرگ
 اللہ صلواتی شریفہ و در بوردہ تھیں سبکی و بزرگ
 علی بن ابی طالب و در بوردہ تھیں سبکی و بزرگ
 فاطمہ الزہراء و در بوردہ تھیں سبکی و بزرگ
 حبیبتہ الکبریٰ الامام حسن و در بوردہ تھیں سبکی و بزرگ
 علی بن ابی طالب و در بوردہ تھیں سبکی و بزرگ
 و در بوردہ تھیں سبکی و بزرگ
 الظہور بآمر کربلا اللہ صلواتی شریفہ و در بوردہ تھیں سبکی و بزرگ
 و در بوردہ تھیں سبکی و بزرگ
 الطاہرین

ترجمان افشار

بسم الله

حمد لله که من اولاد منده جانم

جان و دل و عشق و جانم که آید

راه طاعت و تقوی و عبادت و عبادت

خواب غفلت و امان و جانم که آید

اولد یکی امام بنده من کرد و آید

بیشتر یکی خفته ده اولد منورده و آید

مذهب من جعفر و یونس و یونس

پیر استاد حاجی و کتاتر قطب اولیا

حق و یونس و یونس و یونس

منشده اولد محمد و هب و منورده

ترجمان محمد کمال امام حسن و امام حسین علی بن ابی طالب

۱۲

بسم الله

ترجمان افشار کلبانک

وقت شریف و خیر اولد خیر و فتح اولد شیر و فتح اولد مکر

مات اولد منافق و بیار اولد مؤمن و شاه اولد مؤمن و اولد

اولد سرور و مستور اولد کوه و سرور اولد خاندان و فقرا

معصوم اولد ارحم و معصوم و یونس و یونس و یونس

یکجیز اولد اولد یکی امام اوهد و معصوم و یونس

افند و یونس و شفا و شفا و یونس و یونس و یونس

پیر و یونس و یونس و یونس و یونس و یونس

افند و یونس و یونس و یونس و یونس و یونس

بیشتر و یونس و یونس و یونس و یونس و یونس

شفا و یونس و یونس و یونس و یونس و یونس

شفا و یونس و یونس و یونس و یونس و یونس

یونس و یونس و یونس و یونس و یونس و یونس

یونس و یونس و یونس و یونس و یونس و یونس

افند و یونس و یونس و یونس و یونس و یونس

نوش و یونس و یونس و یونس و یونس و یونس

کوه و یونس و یونس و یونس و یونس و یونس

ترجمان جهان شور

بسم الله الرحمن الرحیم

هو حنیف و شاکر و شاکر و شاکر و شاکر و شاکر
اما لکم شهادت و شهادت و شهادت و شهادت و شهادت

ترجمان امام

ایم و اولد

بسم الله الرحمن الرحیم

ایم و اولد

سور الله علی المسبح لعل الله علی قالی المسبح

ترجمان تراش

ترام و اولد

بسم الله الرحمن الرحیم
تفاهت و تفاهت و تفاهت و تفاهت و تفاهت
تفاهت و تفاهت و تفاهت و تفاهت و تفاهت

تراش اولد برکون مت خدایه

نولام محمد مصطفی

تیرا فایستور بر خوارچی به

اسیر اولد علی بن ابی طالب

ترجمان محمد کمال امام حسن و امام حسین علی بن ابی طالب

ترام و اولد

چون تراش اولد برکون اولد صفا

اهل بیت و یونس و یونس و یونس و یونس

نارک اولد آیت و یونس

هر تراش اولد آیت و یونس

ترجمان محمد کمال امام حسن و امام حسین علی بن ابی طالب

ترام و اولد

یا ترام الله فالدی و یونس و یونس و یونس

اکو و یونس و یونس و یونس و یونس و یونس

یا ترام صفا و یونس و یونس و یونس و یونس

هر شديده در بریده بپرسه دخته ایمانه
 قالقار ساه الله قالقار ساه در آمت فایده الآنه
 اعوذ بسم الله الخیر فایده آیت الکرسی بیده
 تبارک الذی بیده الملك و هو علی کل شیء قدیر الذی
 خلق الموت والحیوة لیلکوا ایها احسن عملا وهو العزیز
 العفود صدق الله العظیم ربنا محمد الآخرة
 فی نورین مبارکین اوفیه

بسم شاه الله الله دست قدرت الله جمال الیوم
 کمال رسول الله کرم شاه دلاکت عالم کرامت
 خنکار حاجی سکنان و بیحدرة عالم سلطانت
 رحمان محمد الآخرة

(طالع مرسته باشی اوستد یونان)
 (مرسته مرسته یونان اوسته)

بسم شاه الله الله
 جان دلدن مغلوب لا اولیا اذکاته
 حمد لله یه لودق پرین دیوانه

حرف تصویر و آماک ایمان و کز ایدم زلت
 سیغوب کلام اولی لطیفه لمسائه
 حاشی فیکان تم قیلدم یوزلده ترجیان
 الله اولی الله حاشی پرین دیوانه
 فی بعده شیر حاشی اوفیه

بسم الله الرحمن الرحیم ربنا اعلی المنا و ابر
 نعقلنا و ترجیا لنکوف من الخا حریب
 الله الله یوزر یوزر اوزر دوده حوتمه علو دیوانه
 اوتوک داد تصویرده حاشی فیکان تم ترجیان
 یوسفیه آغیریمش ایچمن و کوجتمش جان فیکان
 وارایسه دله کاسون بیلک کسور حق طیب ایلسون
 الله اولی الله

و یوسف دوده . بسم مرسته یونان کز ایدم زلت
 یوز اوقیه :

بسم الله الله الله
 اولی عشقنه من کتر کیمیه
 یوز خالک ایدم دودک زبیه

کیون قیغوسوزد فایح عزت
 هویدم ارنلرک دسته

رحمان محمد کمال امام حسن و امام حسین علی رابله صلوات
 بیده دوده لوده . مرسته کسانجه . بیده مرسته . مرسته
 د آییج ارنلرک صدق و هوک طرفه (محمد سعید) دوه یوز یازده
 و مرسان بوسته دم یاز ایدم برین اوطه

فی زبده و بارق جماعت

بسم شاه الله الله

السلام علیک ای اولی
 جان کویله دافرحق کورتو

بو دنیا و ارنلرک یونان کز ایدم زلت
 بسم الله الرحمن الرحیم یونان کز ایدم زلت
 رحمان محمد کمال الآخرة

بسم ایدم اوسته جمعه :

جهانکدر سندر نورالک و کورعالت سوزده ماجر

آیاغ باسیدی اوسته حوق
 اولی باشک فایح دکلای

نیاز اوتسون سکا دنیا و عقبا
 که سینیک دین دنیا یادشاهی
 بسم الله الرحمن الرحیم ربنا اعلی المنا و ابر
 ربنا اعلی المنا و ابر ربنا اعلی المنا و ابر
 فایما قولوا تم وجه الله بهما هم فی حوریه
 من انوار الجنود رحمان محمد الآخرة

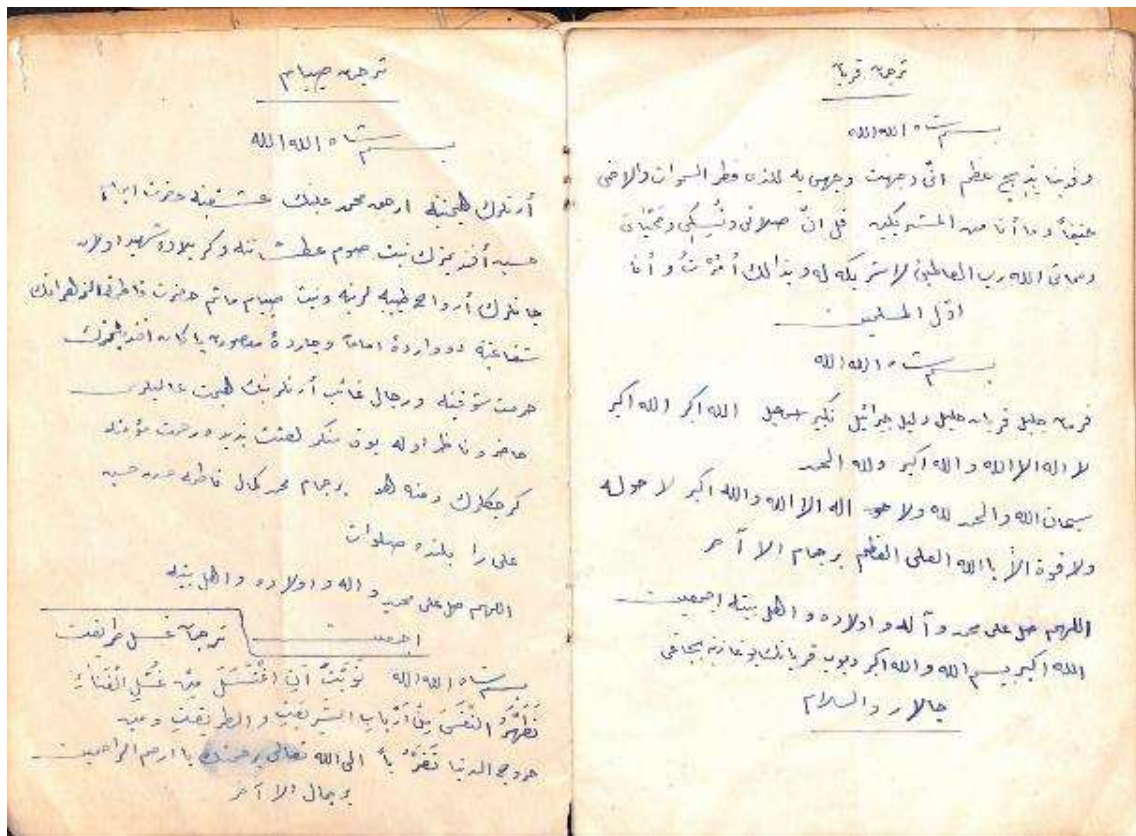
فی غنله قزمانده دیا و قن حاشیه اوفیه

بسم شاه الله الله
 اللهم اقب اوجیه نیک نورالرحمة و اهل البیت
 اخترهم علی العالمین اللهم ربنا اعلی المنا و ابر
 کسرها فایح الکافی و العافی و الفایح الفایح

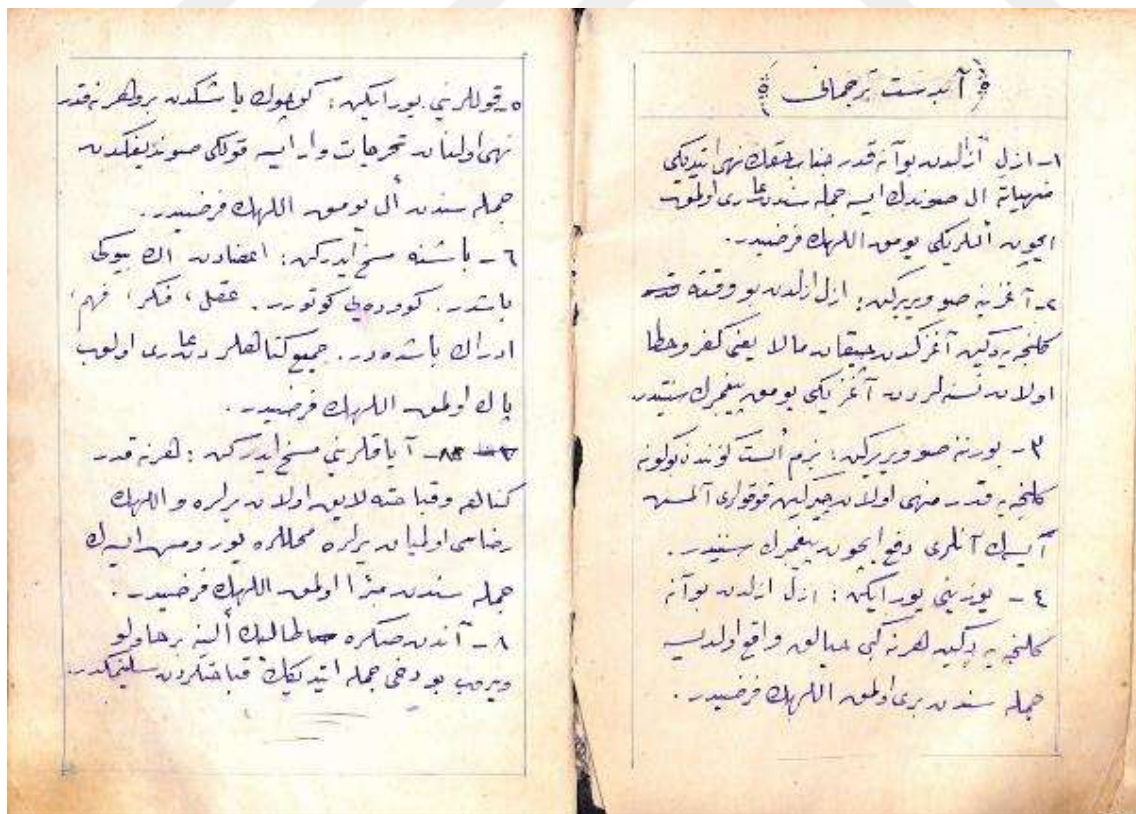
فی غنله قزمانده

بسم الله الله الله

بسم الله الله الله

4.3. Beyân-ı Erkânâme-i Muhammed Âlî – B Nüshası Tıpkıbasım

[illegible]

دوباره چرا قلک مجلسی او باند قد فکرة تحمید قبول طریقه
طوبی بوی او قوی :

شاه صبه خاور الرضا لهم شاه صبه كبريا
 اول امام نيقا صبه العيانك عشقه
 لهم محمد باقر اولكم نسل باق رضى
 معجز الصادق امام ليعلمك عشقه
 موسى الاظم امام سفر از كل هو
 لهم على موسى الرضا اول اصفياءك عشقه
 شاه تقي و باقرى لهم صبه العاكف
 اول محمد مبرك صاحب لوانك عشقه

اختیار از مرقع لقمه لقمه ای او در کمر بند همار و بناظر اوله .
 الله ایله بنی او به ایلی امام او بدست معصومك اختیار
 قطعه دهنه دیباغه آریام . نفس من روح بطریق ماه
 بولم . همه این اختیار آینه صفا فی لایق کمر بکمر اوله .
 خدمت من و بناظر لقمه قبول و دراز من حاصل اوله . نور بی کرم
 اسم علی طبع کمری بر من ضابطه حاجی کتب سهول حاضر
 و غائب ظاهر ظاهر ظاهر عالمی و صفا نظر لری
 او در کمر بند سایه اوله . دل بر دهنه نفس قدرت ضابطه
 اختیار دهنه اوله . اگر مکتوب دهنه تقوا .

اند مرشد اعوذ بسم الله ارفع افعاضه ورف فانه وبر
صلوات ونا دعی قرآنه ایدوب و نوسنه نیاز ایدوب قالقوب
ارید ایدوب فرساند بوسته نیاز ایدوب بوستک قدسین بیغوب
قلید قار شو بو قانی اوقوب

الله اکبر الله اکبر الله اکبر الله اکبر الله اکبر الله اکبر
اشهد ان لا اله الا الله اشهد ان محمد رسول الله اشهد
ان محمد رسول الله اشهد ان امیر المؤمنین علی و الله
اشهد ان امیر المؤمنین علی و الله حتی علی الصلاة حتی
علی الصلاة حتی علی الصلاة حتی علی الصلاة حتی علی
فیر العمل حتی علی محض العمل قد فأت الصلاة قد فأت
الصلاة الله اکبر الله اکبر لا اله الا الله

استغنی الله
نوبت اید افعاضه خاضه الله لوفوبه قریه الاله
نوبت اید افعاضه خاضه الله لوفوبه قریه الاله
نوبت اید افعاضه خاضه الله لوفوبه قریه الاله
نوبت اید افعاضه خاضه الله لوفوبه قریه الاله
نوبت اید افعاضه خاضه الله لوفوبه قریه الاله

عمله جانر آقا قد باسبه افعاضه ورف فانه وبر
بعد مرشد طاهره خطابا ایدوب باسبه افعاضه ورف فانه وبر
لا ندید و نوبت افعاضه ورف فانه وبر
لهر کله کیم طالع اولیوس سیکر طالع اولیوس سیکر
دیرک مرشد و ایدوب لهر کله کیم طالع اولیوس سیکر
طالع اولیوس سیکر و ایدوب لهر کله کیم طالع اولیوس سیکر

مرشد دخی لهر کله کیم طالع اولیوس سیکر
طریقته منظر طالع اولیوس سیکر و ایدوب لهر کله کیم طالع اولیوس سیکر
دیم لهر کله کیم طالع اولیوس سیکر و ایدوب لهر کله کیم طالع اولیوس سیکر
طالع اولیوس سیکر و ایدوب لهر کله کیم طالع اولیوس سیکر

لسم الله الرحمن الرحیم نصره الله و فتح قریه و المؤمنین
یا الله یا محمد یا علی مددای بر طریقته دخی کتاسه و فی حال
محمد الخ... دخی مرشد و جرافه و فرساند بوسته
نیاز ایدوب اشیکه کلعب باسبه و صلحی بیقرار
اشیکه نیاز ایدوب و صلحی صاع الیه صول قولتغنی ایدوب
بو ترجان اوقوب بسم الله الرحمن الرحیم ربنا ظلمنا انفسنا
و ایدوب تغفر لنا و رحمتنا لعلکون من الخاسرین

بسم الله الرحمن الرحیم الله الهم ادره یونیم برده اوزوم
دار منقوره ده هویم برده یونسه باقر قربان، ثم ترجمانه
یونسه برده افریمه، افریمه، و یونسه هایتقا داسه
فاد ایدوب طالع اولیوس سیکر، طالع اولیوس سیکر
الله ابوالله لهور و ست!

مرشد آیه جعفر خطابا بو فاندیه افریمه سیکر؟ سیکر
عمله جانر الله ابوالله دخی بر بریه نیاز ایدوب لهر دخی
مرشد نیاز ایدوب تا بنی تسلیم ایدوب مرشد بو فاقوب
بسم الله الرحمن الرحیم الحمد لله الذی جعل النبی والمرجع
والمنز والمحاب والامه سید محمد و الله الطیبه الطاهره
سجانه الذی اسرته بعبید لیل المولد طهرم الی المجد
الذی جعل فی بارکنا حوله لدریم منه آنا اننا الله لهور
البصر آتم الله الاله الاله کل شیء لعلک
الاله و صبه له اظک و الله و صبه له اظک و الله و صبه له اظک
لهر کله کیم طالع اولیوس سیکر و ایدوب لهر کله کیم طالع اولیوس سیکر
طالع اولیوس سیکر و ایدوب لهر کله کیم طالع اولیوس سیکر
طالع اولیوس سیکر و ایدوب لهر کله کیم طالع اولیوس سیکر
الله اکبر الله اکبر لا اله الا الله والله اکبر الله اکبر والله اکبر
والله یا شاه اولیا لهور و ست دخی ایدوب تا بنی تسلیم

با سبه کیم دخی لهر دخی مرشد و جرافه و فرساند بوسته
نیاز ایدوب بو ترجان اوقوب
بسم الله الرحمن الرحیم الله الهم ادره یونیم برده اوزوم
دار منقوره ده هویم برده یونسه باقر قربان، ثم ترجمانه
یونسه برده افریمه، افریمه، و یونسه هایتقا داسه
فاد ایدوب طالع اولیوس سیکر، طالع اولیوس سیکر
الله ابوالله لهور و ست!

مرشد آیه جعفر خطابا بو فاندیه افریمه سیکر؟ سیکر
عمله جانر الله ابوالله دخی بر بریه نیاز ایدوب لهر دخی
مرشد نیاز ایدوب تا بنی تسلیم ایدوب مرشد بو فاقوب
بسم الله الرحمن الرحیم الحمد لله الذی جعل النبی والمرجع
والمنز والمحاب والامه سید محمد و الله الطیبه الطاهره
سجانه الذی اسرته بعبید لیل المولد طهرم الی المجد
الذی جعل فی بارکنا حوله لدریم منه آنا اننا الله لهور
البصر آتم الله الاله الاله کل شیء لعلک
الاله و صبه له اظک و الله و صبه له اظک و الله و صبه له اظک
لهر کله کیم طالع اولیوس سیکر و ایدوب لهر کله کیم طالع اولیوس سیکر
طالع اولیوس سیکر و ایدوب لهر کله کیم طالع اولیوس سیکر
طالع اولیوس سیکر و ایدوب لهر کله کیم طالع اولیوس سیکر
طالع اولیوس سیکر و ایدوب لهر کله کیم طالع اولیوس سیکر

دخی مرشد و جرافه و فرساند بوسته
نیاز ایدوب برده اوزوم
بعد ایدوب اوزوم قالقوب میدانده طهره بیغوب افریمه
ما نلک برده باسبه و صلحی آتوب کیم و میدان
اشیکه کلعب نیاز ایدوب بو فاقوب بسم الله الرحمن الرحیم
خمسه فلقنا لهر و شد و ایدوب و ایدوب و ایدوب و ایدوب و ایدوب
تبدیلد... دخی دخی و صلحی مرشد و ایدوب

و مرشد دخی تیغ بنی لیسلم ایله . لیسلم دخی تیغ بنی آقوب
 نیا زاده راک طایفه یانه کلوبه بویه طافار کیه بوجانی
 اوقوب . بسم الله الرحمن الرحیم . انه اولی بنی وضع للناس
 لذلک سیکه ما . لا و لذلک للعالمیه فیہ آیات نبات
 مقام ابرهیم و منه دله لایه آینه . حمد لله العظیم
 بسم شاه الله . فدیست طایفه الم دلسه
 کتواریه قلیشیم بیرینی . لیسلم ایله مرشد ائیکه طوقه .
 طاقدی سلیمان بویوم تیغ بنی . برهان محمد الخ . دیوب
 تیغ بنی الیه باب طایفه صاع الله طونیه ادب اوردیه
 ائیکه لیل ائیکه یاز ایوب ائیکه کیه لر . بسم آینه
 آینه بوجانی اوقوب . بسم الله الرحمن الرحیم . و طوقه
 بختیاریه طایفه مریه و دله طایفه . برهان محمد الخ .
 بسم آینه اوقوب بوی اوقوب . بسم شاه الله الله
 عرصه طایفه طوقه دار ارا زاده و زوم
 فاک دله طایفه طوقه و طوقه بویوم
 لیسلم دخی تیغ بنی لیسلم ایله مرشد ائیکه طوقه .
 بسم آینه اوقوب بوی اوقوب . بسم شاه الله الله
 عرصه طایفه طوقه دار ارا زاده و زوم

بسم آینه اوقوب بوی اوقوب . بسم الله الرحمن الرحیم
 الحیه بالشوم ساندک متقرباً و صیداً و طاباً
 بالسر و الفیقه منهم و منه الزهراء و شید و شید السرم
 اهل بنی النبوة و منه الرساله و سبط النبی و خزانة العلم
 و طایفه و حقه الله و برکاته . بسم آینه اوقوب
 الحمد لله علیکم ای شریعت ادری . مرشد سلام آل
 بسم آینه دخی اوقوب . السلام علیکم ای طریقت بری .
 بسم آینه دخی اوقوب . السلام علیکم ای معرفت کمالی .
 بسم آینه دخی اوقوب . السلام علیکم ای حقیقت حقایق
 مرشد سلام آل . آینه حقه لیسلم دخی اوقوب
 بسم الله الرحمن الرحیم . بیا طایفه افسان اولم تقی لیا و تر حیا
 لکونه مریه طایفه . بسم الله الرحمن الرحیم الله ارا زاده بویوم
 اوری دار مریه . مرشد طوقه . بیا طایفه افسان اولم تقی لیا و تر حیا
 دیوانه مرشد طوقه . بیا طایفه افسان اولم تقی لیا و تر حیا
 اورد ای امام اورد دت مصوم ائیکه طایفه و طوقه
 و طوقه دخی اوقوب . السلام علیکم ای معرفت کمالی .
 و طوقه دخی اوقوب . السلام علیکم ای حقیقت حقایق
 بیا طایفه افسان اولم تقی لیا و تر حیا . بسم آینه اوقوب

بسم بوی اوقوب بوی اوقوب . بسم الله الرحمن الرحیم
 خلا نه در و سید ائیکه طایفه ائیکه طایفه ائیکه طایفه
 قاصد بویوم تیغ بنی لیسلم ایله مرشد ائیکه طوقه .
 نیا زاده راک طایفه یانه کلوبه بویه طافار کیه بوجانی
 اوقوب . بسم الله الرحمن الرحیم . انه اولی بنی وضع للناس
 لذلک سیکه ما . لا و لذلک للعالمیه فیہ آیات نبات
 مقام ابرهیم و منه دله لایه آینه . حمد لله العظیم
 بسم شاه الله . فدیست طایفه الم دلسه
 کتواریه قلیشیم بیرینی . لیسلم ایله مرشد ائیکه طوقه .
 طاقدی سلیمان بویوم تیغ بنی . برهان محمد الخ . دیوب
 تیغ بنی الیه باب طایفه صاع الله طونیه ادب اوردیه
 ائیکه لیل ائیکه یاز ایوب ائیکه کیه لر . بسم آینه
 آینه بوجانی اوقوب . بسم الله الرحمن الرحیم . و طوقه
 بختیاریه طایفه مریه و دله طایفه . برهان محمد الخ .
 بسم آینه اوقوب بوی اوقوب . بسم شاه الله الله
 عرصه طایفه طوقه دار ارا زاده و زوم
 فاک دله طایفه طوقه و طوقه بویوم
 لیسلم دخی تیغ بنی لیسلم ایله مرشد ائیکه طوقه .
 بسم آینه اوقوب بوی اوقوب . بسم شاه الله الله
 عرصه طایفه طوقه دار ارا زاده و زوم

بسم بوی اوقوب بوی اوقوب . بسم الله الرحمن الرحیم
 خلا نه در و سید ائیکه طایفه ائیکه طایفه ائیکه طایفه
 قاصد بویوم تیغ بنی لیسلم ایله مرشد ائیکه طوقه .
 نیا زاده راک طایفه یانه کلوبه بویه طافار کیه بوجانی
 اوقوب . بسم الله الرحمن الرحیم . انه اولی بنی وضع للناس
 لذلک سیکه ما . لا و لذلک للعالمیه فیہ آیات نبات
 مقام ابرهیم و منه دله لایه آینه . حمد لله العظیم
 بسم شاه الله . فدیست طایفه الم دلسه
 کتواریه قلیشیم بیرینی . لیسلم ایله مرشد ائیکه طوقه .
 طاقدی سلیمان بویوم تیغ بنی . برهان محمد الخ . دیوب
 تیغ بنی الیه باب طایفه صاع الله طونیه ادب اوردیه
 ائیکه لیل ائیکه یاز ایوب ائیکه کیه لر . بسم آینه
 آینه بوجانی اوقوب . بسم الله الرحمن الرحیم . و طوقه
 بختیاریه طایفه مریه و دله طایفه . برهان محمد الخ .
 بسم آینه اوقوب بوی اوقوب . بسم شاه الله الله
 عرصه طایفه طوقه دار ارا زاده و زوم
 فاک دله طایفه طوقه و طوقه بویوم
 لیسلم دخی تیغ بنی لیسلم ایله مرشد ائیکه طوقه .
 بسم آینه اوقوب بوی اوقوب . بسم شاه الله الله
 عرصه طایفه طوقه دار ارا زاده و زوم

واشهد انه أمير المؤمنين علي بن أبي طالب
 واشهد انه أمير المؤمنين محمد بن عبد الله
 واشهد انه أمير المؤمنين جعفر الصادق
 واشهد انه أمير المؤمنين موسى الطاهر
 واشهد انه أمير المؤمنين علي بن الرضا
 واشهد انه أمير المؤمنين محمد بن الفضل
 واشهد انه أمير المؤمنين علي بن الحسين
 واشهد انه أمير المؤمنين محمد بن عبد الله
 واشهد انه أمير المؤمنين جعفر الصادق
 واشهد انه أمير المؤمنين موسى الطاهر
 واشهد انه أمير المؤمنين علي بن الرضا
 واشهد انه أمير المؤمنين محمد بن الفضل

أي طالبه ديا - آية: بولند آية امام الامير بنو واصل
 بنوا - بالاد سويلم - حرام يمين - مشهور بنو واصل
 كيه كيه طوتم - فميت آية - فسداليم - كورد يكي
 آية - كورد يكي سويلم - الكرم فميت يكي سويلم
 اليك اير سويلم يره ال سويلم - سويلم كيه يكي سويلم
 غيرت الي باوه - فميت سويلم - كورد يكي - فميت
 الي - لم يره - فميت سويلم - فميت سويلم

برسيه فميت - اولد ديت معلوم يكي بنو واصل
 اقرا - كيه صاخر الي - فميت سويلم - فميت
 اسرايه آياه اول - فميت سويلم - فميت
 اسقول - فميت سويلم - فميت
 مرشد فميت محمد صطفى - فميت سويلم - فميت

اوله و آخره - بسم الله الرحمن الرحيم
 كل آية بالله وملائكته وكتبه ورسله
 انه لا اله الا هو العزيز الحكيم انه الذي هدانا
 لهذا الا كنا لنهتدي لهداه - بسم الله الرحمن الرحيم
 لله الذي جعل التاج والمعراج والحجاب والبراق
 سيدنا محمد وآله الطيبين الطاهرين - سويلم
 بعده ليلته من القسمة طرلم آية المسجد الاقصى
 ليله ليله من آياته انه هو السميع العليم - آية الله
 لا اله الا هو كل شيء له ذلك انه وجه له احكام
 ترسمونه - بسم الله الرحمن الرحيم - آية الله

محمد علي تاج العالم فيه غوث الواسطية فخر الزمان
 حضرت ميرزا حاجي بكاشه ولى ارساق الشهابية - فميت
 تكبير - الله اكبر الله اكبر لا اله الا الله الله اكبر
 والله الحمد - ديوپ تاجي باشه كيه - و آية تاجي
 اوج دوكوم اوره - فميت سويلم - فميت
 اوقوم - بسم الله الرحمن الرحيم قد لعوالله احد الله الصمد
 لم يلد ولم يولد ولم يكن له كفوا احد - بالاديه
 آسوا اصبروا وصابروا - فميت سويلم - فميت
 فميت سويلم - الله اكبر الله اكبر لا اله الا الله الله اكبر
 الله اكبر والله الحمد - ديوپ تاجي باشه كيه - فميت
 فميت سويلم

أي طالبه اير يكيه اقرا - فميت سويلم - فميت
 آية تاجي ديوپ تاجي باشه كيه - فميت سويلم - فميت
 تاجي - فميت سويلم - فميت
 أي طالبه اولد فميت سويلم - فميت سويلم - فميت
 فميت سويلم - فميت سويلم - فميت

دار ده بوي لوقيم: بسم الله الله الله
 محمد كيم مده اولدم غده فميت
 فميت سويلم - فميت سويلم - فميت
 فميت سويلم - فميت سويلم - فميت
 فميت سويلم - فميت سويلم - فميت
 فميت سويلم - فميت سويلم - فميت
 فميت سويلم - فميت سويلم - فميت
 فميت سويلم - فميت سويلم - فميت
 فميت سويلم - فميت سويلم - فميت

فميت سويلم - فميت سويلم - فميت
 فميت سويلم - فميت سويلم - فميت
 فميت سويلم - فميت سويلم - فميت
 فميت سويلم - فميت سويلم - فميت
 فميت سويلم - فميت سويلم - فميت

اخذند معیه در دستگیر اوله . اوله ایکی امام اوند دشت مقوم
 یالامه اخذند بزرگ خبر نصرتی اوند بریزده ساجان اوله . و
 یو جان دخی الله ایتر افرانده ثابت قدم المیوب کونو
 ایشلده بولندیرم . نامرده محتاج ایمییه . دجوی و اخروی
 مراد و مقصودنی نائل الیه . شریعتک ساقینده دقت الیه .
 قصتی غنی اوله . اوخوری آیین اوله . الله ایتر سالوس بکرند
 جمله مدی عطف واسیه الیه . الله ایتر شاهزاده ، غاشان
 عاشقانه ، صادقانه ، صبا ، مقامداری بالعتی حال الله
 عضول ید بر اوله . ایکی جهانه قوتی غیر دده واسیه اورینجه
 نائل الیه . الله ایتر عازم قبول الیه . قاعر غائب
 ظاهر ناطقه ایتر و کر کیکار دمنه لغو دیم لغو
 طبع الیم طلب دایه نیاز ایصب کلوب ریشه نیاز ایصب
 جمله دده جملیه دیریک آیه جملک معاف طریقه حکمران حیل طریقه
 نیاز ایتیکد نصرت و دهر ریشه نیاز ایصکه طبعی بوی لغوی
 بسم الله الله
 حمد الله سندک نور الهی یوزکده عالمک مهر الهی

آیا غلک با صید غنی ای مقدر بود . ایتر با شک تاج و کلاه
 نیاز اولوسو سقا دینا و عیبا که سندک دهر و یاز ایشل
 لله المشرق و المغرب فایضا تولوا ختم و حر الله . مرشد دخی
 سنجیم فی دجوهیم سید السجود . دیم . آندده صکره طبع الیم طلب
 مرشد نیاز ایتیکد نصرتک نصرت طریقه قولده دیم که
 ای طلب دیر الهی ! بولا ایتر میده آندده مرشد قی محمد العظمی
 احمد متا . پوستی دیر . جمیع علوم و طریقه و آفریده بونک یوزی صوب
 حرمت ضلوعه ایشلده . جمله دیک آتای و آتای بود . جمیع مومنه
 و مومنه یوز مقامد دهر حقیقت ایدوب و اصل دیر اولشدر .
 مقام مرشد شایسته . حق ایشلده مقامد . نیاز ایدلم .
 آندده طبعی پوسته کتوره و دیم که
 ای طلب دیر الهی ! بولا ایتر میده آندده طبعی عیال لغوی
 صید کرا . پوستی دیر . شریعتک طریقه . معرفتک
 نصرتک اولک بای بود . حق مقام کلیمک شریعت . الحقیقت
 معرفت . حقیقت یلین . مقام طبعی عیال . حق ایشلده
 مقامد . دیوب نیاز ایتیریب آندده دهر کتوره و دیم که

ای طلب دیر الهی ! بولا ایتر میده آندده تحت محمدی دیر .
 منزل غنیر حقه بیغیر عالیه اخذند اهوره قویوب اصحاب
 حق دعوت ایتیک مقامد . حق ایشلده منزل . دیوب
 نیاز ایتیریب آندده قانونه چراغ کتوره و دیم که
 ای طلب دیر الهی ! بولا ایتر میده آندده قانونه چراغی دیر . جمله
 عالم و جمله جانر بونک قیدله منور لوب شعلک جمال شایسته
 ایدله . حق ایشلده مقامد . دیوب نیاز ایتیریب آندده
 آشی پوسته کتوره و دیم که
 ای طلب دیر الهی ! بولا ایتر میده آشی پوستی دیر . جمیل
 پیشوایی ولد تسکره لذت و برکتی و ترم سرری ترم ایتیریب .
 اسلام مسطخرک معای و سید علی سلطان اخذندک شریک .
 حق ایشلده مقامد . دیوب نیاز ایتیریب آندده آتاکم پوسته
 کتوره و دیم که
 ای طلب دیر الهی ! بولا ایتر میده آتاکم پوستی دیر .
 یوز مقامد جناب شعلک ناله و حق بیستوب اللهک دستوری
 افتخار دیم . امام صیه اخذندک مقامی و عالم سلطان
 اخذندک منزلده . حق ایشلده مقامد . دیوب نیاز
 ایتیریب آندده آتاجی پوسته کتوره و دیم که

ای طلب دیر الهی ! بولا ایتر میده آتاجی پوستی دیر .
 شاه ولد نیاز اخذندک اسب غنیر دیر بولامه و کتله نیاز
 مبارک ملک غنیر قید علی سلطان اخذندک مقامد .
 حق ایشلده مقامد . دیوب نیاز ایتیریب آندده
 مرجه نیاز پوسته کتوره و دیم که
 ای طلب دیر الهی ! بولا ایتر میده مرجه نیاز پوستی دیر .
 حضرت طریقه اسلام اخذندک مقامد . ایتر درگاهنده
 اولد یوز مقام داخل لوتور . حق ایشلده مقامد . دیوب
 نیاز ایتیریب آندده نقیب پوسته کتوره و دیم که
 ای طلب دیر الهی ! بولا ایتر میده نقیب پوستی دیر .
 قیغور سلطان اخذندک مقامد . حق ایشلده مقامد .
 دیوب نیاز ایتیریب آندده آتاجی پوسته کتوره و دیم که
 ای طلب دیر الهی ! بولا ایتر میده آتاجی پوستی دیر .
 جری انصیدان آیدوب پاک ایچی آتاجی سلطان اخذندک
 مقامد . حق ایشلده مقامد . دیوب نیاز ایتیریب آندده
 کوره یوز کتوره و دیم که
 ای طلب دیر الهی ! بولا ایتر میده کوره یوز کتوره و دیم که

هیکل اولاده نئم لر ییشیجه قورنا یلور . شاه شازاد اقمه مرکه
مقامید . حقرا ایستلیه مقامده . دایم یایا اتمه ربیب آده
حرالیه بوسته کتوره ورمکه :

بسم الله

ادھر دوت۔ لکھنؤ لکھنؤ لکھنؤ :

وخراسان بدو شده نیاز آید بمقامه اولو رتبه مرشد
محمود ابراهیم بن محمد بن نیاز آید و السلام

عالمه و دانسته که شمس ز روی انور عتقه
 کرم بدی دست خنده جانده و زلزل عتقه
 دسبم جانده کور بخ فقی کور عتقه
 اول چرخ زیندگار الله تبارک و تعالی عتقه
 کرم بدی موصوفه روی عتقه
 کور بایسته سبیل آیدم او نه ای کور عتقه

سقا هم یا حسنه

بجای محمد ای آفره. انور دده حق خیر حق شمس الله الله الاله هو و است
 دسبم داره و ده. مرشد استو کلینک او قویه
 بسم الله الله حسنه ای کرم بدی اولیا ای کرم بدی اصفا و کرم بدی
 صفا و کرم بدی اخذ من حضرت علی روع و انور شاد و ضلله و ده
 جانده و غیر برده فرما رزمه ارباب. الله انور زیا زیا رزمی
 حمله و شفا عتقه ظاهر باطنه جمله مره مبرور و مقدر ایله
 اربعه محشای و او نه ای امام و او نه دیت معصوم باج و دلیزک
 غیر محشای و غیره و سبیل ایله. حضرت میر اندرز و سبیل زلزل
 عالم سلطان. سبیل سلطان و آفرینای سلطان اخذ من و ده
 حفا انور ای محمد منی فرمایا ایله. الله انور و سقا هم
 شمس با کرم بدی آیه حلیله نه ماحده ایله و ده و ده و ده

کتی که بر روی غم و غم کرم بدی. دم کرم اولیا عتقه
 سید الشهدا کرم بدی انور عتقه و ده. دسبم
 ساقی شربت طاسی برین قویه نیاز ایوب آیا قده و ده و ده
 انور محسنه ساقی مردانه عتقه و ده
 سقا عتقه و ده و ده ایله مرید عتقه و ده
 محبت خاندانک باطری پست و ده و ده
 حسنه ایله عتقه و ده و ده ایله عتقه و ده
 چرخ محمد ایله. مرشد کرم کلینک او قویه

بسم الله الله جمله خد متدک قبول اوله. مرادک
 حاصل اوله. ایتم که فتح اوله. سید فراسه و سلمان باک
 اخذ من و ده و ده ایله و ده ایله سبیل ایله
 ظاهر باطنه با. و با و ده اوله. حضرت میر اندرز و سبیل
 عالم سلطان اخذ من و ده ایله. دم کرم اولیا کرم بدی
 انور عتقه. بعد مرشد حضور و ده و ده
 قائمیه. بعد جاب و فرای ایله آفرین خدای
 او نه قویه و ده ایله مرشد حضور و ده و ده
 ایله و ده و ده ایله. بعد فرای و ده ایله

و جاب ای صاف ایله قبول و ده و ده. بوز جاب او قویه

ترجمان فراسه. بسم الله الله
 حسنه ایله کرم کرم با شیده
 زینده لعنت ایتمک ایتمک

نه سده کرم نه خود اخذ من
 میر قرقار عتقه حضرت سید شیده

بجای محمد ایله. آند نه حکره کله و ده و ده و ده
 ایله خیایه آند نه حکره آیه جم انور عتقه و ده و ده
 او قویه. بسم الله الله

میدانک. اخذ من و ده ایله مرادک

بوز سوب و ده ایله ایله

اوله و ده و ده ایله مرادک

بیر قرقار عتقه حضرت سلمان باک

بجای محمد ایله. اخذ من و ده ایله ایله و ده و ده

انور دده حق خیر حق شمس الله الله الاله هو

مرشد کرم کلینک او قویه. بسم الله الله

میدانک قبول اوله. مرادک حاصل اوله

ایتم که فتح اوله. سید فراسه و سلمان باک اخذ من و ده و ده

انور عتقه سبیل ایله. اربعه محشای ظاهر باطنه با و ده

یا و ده اوله. حضرت میر اندرز و سبیل عالم سلطان اخذ من

یا و ده ایله. صوبه کرم اولیا کرم بدی انور عتقه

جراحی کله و ده ایله برین قویه. میدان و مرشد و ده

پوسته نیاز ایوب برین عتقه. ایله و ده مرشد

انور عتقه و ده و ده ایله و ده ایله و ده ایله

فرخ او طوطی و ده و ده و ده و ده و ده و ده

والسلام

(۱۵) فارسی

فليس الله الوحي الوحي

اللهم انت صمد ومغفك مدرك عليك مقفري يا
 ذا الجنت المرحمة يا عليا ظهر العجايب خيرة عوالمك
 يا نواب طلاله تعالى فاجبة اوكك في كل نعم وغنى
 سخي نور ظفرك يا الله يا الله يا الله ونور نورك
 يا محمد يا محمد يا محمد ونور سر واليتك يا علي يا علي
 يا علي ونور غصونك غصونك يا فاطمه يا فاطمه
 يا فاطمه وبرم حداثك يا حسين يا حسين
 يا حسين يا حسين ادركني ادركني ادركني
 يا علي يا علي يا ابا الحسن يا ابا الحسن يا ابا الحسن
 على كل شيء ربه شافع يوم الحساب
 يا صاحب الجلال والكمال يا ذا الجنت المحيية
 والجلال اللهم غفره وعنه واه
 واه واهيه وبنيه شفعني منه كل نعم وغنى بما
 انا فيه الهمي حجتك يا ارحم الراحمين ديا

فما لنا حزنه يا قلب القلب والارض
 قلب قلوبنا وارضنا جميعه بنا لك
 وروية لقاء الشاقيه الدنيا - لنا
 الدعاء لاسيف الذوالفقار بنا
 فقبل بنا جميعه محمد ومير ليحوروست

صباح و آفتاب غفلت از تنبیه او و صبحه او را بر تپانیه
بوراهه خنجر بولد

(توحیات اقوار)

۱۰۰ شـ

[illegible]

صباح آفتاب ملکہ

وقت شریف از خدایه غیر فرج اول سرافق اوله سکر
مات اول منافق را با اوله مؤمنان اوله سکر اوله
سر سکر اوله کماله سر سکر اوله فایده از فقر اوله
از فقر اوله یار مجز کوفه کفر اوله اوله ای امام
اوله در معصوم اوله فخر اوله شفاعت اوله از فقر اوله حاضر
و ناظر اوله سیر اوله حاجت اوله سکر اوله و نام سلطان
اختیار اوله معصوم و سکر اوله اوله سکر
سکر اوله قمر اوله و قطب الاقطاب اوله سکر
شفاعت اوله از فقر اوله سکر اوله سکر
بهره اوله از ارضان اوله و سکر اوله سکر
سکر اوله سکر اوله سکر اوله سکر
سکر اوله سکر اوله سکر اوله سکر
سکر اوله سکر اوله سکر اوله سکر
سکر اوله سکر اوله سکر اوله سکر
سکر اوله سکر اوله سکر اوله سکر

تو جهات چاشور
بسم الله الرحمن الرحيم
نعمه خلقناهم وشهدناهم وادناهم
استأجرهم توبه يار رحمان رحيم
تو جهات ما

اجيد دل
بسم الله الرحمن الرحيم
اجيد دل
سبح الله على النبي لعنه الله على قاتل الحسين

تو جهات توان
ترانه با سلاطيه
بسم الله الرحمن الرحيم
فانهم ما لم نعلموا ففعل به دونه ذلك فحقا قريبا

بسم شاه الله الله
ترانه اولاد توكون منت خدايه
تواند من محمد مصطفى
تيرا قيامت من رعاي
اين الله ودم علي نبيها العبايه
بر محمد الخ

ترانه اولاد توكون
بسم شاه
هيوت ترانه اولاد توكون بولده صفا
كحل بته بنده نيه قبله وها
مازل اولاد آيت مولانا
لهم ترانه اولاد توكون مصطفى
بر محمد الخ

تو جهات واركيله بوت رحمان اوقوبه
بسم شاه الله الله
يا نعم الله قالد برني - حنكته طالديرني
اكر وعيم نيكايه ايمان ايله كوندون
يا نعم صاغه دوند صوله صفتد حياغه
صدد مرشقه كهبريم بيريم ريمه ايمان
قالقاسم الله قالقاسم آمنت بالله الآخرة
اعوذ بسم افلاص فاتحه آيتا لكريمي به
تيا لعمري بيد الملك وفعو على كل شيء
قدير الذي خلعه الموت والجوع ليلوكم آيكم
اصد عملاك وفعو العزيز العفو - صدد والله
العظيم بر محمد الخ آخره

تو جهات واركيله بوت رحمان اوقوبه
بسم شاه الله الله
رسول الله كمال رسول الله كرم شاه ولديت على
كرات خطا حاجي كسانه ولي حرمه بال سلطان
بر محمد الخ
طالب لفرسه با خوسه شني اوقوبه مان رشده شونه
تو جهات اوقوبه
بسم شاه الله الله
مبارك وولده باغلا لوبيل اوليا لكانه
حمد لله به طور ديد برز ديوانه
هيوت قصورم دار آمان آمان ذكر ايه
صفتد طيم الله لطيفه امانه
هاخي قربا بنم جلد م بولوده رحمان
الله ايو الله هانده بير برز زمانه

بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم سناظلمنا انفسنا وادلم نفقنا
وترحمنا انكونه منه الماسويه

الله الله الم اوده يوم نمروده اضم داره هود محمد علي بوانه
ايلك داره منورنه جانم قربان نتم ترجمان بوقبرده آفرينه
انجمنه كنهنه جاده قنداره دار اسم دله كلون
بيل كلون حق طلبا يوز الله الو الله

و بوب داره طوره بعده رشده باشي كير كده نكده
بوف اوقوب بسم الله الله الله

اندر غصه كتر كيه

نورم فاك المدم - وضيفه

كوي قيقونون تاج ورت

لعوديم ايلك رنه

محمد محمد الخ ... بعده داره طوره رشده طلبك مبد
بعده رشده جرافه و آنيه هم ايلك صاف وصول طوفانه
و محمد رن جلدن ديه له يارايه و خراسان بوسنه يارايه عبيد يارايه

ترجمان تيره يارايه

بسم الله الله الله

اسلام عليكم اي ايلك جان كوزيل دالم حق كوز
بودن و ايلك كيه يارايه بسم الله الرحمن الرحيم
والحق بالصلابه

بسم الله الله الله

جمالك سنك نور الهى بوي كده ملك در بر الهى

آباغك باصنيجان طوره ايلك باشي تاج و كلاه

يان اولسون سلطان عتبا كه سنك ديه و يارايه

بسم الله الرحمن الرحيم

والله المشويه والمغرب فاينما تولوا فثم وجه الله

سبحانهم في وجوههم من ان السجود بوجهي محمد

ختم لود يارايه و يا وقت هاجده اوقته

بسم الله الله الله

اللههم اني اتوجه بك يوم القيمة و اقل اليه
اللههم اني اتوجه على العالميه اللههم زليل
صغوننا و القى شرنا فانك و العاصي
و العال القاهره

تمت القاصه

الحق قوي كتر على ناجي به قليلا

اكرم مصدق برنده لا سوي با طبعه و الرب
قصودك نفو جويلا ايلك رن عرصه و يارايه
لعوديم ...

Ali Naci

ترجمان تيره يارايه

بسم الله الله الله

نور و سلطانه حود و ده سياسي كوز يارايه
طوب آفتاب جوي يارايه نور و آسوه عبيد ايلك
سرور اعوانه و الهى ايله خدم رشده رشده رشده
الله الله ك روه عيله اجري اركانه كل يوم كوفه رشده

بسم الله الله الله

جور رشده اوله رشده اوله رشده اوله رشده
مبارك ايله رشده رشده رشده رشده رشده رشده
سفره رشده رشده رشده رشده رشده رشده رشده
كوسه رشده رشده رشده رشده رشده رشده رشده

احمد ايله عطر رشده رشده رشده رشده رشده
جور رشده رشده رشده رشده رشده رشده رشده
ايله رشده رشده رشده رشده رشده رشده رشده
جور رشده رشده رشده رشده رشده رشده رشده
جور رشده رشده رشده رشده رشده رشده رشده
جور رشده رشده رشده رشده رشده رشده رشده

يا محمود بحمد محمد يا علي بحمد علي يا فاطمه بحمد
فاطمة الزهراء يا تحسني بحمد الحسن يا ذن الرضوان
بحمد الحسين يا عديني عند شدة تي ويا عوفي
عند كز تي اجبرني بقينك التي لا تناسم والقي
بركيتك التي لا يرانم لي حقة او طغي بيوت
عبر الويا المعاطرة المطهرة والمطهر وابتنا لها
والعاطفة من بعد لهم عن سليمان وحنان
من فضيلتهم العابد والباقر والصادق والكاظم
تم الرضا تم النقي تم النسي والمكرن دلو
حقة الله الجاني حضرت مهدي الخاتمة

بسم الله الله

سر لوله نور اوله ايجد بكنه شرايا شهود اوله
قرمقك از ديكلي اكنور اوله در دله در ملة كوكلره
ايجد اوله آية يار بركي سلطان اقد برك كرمي وار
اوله كهنت عالدي اوله ميرده حاضر و ناخر اوله
الله رند بركه در بركه آرميه دانا محبت
عشق ايجله نور بركم اعم عد
مير بركه حجاب بركه دلي باله سلطان
كوكله دنه لهر

بسم الله الله

نوبت ان اغسل من غلي الفيا و نظهر النقي
من ارباب الشرفه والكرامه ومن حروب الدنيا
نقد يا ابي الله تعالى برحمتك يا ارحم الراحمين

وصال

مدرسه بازار شمس آفك ابله اوله بزر ايد بلكه رقيق ابيد
برياشت شه خيد بر راضق انا سلاسل اقد و حشره خيد بيا
وان ابطا كلت و در مدرسه جمع كرمه انا سلاسل اقد
خيد اربابان انا سلاسل اقد كرمه انا سلاسل اقد
خيد انا سلاسل اقد كرمه انا سلاسل اقد
خيد انا سلاسل اقد كرمه انا سلاسل اقد
خيد انا سلاسل اقد كرمه انا سلاسل اقد
خيد انا سلاسل اقد كرمه انا سلاسل اقد
خيد انا سلاسل اقد كرمه انا سلاسل اقد

جمع كرمه انا سلاسل اقد كرمه انا سلاسل اقد
خيد انا سلاسل اقد كرمه انا سلاسل اقد
خيد انا سلاسل اقد كرمه انا سلاسل اقد
خيد انا سلاسل اقد كرمه انا سلاسل اقد
خيد انا سلاسل اقد كرمه انا سلاسل اقد
خيد انا سلاسل اقد كرمه انا سلاسل اقد
خيد انا سلاسل اقد كرمه انا سلاسل اقد
خيد انا سلاسل اقد كرمه انا سلاسل اقد

كان على كرم الله وجهه

كَفَاكَ رَبُّكَ وَكَفَيْتُكَ
كَفَا نَفَا كَكَمِ كَان
مِنْكَ لَكَ كَانُ كَرِ
كَرِ الْكَرْبُ فِي كَدِ
خَصِي مُشَكَّةَ كَلْتَ لَكَ
الْكَلَا كَمَاكَ مَايْنِ كَان الْكَانِ
كَرْبَتَهُ يَا كَو كَبَا كَانِ بَحْصِي
كَو كَبِ الْفَلَا كَا فَا كَا فَاهِ
كَافَّةَ كَفِي كَا فَاةَ كَفِي كُو
كَفُو كَفَا كَفَا فَكَفِي
كَفِي

اَنَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ
لَهُ كُنْ تَبَكُّونَ فَتَبَا أَنَا الدَّيْ
يَبْرِهِ مَكَوْتُ كُلُّ شَيْءٍ دَالِيهِ
تَرْ جَمُوسَ

که قوت نر که قندیه
نشان برودیم کلا قند غلبید
آرند جادیه شاهی و لیون
قندیم دولروم قیرت قوت غیا
قوت اندم بن آن ییولع آلدت الله ابواله
نهم طاشی دقار که
آرند آرکان اولدن ایمانم
قامدنا کوکلند ککی کوما نم
طاشوب جهم نهم اولدیم جهم طاشوب
آرند ییولع نهم در جاسم الله ابواله

خبر کیر که

جانان احمد قلدیه اقتدا
با تو جان ترک ابدی ایل فدا
جلوه ایسل کیر بر تا آرند
طریقہ فخری صمد عظمی الله ابواله هردوست

قوله يا حي يا قيوم

بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الباق

بسم الله الكائن

بسم الله المعاف

بسم الله الذي لا يضره اسفه حتى في الارض
وكرني الساء وكنو السبع العلم لاهوله ولا قوة

الا يا الله اعلى العظم يا عظم يا عظم يا عظم
يا عظم يا عظم يا عظم يا عظم يا عظم يا عظم

يا عظم يا عظم يا عظم يا عظم يا عظم يا عظم
يا عظم يا عظم يا عظم يا عظم يا عظم يا عظم

يا عظم يا عظم يا عظم يا عظم يا عظم يا عظم
يا عظم يا عظم يا عظم يا عظم يا عظم يا عظم

يا عظم يا عظم يا عظم يا عظم يا عظم يا عظم
يا عظم يا عظم يا عظم يا عظم يا عظم يا عظم

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Erkânnâme metinlerinin bir Pîr'e ya da müellife ithaf edilmeyip doğrudan *Beyân-ı Erkânnâme-i Muhammed Ali* başlığı ile kullanılması, tarikat içindeki uygulamaların devamlılığına dikkat çekmektedir. Bilindiği üzere Bektaşî tarikatı Nur Zinciri esasıyla Hz. Ali ve Hz. Muhammed'e ulaşır. Eserde kullanılan bu başlık da ibadet uygulamalarının Hz. Muhammed ve Hz. Ali'den günümüze belirli bir tutarlılık çerçevesinde devam ettirildiğinin bir göstergesi olarak düşünülmelidir.

On beşinci yüzyıl Bektaşî şairlerinden Sadık Abdal'ın Hacı Bektaş Veli'yi niteleyen aşağıdaki sözleri de erkânlardaki sürekliliği göstermektedir: “*Hakk'ın aynı kelâmıdır onun buyurduğu erkân / Ol erkâna olan mâhir olardır bil şerîf âlâ*” (Gümüšoğlu, 2009: 61). Balım Sultan Erkânnâmesi tabirinin de Balım Sultan'ın yeni bir erkân kurmadığı ancak o güne kadar devam ettirilen erkânları toparlayıp sistematik bir hâle getirdiği için kullanılan bir tabir olarak düşünüldüğü zaman yukarıdaki tespit ile çelişmediği görülecektir.

Hacı Bektaş Veli öncesi durum ele alındığında ise erkânnâme metinlerinin bazı bölümlerine Ahi Fütüvvetnamelerinde rastlanmaktayken (Temren, 1998: 91), örneğin kendisinden iki yüzyıl önce yaşamış olan Ebu'l-Vefa'nın menakıpnamesinde de tıpkı Bektaşî erkânındaki *çar darb* gibi tövbe edenlerin saçlarının makasla kesildiği anlatılmaktadır (Gümüšoğlu, 2019: 218). Ayrıca, kendisine aidiyeti henüz şüpheli olmakla beraber Hacı Bektaş Veli'ye atfedilen *Tırâşnâme* isimli eserde de hilafet erkânının başında müridin başının ustura ile tıraş edildiği anlatılmaktadır (Şenzeybek, 2012: 144). Bu iki tarikat Pîr'inin benzer tıraş uygulamaları yapmasının tesadüfi olmadığı muhakkaktır. Nitekim çevirisi yapılan eserde bulunan tıraş tercemânı Fetih Suresi'nin 27. ayeti ile başlayıp “Nâzil oldu âyet-i Muhalleku / Hem tıraş oldu ânin'çün Mustafâ” beyti ile sona erer. Bu örnekler göstermektedir ki erkânlarda yapılan uygulamaların referansı Kur'an-ı Kerim ve Hz. Peygamber'in uygulamalarıdır.

Erkânnâme içinde dikkat çeken unsurlardan biri de bazı ayetlerin yalnızca kısmi bölümlerinin ya da farklı surelere ait ayetlerin birbirini tamamlayacak şekilde peş peşe kullanılmasıdır. İkrar erkânında rehber tarafından okunan Tâhâ Suresi'nin 121. ayetinin son bölümü, yine ikrar erkânında aralarına elif-lam-mim hurûf-ı mukattaası eklendiği hâlde sırayla okunan İsrâ Suresi'nin ilk ayeti ile Kasas Suresi'nin 88.

ayetinin son bölümü veya mürşide niyaz ederken okunan Bakara Suresi'nin 115. ayetine karşılık olarak mürşidin okuduğu Fetih Suresi'nin 29. ayetinin son bölümü bu hususa örnek gösterilebilir. Bu durum, ilk bakışta ayetlerin nüzul ya da Mushaf'taki sıralamalarından farklı olarak rastgele bir biçimde sıralandığı izlenimini doğursa da 3.2.3. *İkrar Verme Erkânında Okunan Ayetlerin Tahlili* bölümünde de kısaca değinildiği üzere erkânın tertibi ve erkânâmenin tedvini dikkatle incelendiğinde esasen bu kullanımların kendisine Kur'an'dan referans alan bir sistematige sahip olduğu görülmektedir. Nitekim Taşğın ve Atay, erkânın ortaya konulmasını tarif ederken Vakıa Suresi'nin 79. ayetinde geçen mutahhirin (temizlenmiş) sözüne atıf yapar. Sabik, mukarreb ve mutahhar olan bu kişiler ayetleri anlayabilir, idrak edebilir ve Kur'an'a dokunarak erkânı tertip edebilirler (2019: 172). Yine yukarıda değinildiği üzere eserin başlığı ve Sadık Abdal'ın sözleri bu referans ışığında dikkate alındığında erkânâmenin sahip olduğu tutarlılık göze çarpmaktadır.

Girit Kandiye Horasanlı Ali Baba Dergâhı Postnişini Mücerret Cafer Sadık Bektaş Halifebaba'nın Bedri Noyan Dedebaba'ya nasihat ettiği "Hepsini yaz, hepsini neşret günahı varsa benim üzerime olsun!" (Noyan, 2010: 20) sözleriyle başlayan Bektaşî Erkânâmelerinin yeni yazıya çevrilerek yayınlanma serüveninin devam ettirilmesi hem akademik literatürün zenginleştirilmesi hem de toplumsal ahlakın ikmalî için oldukça önemlidir. Bu çalışmalar yalnızca birer çeviri olarak kalmayıp içeriğin analizi, metinler arası mukayesesi ve bulguların sentezi üzerine yoğunlaşılmalıdır. Erkânâme, fütüvvetnâme, velayetnâme, makâlât ve buyrukların yayınlanarak tahlil edilmesi tarikatların yapısı, kültürü, teolojik dayanak noktaları konularında bilgi verirken geçmiş ile gelecek arasında kurulması gereken köprülerin ne şekilde ve nerelerden ilham alınarak inşa edilmesi gerektiği hakkında da ipuçları verecektir. Yapılacak bu çalışmalar yalnızca tarikatların geçmişlerine ışık tutmakla kalmayacak, aynı zamanda yirmi birinci yüzyıl toplumunun yaşadığı değişimler neticesinde ortaya çıkan dinî ve içtimai taleplerine aranan cevaplar için de anahtar olacaktır.

KAYNAKLAR

- Görüşme, Erdal Eren, 25.12.2023.
- Görüşme, Kazım Yılmaz, 25.12.2023.
- AHMET RİFAT EFENDİ. (2011). *Gerçek Bektaşilik Mir'âtü'l-mekâsîd fî Defi'l-mefâsîd*. Haz. Salih Çift. İstanbul: İz Yayıncılık.
- ARI, B. (2011). "Alevi-Bektaşilik ve Karacaoğlan'da Bektaşî İzleri", *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, 59: 301-312.
- COŞAN, E. (1990). *Makalât Hacı Bektaş Velî*, Ankara: Kültür Bakanlığı.
- DUMAN, M. Z., ALTUNDAĞ, M. (1998). "Hurûf-ı Mukattaa", *TDV İslâm Ansiklopedisi*, 18, 401-408, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Araştırmaları Merkezi.
- DURAN, H., GÜMÜŞOĞLU, D. (2010). *Hünkâr Hacı Bektaş Veli Velâyetnâmesi*, Ankara: Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Merkezi.
- DÜZGÜN, O. (2010). *Türkçe-Arapça / Arapça-Türkçe Karşılıklar Kılavuzu*, Ankara: Türk Dil Kurumu.
- EYUBOĞLU, İ. Z. (1980). *Bütün Yönleriyle Bektaşilik (Alevilik)*, İstanbul: Çığır Kitabevi.
- GÖLPINARLI, A. (1979). "Tercüman", *İslâm Ansiklopedisi*, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- GÜMÜŞOĞLU, H. D. (2009). *Sadık Abdal Divanı*, İstanbul: Horasan Yayınları.
- GÜMÜŞOĞLU, H. D. (2013). *Ahmed Edîb Harâbî Dîvânı Yaşamı ve Tüm Şiirleri*, İstanbul: Can Yayınları.
- GÜMÜŞOĞLU, H. D. (2019). *Tâcü'l-Ârifîn Es-Seyyid Ebû'l Vefâ Menâkıb-nâmesi Yaşamı ve Tasavvufî Görüşleri*, İstanbul: Can Yayınları.
- İNTERNET: <http://www.tesud.org.tr/hakkimizda>, Erişim Tarihi: 02.01.2024
- KARAMAN, H., ÇAĞRICI, M., DÖNMEZ, İ. K., GÜMÜŞ, S. (2020). *Kur'an Yolu Türkçe Meâl ve Tefsir*, Cilt I-V, Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.
- KOCA, T. (1998). *Pir Nefes Üstad*, Ankara: Bektaşî Kültür Derneği.
- NOYAN, B. (1983). "Nevrûz Erkânı", *Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, II: 110-127.
- NOYAN, B. (2002). *Bütün Yönleriyle Bektâşîlik ve Alevîlik VI. Cilt (Ünlü Bektâşîler ve Bektâşî Fıkraları)*, Ankara: Ardıç Yayınları.
- NOYAN, B. (2010). *Bütün Yönleriyle Bektâşîlik ve Alevîlik Erkân (I. Kitap)*, Ankara: Ardıç Yayınları.
- NOYAN, B. (2011). *Bütün Yönleriyle Bektâşîlik ve Alevîlik Erkân (II. Kitap)*, Ankara: Ardıç Yayınları.
- ÖZDEMİR, Ö., ÖZDEMİR, A. R. (2022). "Babagân Bektaşiliğinin Kolektif Belleği: Erkânâmeler ve Türkiye'deki Neşri", *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, 15 (37), 72-90.
- ÖZMEN, İ. (1998). *Alevi Bektaşî Şiirleri Antolojisi*, Cilt: I-V, Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı
- SARAR, İ. A. (1997). *Seyyit Battal Gazi Bildiriler*. Eskişehir: Sarar Yayınları.
- SOYYER, A. Y. (2019). *Hünkâr Ansiklopedik Bektaşîlik Sözlüğü*, İstanbul: Post Yayın Dağıtım.
- SUNAR, C. (1975). *Melâmîlik ve Bektaşîlik*, Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- ŞENZEYBEK, A. (2012). "Hacı Bektaş Velî'ye Atfedilen Yeni Bir Yazma Tırâşnâme-i Hacı Bektaş El-Horasanî", *Türk-İslam Medeniyeti Akademik Araştırmalar Dergisi*, 7 (13), 139-174.

- TAŞĞIN, A., ATAY, Ö. (2019). “Horasan’dan Konya’ya Türkistan – Horasan Marifetinin Göçü: Fütüvvetin Son Meydanı Olarak Konya”, *Geçmişten Günümüze Göçler*, Konya: Konya Ticaret Odası
- TAŞĞIN, A., TAŞĞIN, H. (2022). *Bektaşî Tekkelerinin Yasaklı Yıllarında Seyyit Battal Gazi Evlatlarından Şücaaddîn Veli Tekkesi Postnişini Mustafa Şükriü Metin Baba Hayatı ve Eserleri*, Konya: Çizgi Kitabevi.
- TEMREN, B. (1998). *Bektaşiliğin Eğitsel ve Kültürel Boyutu*, Ankara: Bektaşî Kültür Derneği
- ULUDAĞ, S. (2002). *Tasavvuf Terimleri Sözlüğü*, İstanbul: Kabalcı Yayınevi.
- YEĞİN, A., BADILLI, A., İSMAİL, H., ÇALIM, İ. (1992). *Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Büyük Lûgat*. İstanbul: TÜRKDAV Basım ve Yayım.
- YILDIZ, A. V. (2012). “Osmanlılar’da Yazı Çeşitleri”, *Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 17 (28), 47-62.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, adı : Gürzoğlu, Mehmet
Uyuğu : Türkiye Cumhuriyeti

Eğitim

Derece	Eğitim Birimi	Mezuniyet tarihi
Yüksek lisans	Gebze Teknik Üniversitesi	2017
Lisans	Balıkesir Üniversitesi	2009

Yabancı Dil

İngilizce

Yayınlar

Gürzoğlu, M. (2022). “Bektaşilikte Mücerretlik Kurumunun Geçmişi ve Bugünü”.
Uluslararası Hünkâr Hacı Bektaş Veli ve Birlikte Yaşama Kültürü Bilgi Şöleni
Bildiriler Kitabı, 225-246.

